Budapest, XXXXVIII. évfolyam. 214. szám. Szerda, 1912. szeptember 11.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utcza 32. TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérlelhetetlen harcz.

Budapest, szeptember 10.

Pardon, szomszéd ur! Gondolt ön csak egy perczig is arra az eshetőségre, hogy szeretett királyunk a juniusi eseményekről ugy vélekedik, mint gróf Károlyi Mihály? Se ön, szomszéd ur, se az ön szomszédai nem gondoltak ilyen eshetőségre. Ahányan vagyunk, tisztában voltunk vele az első perczt̄ől kezdve, hogy szeretett királyunk nem haragszik a véderőreform keresztülhajszolása miatt. Hiszen egyebek között az is egyik bizonyitéka a királyi hatalom tulsulyának, hogy a király minden pillanatban haragudhatik s akkor szemöldökének egyetlen ránduláséval el is fujhatja a kormányt és a parlamentet, mig a törvényhozás másik faktora, a nemzet, legjobb esetben is csak minden öt esztendőben haragudhatik ilyen végzetes következményekkel. S ha a király a juniusi események után nem kötött utilaput a kormány talpa alá, akkor voltaképpen már juniusban is tudhattuk, hogy nem haragszik, sőt igen-igen meg van elégedve. Ennek a megelégedésének most különböző kitüntetésekkel is kifejezést adott. De hát ez nem jelenti a jövőre való ösztönzést, csak a szaldirozott számlát a multra nézve. Szolgáltatok — ki vagytok tüntetve. Kvitt.

Persze a kitüntetett férfiak magasan lobogtatják a kitüntetést, mintha helyzetük megszilárdulását bizonyithatnák vele. Hát kellett az ő helyzetüket felülről megszilárditani? Az már mégse lehetett kétes, hogy amikor a legfelsőbb homlokról tizesztendős gondok ránczait törölték le a frissen vasalt Perczel-zsebkendővel, akkor ezért nem haragszik rájuk a király s helyzetük fölfelé eléggé szilárd. De lefelé aztán annál kevésbbé szilárd a kitüntetett férfiak helyzete. Eddig se volt az, de a szövetkezett ellenzék intéző bizottságának mai határozata után sorsuk egyszerüen meg van pecsételve. Ez a határozat azt mondja, hogy: elborithat benneteket a királyi kegy diszszel, dekoráczióval és czimekkel, de mi azt, amiért kitüntetést kaptatok, olyan merényletnek minősitjük, melyet valamilyen formában feltétlenül orvosolni kell, mert addig normális parlamenti munka nincs és mi a ti leginkább kitüntetett vezéreiteket olyan levitézlett uraknak nézzük, akikkel szóba állni nem lehet s akiknek puszta megmaradása kizárja a kibontakozás lehetőségét. Ezt mondja az intéző bizottság határozata s mond aztán még valamit. Azt, hogy a harczias határozat összes követeléseit a párthüség oltalma alá helyezi.

Mit jelent ez a párthüség oltalma alá helyezett határozat? Jelenti azt, hogy a kibontakozás felé vezető ut a bünös fejekkel kövezendő ki. Áraszthat a királyi kegy sugarakat ezekre a fejekre, festhet föléjük glóriát és mártirkoronát a többségi bálványimádás: hiába. Mig ezek a fejek le nem hullottak, a kibontakozás felé egyetlen lépés sem történhetik. S hogy ennek igy kell lennie, azt megpecsételi a párthüség kikötése. Nincs kibuvó. De a bünös fejek hullása egymagában még nem kibontakozás. Azután jön még a juniusi események valamely formában való orvoslása, a demokratikus választójog garantálása s a sajtószabadság intézményes biztositása. Rend csak igy lesz, igy lehet. S ebben se számitson a kormány apró ravaszkodások sikerére, lefelé liczitálók találására. Mert az egész határozat a párthüség oltalma alá van helyezve. S meg van pecsételve a sorsa a bünnek is, a bünösöknek is. Kérlelhetetlen harcz az emberek és rendszerük ellen. S hogy ezek a bünös fejek a maguk bünét még a királyi palástba is merik burkolni, hogy magukat, tettüket és rendszerüket királyi elismerés alá takarják: ez csak egy okkal több, hogy velük végezzenek. Sorsuk meg van pecsételve.

Aki pedig erre azt mondaná, hogy meddőnek itélendő ez a harcz, mikor a korona kegyeivel árasztja el a juniusi erőszak összes hőseit: annak azt feleljük, hogy a korona kitüntetései kétarczuak. Az egyik arczuk azt mondja: „szolgáltál, elismerést érdemelsz.“ A

A visszhang.

Irta: **Paizs Ödön.**

(Utánnyomás tilos.)

Andor arczán kéjes megelégedettség vonult át. A mosoly beleásta magát a vonásaiba és a férfi boldogan nyujtózott végig a csónak fenekén. Este volt már. A gyönge, kósza szellő észrevette a sötétben, elsurrant fölötte. Lehunyta a szemét. Egyideig az agya működését is sikerült megállitania. Nem gondolt semmire, üres volt most minden: a Duna, a habok, a csónak: — egy nagy csöndesség. Nagynéha halkan csobbant a viz, de a némaságban elszégyenelte magát s mormolásba veszett.

A csónak észrevétlenül szaladt lefelé. Az ár nagyon megörült, hogy gazdátlan prédája akadt, diadalmasan ragadta magával. Andor mindenről megfeledkezett. Hatalmas boldogság, békés nyugalom feküdte meg a lelkét. Milyen jó, milyen nagyszerü, milyen pompás igy a sötétben, a csendben, semmivel se törődve, mozdulatlanul pihenni. Mellette aludt a két evező, a puska és nagyon-nagyon mélyen három vadkacsa. Lyuk a fejükön: ott rohant el az élet.

Andor szeliden gondolta el, hogy ő a legszerencsétlenebb ember a világon. Miért nem lehet mindig igy, miért nem? Csak a csendet szerette, csak azért vágyódott mindig. Még kis gyerek volt s már akkor is órák hosszat eljátszott magában, némán. Kiment a Dunapartra, messze a város végére és utána bámult a haboknak. Hogy futnak, hogy szaladnak, mennyire szeretik egymást. Az egyik a másik után iramodik, aztán utóléri, összeölelkeznek, egygyé válnak és játszanak, szaladnak tovább, mint egy pillanat előtt. A város lármája idekünn már elhalt, még a morgás se hallatszott el ilyen messzire. De aztán dél lett, haza kellett menni, leülni az ebédhez és enni . . . És — igazán nem értette az embereket: az apját, az anyját, a testvéreit — akkor beszélni kezdtek. Hangosan, bántóan, visitva nevettek, tréfáltak egymással, lármáztak, kiabáltak, még neki se hagytak békét. Igazán borzasztó: miért szólnak egymáshoz az emberek. Hiszen akármit mond az egyik, a másik más szemmel nézi a világot, ellentmond, vitatkozik vele . . . Ha mindenkinek mások a gondolatai, ha még a legegyszerübb dolgokat is másképp látják meg, hát ne bántsák egymást, hagyjanak mindenkit magára, mindenki maradjon meg magának.

Huszonnégy éves volt, amikor az apja haragosan rámordult: a gazdasághoz leány is kell, asszony! Gazdag vagy és szép fiu, akárki hozzád megy. Igazán itt volna az ideje, hogy párt keress magadnak! . . . Andor — még a hangja is lágy volt, ritkán hangzó — morgott valamit a bajusza alatt, valamit olyasfélét, hogy ő igy is jól van, igy, egyedül . . . De aztán annyit bántották, hogy végre is nyugalmat akart. Nem szerette, ha veszekednek vele, inkább megnősült.

— Jaj, csak azt ne tette volna, igazán kétségbeejtő. Most már igazán vége, most már nem érdemes élni. Este jött haza, mindig a mezőről. Ott se lehet már kibirni. Rosszhangu munkásnők, napszámosok kiabálnak, együtt, karban, azt hazudják, hogy énekelnek. Jövőre egyet se vesz fel, igen, igen, kiköti: énekelni, kiabálni nem szabad, tilos . . . Mégis csak isten ellen való vétek, hogy a szép természetet, a nagy csöndet, ezt a másvilági gyönyörüséget az idomtalan, darabos hangjukkal megzavarják. Nézzék inkább a csöndes hegyeket, milyen büszkén, némán, hangtalanul bámulnak le a végtelen buzatáblákra . . . De még aztán sincs vége a kálváriának. Otthon, a felesége folyton a nyakába ugrik — ó borzasztó — megcsókolja, szerelmes szavakat suttog a fülébe, nem hagyja csöndesen, békén, amikor ő nyugodtan ülni, hallgatni szeretne. És ha néha-néha mégis mond valamit, azonnal megtalálja a dolog mását: De édes szivem, gondold meg... De lelkem, egészen más ez ugy . . . Hát akkor mit kérdi, hagyja őt békén, miért mindig az asszonyé az utolsó szó?!

Délután is azért szökött el. Belevetette magát a csónakba. Egy hatalmas lapátcsapás: benn volt a Dunában. Aztán átevezett a szigetre, ott lefeküdt a fübe és csend volt és boldog volt . . . Krákogtak a kacsák. Egy lövés és vége, ismét csend . . . De jött az este, de haza kellett menni, pedig annyira nem szeret. Már hallja is, erősen döngenek a verandán az asszony léptei, haragosan rápillant, egy gyönge vizcsöpp a szemegödrében és megindul a siró panaszok áradata.

másik arczuk azonban azt mondja: „kaptál elismerést, mehetsz!" S amilyen bizonyos, hogy a király — kivált az érdekeltek esdeklésére — szivesen volt hajlandó a nagy harczba induló kormány pozicziját erősiteni, éppen olyan bizonyos, hogy mihelyt belátja ennek a lépésnek czéltalanságát, hajlandó lesz a béke és a rend érdekében feláldozni azokat, akik ennek a békének és rendnek puszta létezésükkel is legfőbb akadályai. Jó isten, láttunk mi már egynapos miniszereket is. Reggel még kineveztek egy uj minisztert és estére elcsapták az egész kormányt. Mert közben a korona arra a meggyőződésre jutott, hogy egyszerübben is hozzájuthat a normális viszonyok helyreállásához. És Bánffy Dezső is azt hihette az utolsó perczig, hogy rendületlenül áll a korona bizalmában és háta mögött már tárgyalt az ellenzéki pártokkal az utódja. Hát nincs kilátástalan harcz, ha a korona rendet és békét akar. Emberek a korona ilyen akaratának utjába nem állhatnak. A kérdés tehát csak az, kell-e a koronának a béke s milyen uton juthat hozzá leggyorsabban?

Nos, a válasz egyszerü. A külső politikai viszonyok holnap megkivántatják a koronával a magyar politikai viszonyok normálisra fordulását. S leggyorsabban a korona ugy, sőt csak ugy juthat a békéhez, ha a most kitüntetett bünösöket elejti. Habozni fog tehát? Szó sincs róla. A juniusi események bünöseinek sorsát az intéző bizottság mai határozata megpecsételte. Béke nincs, csak politikai holttestükön keresztül. Béke pedig kell s a koronának leginkább kell. A kitüntetések záporát tehát egyesülni fog a könyek záporával, mert kénytelenek lesznek a kitüntetett férfiakat mindjárt el is siratni. Mint már annyiszor, megcsinálja a sors most is azt a tréfát, hogy a kitüntetést csak a ravatalra lehet helyezni.

A gönczi határozat eredete.

— Hogy dolgozik a Lukács-kormány? —

Budapest, szeptember 10.

Mióta Lukács László ül a miniszterelnöki székben, azóta a magyar politika inkább boszorkánykonyhához, mint alkotmányos fórumhoz hasonlit. Mert soha az intrikának, cselszövésnek, rászedésnek, beugratásnak és végül a brutális erőszakosságnak nyiltabb felvonulását még nem láttuk, mint Lukács miniszterelnöksége idejében.

Szinte közmondásszerü már, hogy a miniszterelnök a politikai differenciák kiegyenlitésére nem azért kezd tárgyalásokat ellenfeleivel, hogy azokkal megegyezzék, hanem, hogy rászedje őket és nem meglepetésszerü az sem, ha politikai kijelentéseiben olyan megállapodásokra hivatkozik a miniszterelnök, amelyek sohasem történtek meg. De mindezekre ráliczitál a miniszterelnök azzal a cselvetéssel, amelylyel Abaujtorna-vármegye hazafias közönségét kivánta kompromittálni és pedig nem kisebb dologban, mint a most megindult békeakcióban.

Ezt a cselvetést, amely példátlanul áll a magyar politika annaleseiben, a „Budapest" a következőkben adja elő:

Bárczay Ferencz munkapárti képviselő beszámolójáról szóló tudósitások a beszámoló alkalmából hozott határozatot ugy tüntették fel, mint amelyet az odavaló ellenzéki pártok terjesztettek be a kibontakozás dolgában s amelyet a munkapárti képviselő a maga részéről szintén elfogadott s pártállását kötötte hozzá. Az abaujtornavármegyei egyesült függetlenségi párt azonban szombaton tartott értekezletén kijelentette, hogy a népgyülés megtartásáról és határozatáról előzetesen egyáltalán nem birt tudomással, igy tehát minden kétséget kizáróan világos, hogy az ottani ellenzék részéről ezt a határozatot be nem terjesztették s az nem fedi az ottani ellenzéknek a kibontakozásra vonatkozó álláspontját sem, mert határozatukban azt is kifejezésre juttatják, hogy tisztán a gyülés határozati javaslatában megjelölt alapon a kibontakozást megvalósithatónak nem tekintik.

Ezek után igazán érthetetlennek látszik mégis, miért kürtölték azt ugy világgá, mint az abauji ellenzék határozatát? Erre a választ nemcsak a politika taktikai részében, de a helyi viszonyokban is meg lehet találni.

Az ottani ellenzék mindjárt a miniszterelnök válaszának megérkezése után, melyben a határozatban foglaltak elfogadását jelentette ki, érdeklődni kezdett, miként áll az, hogy az ottani ellenzéki pártok terjesztették elő, holott nekik arról tudomásuk nem volt.

Kassán tartott értekezletükön ezzel a gönczi függetlenségi párt három tagja kijelentette, hogy ők teljes jóhiszemüséggel terjesztették be a javaslatot, mert ugy adták át nekik a javaslatot beterjesztésre, hogy azt a miniszterelnök el nem fogadhatja s igy Bárczay Ferencz, ki annak elfogadásához kötötte pártállását, a munkapártból ki fog lépni s nekik, jó függetlenségieknek, örülniök kellett, hogy képviselőjük otthagyja a munkapártot. Hogy aztán a miniszterelnök a javaslatot mégis elfogadta, tovább kutatták a határozat keletkezését, a népgyülést megelőzőleg s igy jutottak arra a felfedezésre, hogy itt tulajdonképpen egy előre elkészitett taktikával állottak szemben, amennyiben a határozati javaslatot a kormányelnök előzetes tudtával csinálták. Azért, hogy azután Lukács hivatkozhasson arra, hogy mindent elkövetett a parlamenti béke érdekében, de az ellenzék, daczára annak, hogy a választók nagy része, még pedig az ellenzékiek, követelték, hogy a békét kösse meg a javaslatban megjelölt módon, mégis visszautasitották, mert személyi politikát üznek. Ezt a körülményt nagyon valószinüsiti az, hogy a gyülésnek főszervezője, Halmos Károly, a gönczi kerületben lakó választó volt, aki nemcsak a lapokat harangozta be a gyülésen történendő eseményekkel éppen ugy, mint a kormány félhivatalosai, hanem az ellenzék budapesti irodájában is megjelent és ott it elmondotta azokat, pedig az abauji ellenzéknek a dologról tudomása nem volt. De hisz Halmos eddig az ellenzék érdekében sohasem dolgozott, igy tehát nem is vezethette eljárásában az ellenzék érdeke, hanem sokkal inkább a kormány érdekét szem előtt tartó ügy.

Ezek után nagyon gondolkodóba kell esni, vajjon nem-e ugyancsak az ő müve volt az a „Mi van a gönczi határozatban" czimü magyarázat, mely állitólag az ellenzéki párthoz tartozó egyik tekintélyes gönczi kerületi vezető férfiutól ered s mely nem azt kivánja kifejezésre juttatni, mi az ellenzék álláspontja, hanem inkább azt, hogy mi a kormányé s talán a kormány részéről való informálás alapján.

Azt mondják, hogy a politika az eszé-

Andor fület bántani kezdték a szavak. Először lassan, de aztán mind erősebben támadtak rá. Felugrott. A csónak ijedten libbent meg, a habok dühösen ugrottak rá az eddig halkan uszó alkotmányra. Andor egész testében remegett és dühösen elkiáltotta magát:

— Csönd, csönd legyen . . .

Haragosan nézett körül. A sötétség már egészen ráfeküdt a Dunára. A hold se sütött, a csillagok elfelejtettek előbujni a fekete felhők mögül. Messze délre halovány világosság fénylett. Budapest bujt ott el, ott huzta meg magát a nagyváros. De a fényes ivlámpák elárulták, előre vetettek egy kis, eltévedt fénysugarat. Balra tőle, nem messzire Vácztól, lopott valami parányi világosságot a Duna, Szentendre még messzi bóbiskolt, a jobb part hidegen, sötéten nyujtózkodott, mint valami büszke, nagy halott. A Duna kis ágában járt a csónak, az ár ide vitte, ide hajtotta. A messzi fénytől halovány szürkeséget kapott a hatalmas viz és egybeolvadt a felhős éjjel. A part fái mereven álltak, feketén nehezedtek rá. Mintha az ágak elé hirtelen lepedőt eresztettek volna le, de a fák kemény sötétsége átütközött rajta, a sötét siluettek hosszu sorban szaladtak a végtelenségbe.

És a nagy csönd egyszerre, hirtelen megszólalt:

— Csönd, csönd legyen . . .

Andor ijedten kapta föl a fejét, a vér az arczába szökött, a kezei ökölbe szorultak, a torkán rekedten hördült ki a szó:

— Elég legyen már! Csönd, csönd . . .

Valami morgás, mintha már a szavába is belekiabálnának, de aztán erősen, tisztán, hatalmasan szólt vissza a csönd:

— Csönd . . . csönd . . .

Andor felállt a csónakban. Élesen figyelt. Semmi se mozdult. Várt egy darabig. Semmi eredmény. Lekuporodott a fenékre, a teste előrefeszült, ugy vizsgálta a partot. A fák most is némán meredtek rá, de köréje szaladtak, szinte elállták az utját. Andor idegesen fészkelődött a vizes deszkákon. Most még nem gondolta el tisztán, csak darabosan jöttek a gondolatai. Igen, igen, neki már vége van. Valaki, valaki üldözi. Sehol nincs egy perez nyugalma. Most, most, már azt hitte, hogy végre, igen, végre, egy kicsit pihenhet, egy kis nyugta lehet. És ekkor, igen, igen, a fák közé, a galyak mögé elrejtőzik valaki, ráles, rákiabál. A vére lázasan lüktetett az ereiben, a fejét belülről feszegette valami, nemsokára már szétesik, szétmálik és jaj, vége lesz, igen, igen, meghal, borzasztó! De hát az mégse lehet, de nem türi, igazán nem! És neki ismerni kell az üldöző, kinzó fantomjait, igen, igen, ő harczolni fog ellene, csöndesen, ellentállás nélkül nem adja meg magát. Nem és nem! A szemei kimeredtek, rekedt, kétségbeesett hörgés szakadt ki belőle:

— Ki az, ki beszél? . . .

Csufondárosan kaczagott vissza az előbbi hang:

— Ki az, ki beszél? . . .

Andor összetörve vergődött:

— Elég, elég . . .

Tovább hahotázott a csönd:

— Elég . . . elég . . .

Andort már minden ereje elhagyta. A lábaiból kiszaladt az erő, mint egy darab kő, ugy hullott le a fenékre. A keze hideget érintett. A puskacső volt, a puska. Érdes kaczagás szaladt ki a száján, aztán felugrott, már maga se tudta, mit csinál. Őrjöngve lőtt bele a csöndbe . . .

Ez volt az utolsó erőfeszitése. Ismét lerogyott, ott feküdt. Azonnal utána lövés süvitett el a feje fölött. Hallotta a zugását . .

Andor az egész testében remegett. Lázas gondolatai gyilkos erővel támadtak rá. Igen, igen, eddig élni hagyták, eddig legalább az életét nem akarták elrabolni tőle, de most már arra is törnek. Rálőttek, rálőttek . . . Nem, nem, nem hagyja magát . . .

. . . A csónak megkönnyebülten, simán, üresen rohant tova . . .

A hideg vizben kisimultak az ökölbe ugrott kezek, a hullámok a fülébe tódultak. Csak egy pillanat. Eleinte zugtak, mormogtak a habok, de aztán elcsöndesedtek, elhalkultak. Andor jól érezte magát. Csönd van, csönd, nagy, halálos csönd. Először még egy kissé hargudott arra az emberre, aki a fák mögött megtréfálta, megkinozta, annyira meggyötörte, hogy még ölni is akart miatta, hiszen azért ugrott a vizbe. De aztán hatalmába keritette a csönd, megbékélt. Itt nincs lárma, itt békesség van . . .

Az örvény elkapta, elpihent, megbékélt holttestét és lehuzta magával a fenékre . . .

lyesség tudománya és hogy az a jó politikus, aki nem őszinte. De — nézetünk szerint — az eszélyességnek és a politikai csalfaságnak is meg vannak a maga határai, amelyeket tullépni nem szabad, mert akkor az eszélyesség mániává és a csalfaság szédelgéssé válik. Ilyen jellemvonásokkal pedig nem tarthatja magát a felszinen egyetlen politikai karakter sem, legfeljebb csak addig, amig le nem leplezik. De ha leleplezték, nem türi meg őt magában a közélet.

Nos, amit a miniszterelnök az abaujtornaiakkal müvelt, az sem eszélyesség, az sem puszta csalfaság már. Hiszen tudjuk mindnyájan, hogy Abaujtorna vármegye egyike a leghazafiasabb vármegyéknek, amelynek közönsége rendületlenül áll a nemzet ügye mellett és amely sohasem értett egyet a Lukács-kormány nemzetrontó czéljaival. És épp ennek a megyének hazafias jóhiszemüségét akarni felhasználni arra, hogy az ellenzék egységes felfogásába éket verhessenek, oly vakmerő kisérlet, amire még nem volt példa.

Szerencsére azonban az abaujtornamegyei ellenzékben volt elég óvatosság, hogy nem ült fel a cselvetésnek. Észrevette, hogy mire akarják felhasználni és leleplezte azokat, akik jóhiszemüségével visszaéltek. És ma már tisztán áll mindenki előtt, hogy miért mutatott annyi sok hézagot és hátsóajtót a gönczi határozat és hogy miért volt az abban foglaltak és az ellenzék békefeltételei közt oly kézenfekvő a különbség. Azért, mert *ez a határozat nem a gönczi kerület ellenzéki polgárainak konczeptusa volt, hanem a miniszterelnöké, aki ravaszul eljuttatta azt egy olyan munkapárti népgyülésre, ahová az ellenzéki választókat is meghivták.*

Ime tehát egy kézenfekvő adata annak, hogy milyen eszközökkel dolgozik a kormány a béke érdekében. Nem komolysággal és őszinteséggel, mint ahogy ezt a helyzet orvoslása megkivánná, hanem cselvetéssel és beugratással. És ebből kétségkivül megállapitható, hogy az a békekötés, amit a kormány tervez, nem lenne komoly béke, hanem az ország és az ellenzék kijátszása, mint a hogy a miniszterelnök eddig is kijátszott mindenkit, akivel csak érintkezésbe lépett.

Budapest, szeptember 10.

Gróf Serényi Béla visszaérkezése. Mint jelentik, gróf *Serényi* Béla földmivelésügyi miniszter Mezöhegyesről, ahol a hadgyakorlatok alkalmából tartózkodott, holnap éjszaka visszautazik Budapestre.

A horvát királyi biztos Budapesten. Mint jelentik, dr. *Cuvaj* Ede bán kir. biztos ma reggel Zágrábból Budapestre érkezett és a délelőtt folyamán felkereste *Beöthy* László kereskedelmi minisztert, aztán pedig a többi miniszteriumban végzett hivatalos ügyekben látogatásokat. Dr. Cuvaj megvárja *Lukács* miniszterelnök hazatérését s aztán Bécsbe utazik, hogy részt vegyen a nemzetközi eucharisztikus kongresszuson. A királyi biztos egyébként ma táviratilag üdvözölte kiváló protektorát, a miniszterelnököt kitüntetése alkalmából. Megható, hogy örül ez a két egymáshoz méltó nagy férfiu egymásnak! Par nobile fratrum.

Tolnamegye uj főispánja. Félhivatalos jelentés szerint rövid idő mulva kinevezik a tolnamegyei főispánt. A kormány *Simontsits* Elemér alispánt fogja erre az állásra a királynak előterjeszteni. A kinevezés után hamarosan meg lesz az installáczió is. A Simonstsits kinevezésével megüresedett alispáni állásra *Rassovszky* Julián paksi és *Perczel* Béla bonyhádi főszolgabirák a munkapárti jelöltek.

Csatasorban az ellenzék.

— Döntő küzdelmek küszöbén. —

Kitüntetett hadsereg-liferánsok.

— Hirek a politika világából. —

Budapest, szeptember 10.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága a nyári szünet után ma tartotta meg első ülését, amelyen az összes baloldali pártok, Andrássyék kivételével, képviselve voltak. A bizottság teljesen egyértelmü határozatot hozott, kurucz, félreérthetetlen határozatot, amelynek ereje nem a kiabáló szavakban, hanem az intranzigens állásfoglalásban rejlik. A vezérek tanácsa teljes határozottsággal kimondotta, hogy a junius 4-iki események reparácziója, a Vadász-féle szakasz hatálytalanitása, Tisza és Lukács távozása nélkül békéről szó sem lehet. Ezenkivül követelik az általános választójog mielőbbi megvalósitását, valamint a sajtószabadság és a gyülekezési jog garancziális megvédését. Ezeket a határozatokat az egyes pártok elé viszik még a parlament megnyitása előtt s azokat a párthüség oltalma alá helyezik, ami annyit jelent, hogy aki azokat el nem fogadná, az ne kereskedjék tovább az ellenzék soraiban. Tzt jól jegyezze meg az a néhány gyanuba vett, ellenzéki köntösbe bujtatott politikus, akik titkos paktumokat keresnek, de véssék eszükbe azok is, kik a kormány köntösébe kapaszkodnak s hatalmi tengődésük meghosszabbitását az ellenzék meghasonlásától várják. Ez a reménye a munkapárti husosfazék-lovagoknak egészen hivságos, mert ez a szétkülönbözés nem fog megtörténni. Lehet, hogy egy-két szakadás akad, de a tábor zöme megingathatatlanul fog előre nyomulni, s nem fog addig nyugodni, amig az önként távozó Tiszát Lukács is nem követi a teljes politikai megsemmisülésbe. És ettől a sorstól a derék hadsereg-liferánsokat még a legfelső kitüntetések, ordók, s elismerő királyi kéziratok sem menthetik meg. Mert aki a nemzet ellen vétkezett, annak méltó büntetését el kell vennie, s az a nagykereszt politikai karriérjének fejfája lesz!

Hireinket itt adjuk:

Az intéző-bizottság ülése.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága ma délelőtt 10 órakor a néppárt klubhelyiségében ülést tartott. Az ülésen részt vettek: a 48-as függetlenségi Kossuth-párt részéről: *Kossuth* Ferencz, *Apponyi* Albert gróf, *Désy* Zoltán, *Mezőssy* Béla, *Sághy* Gyula, *Szentiványi* Árpád és *Zlinszky* István; a függetlenségi és 48-as párt részéről: *Holló* Lajos, *Földes* Béla, *Bakonyi* Samu, *Lovászy* Márton és *Eitner* Zsigmond; a néppárt részéről: *Zichy* Aladár gróf, *Molnár* János, *Zboray* Miklós, *Szmrecsányi* György és *Huszár* Károly; a pártonkivüli függetlenségiek részéről: *Károlyi* Mihály gróf, *Egry* Béla, *Polónyi* Géza és *Károlyi* József gróf; a függetlenségi gazdapárt részéről: *Szabó* István (nagyatádi). Távolmaradásukat kimentették *Justh* Gyula, *Tóth* János és *Batthyány* Tivadar gróf.

A tanácskozást *Zichy* Aladár gróf, a néppárt elnöke, mint házigazda vezette. A jegyzőkönyv mgirására *Huszár* Károly képviselőt kérték fel. Az értekezlet pontban tiz órakor kezdődött.

Tizenegy óra után *Földes* Béla dr. elhagyta a tanácskozótermet, amikor is *Jakab* Sándort, a Kossuth-párt titkárát szólitották be. A népgyülések sorrendjének jegyzékét kivánták be tőle.

Dél felé *Zlinszky* István jött ki. Az ujságirók a tanácskozások iránt érdeklődtek.

— A népgyülések összeállitásáról folyik a tanácskozás, — feleli Zlinszky István.

— A helyzetről nem?! — kérdik az ujságirók.

— A helyzet? Folytatjuk az eddigi harczot a legkérlelhetetlenebbül — válaszol *Zlinszky.*

Szabó István megczáfolta azt, mintha a gazdapárt hozott volna olyan határozatot, hogy kilép a szövetkezett ellenzékből.

— Ebből egy szó sem igaz — mondotta. — A kisgazdapárt egyáltalában nem változtatott és nem is fog változtatni eddigi magatartásán. Továbbra is együtt halad a szövetkezett ellenzékkel és teljes erővel harczol a kormány ellen. Mi nem kifogásoltuk Justhék taktikáját, sem pedig az ellen nincs kifogásunk, hogy Károlyi Mihály is részt vesz az ellenzék küzdelmében.

Holló Lajos egy ujságirónak arra a kérdésére, hogy Justh Gyula remélhetőleg csak fizikailag fog hiányozni a mai értekezletről, ezt jegyezte meg:

— Természetes, hogy Justh Gyula harczi kedve és lelkesedése tüzel bennünket is. Azonban itt olyan komoly kérdések kerülnek szóba, hogy nemcsak a lelkesedésnek, de a megfontolásnak is szerepet kell játszani. Nem tagadom, *én a választójogot tartom olyan fontosnak, mint a személyi kérdést.*

— A delegácziók tekintetében mi a képviselő ur álláspontja?

— Erről valószinüleg nem fogunk ma határozni — mondotta Holló.

Mezőssy Béla igy nyilatkozott:

— Egész nyáron azt az álláspontot hangoztattam, hogy *Lukács nem maradhat helyén.* Ennek az álláspontnak ma is iparkodni fogok érvényt szerezni. Azonkivül, mivel folytonos házelnapolásra van kilátás, sürgetni fogom, hogy *a harcz szinterét áttegyük a delegácziókba, mivel ott a kormánynak nagy kellemetlenséget szerezhetünk.*

Gróf *Károlyi* Mihály ezeket jelentette ki az ülés előtt:

— Amint már mondottam, mindenesetre forszirozni fogom annak *a hivatalos kijelentésnek közzétételét, hogy Lukács miniszterelnöknek a béke érdekében távozni a kell helyéről.* Ami a delegácziók kérdését illeti, erről aligha fogunk ma határozni. Különben is *helytelen volna, ha a kormánynak előre elárulnók taktikánkat.* Ilyen kérdésekben valószinüleg azt fogjuk tenni, hogy mindig csak közvetlenül az események előtt határozunk. Azokra a hirekre vonatkozólag, mintha a szövetkezett ellenzékben külön törekvések is akarnának érvényesülni, annyit mondhatok, hogy *ha valaki megpróbálna tárgyalni vagy dolgozni a szövetkezett ellenzék háta mögött, azt igen hamar sarokba fogjuk szoritani.*

Délben egy órakor szünetet adott az elnök. *Zboray* Miklós igy okolta meg a szünetet:

A szünetet azért kaptuk, hogy ezalatt megszövegezzék a vérszerződést!

— Mi az a vérszerződés? — kérdik az ujságirók.

— Határozat. — feleli Zboray. — Olyan határozat, hogy aki magát annak az ellenzéken alá nem veti, köteles a párt kötelékéből távozni. A határozatot most önti formába és szövegezi Mezőssy Béla meg Lovászy Márton.

Délután háromnegyed két órakor olvasta fel *Huszár* Károly a bizottság határozatát. A határozat igy hangzik:

„A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága egyértelmüleg kijelenti, hogy mindaddig, mig a képviselőház folyó év junius hó 4-én tartott ülésében és az azóta lefolyt időszakban a képviselőház elnöke, *a kormány és a többség által elkövetett jog- és törvényellenes cselekmények megfelelő formában orvosolva nem lesznek, a parlament rendes müködését lehetetlennek tartja.* Kijelenti továbbá, hogy *a törvénytelenül létrejött házszabálymódositást kötelezőnek el nem ismeri és annak magát alá nem veti.* Kimondja végül azt, hogy mig *Tisza István gróf és Lukács László, akik ezen tényekért a teljes felelősséget viselni*

kötelesek, állásaikat el nem hagyják, a kibontakozást kizártnak tartja.

A választási reform haladéktalan megalkotását a béke elengedhetetlen feltételének tekinti, azon megállapodásokhoz, amelyeket az ellenzéki pártok létesitettek, a leghatározottabban ragaszkodik és ezen *keretek megszükitéséhez semmi körülmények között nem járul hozzá.*

Ugyancsak a béke feltételéül tekinti az intéző-bizottság *a sajtójogon és a gyülekezési jogon esett sérelmek orvoslását* és ezen szabadságjogok törvényes biztositását.

Az intéző-bizottság felkéri a szövetkezett ellenzéki pártok elnökségét, hogy ezen megállapodást pártgyülés elé terjeszszék *és a hozandó határozataikat minden egyes párttagra nézve a párthüség oltalma alá helyezni sziveskedjenek.*"

Ezt a határozatot *az intéző-bizottság valamennyi tagja aláirta.* A bizottság ezzel egyelőre befejezte munkáját és legközelebbi ülését a parlament megnyitása előtt, szeptember 16-án délelőtt tiz órakor tartja. Az ellenzéki pártok ugyanezen a napon délután gyülnek össze értekezletre. Az intéző-bizottság ezuton is felkéri az ellenzéki képviselőket, hogy pártjuk értekezletén okvetlen megjelenjenek.

Károlyi Mihály gróf az intéző-bizottság határozatáról igy nyilatkozott:

— Ha én szövegeztem volna meg, *két oktávval erősebb lett volna,* de azt hiszem, igy is pregnánsan jut kifejezésre az ellenzék álláspontja.

Az értekezletről való informáczióink szerint az intéző-bizottságban a legteljesebb harmónia uralkodik. Mai összes határozataikat egyértelmüleg hozták meg. A helyzetről magáról igen röviden tanácskoztak. A mai értekezlet idejének legnagyobb részét igénybe vette a népgyülések beosztása az ország minden nagyobb városában, s Budapesten is lesz ellenzéki gyülés. Az intéző-bizottság egyes tagjai beszámoltak a vidéken uralkodó hangulatról, amely föltétlenül az ellenzéknek kedvez. Ezt elvégezvén, a helyzetről magáról beszélgettek. Kivétel nélkül az volt a nézet, hogy a juniusi események reparáczióra szorulnak. Ezeket a törvénytiprásokat orvosolni kell föltétlenül. E nélkül nem lehet tovább menni. A Vadász-féle házszabályt az ellenzéken senki sem hajlandó elismerni. Erről beszélni sem lehet. A kibontakozást Tiszával és Lukácsecsal nem lehet elképzelni. Az összes megjelentek igen nagy sulyt fektettek a választójogi reformra és a sajtószabadságra és a gyülekezési jogon ejtett sérelmek orvoslását is követelik. A delegáczió dolga, általában taktikai kérdések szóba se jöttek. A taktikáról közvetlenül a képviselőház összeülése előtt határozunk. Az intéző-bizottság legközelebbi értekezletét e hónap 16-ikán, délelőtt tiz órakor tartja. Aznap délután a pártok tartanak értekezleteket, amelyen az intéző-bizottság mai és a még hozandó határozatokat fogják ratifikálni. Aki az ellenzéken ezeknek a határozatoknak nem veti magát alá, nyomban kiléphet, tétovázó emberekre nincsen szükség.

Csillaghullás.

A csillaghullás hónapja az augusztus, de a bécsi égen csak most mutatkozik ez a rendkivüli tünemény, amikor a magyar menybolt — beborult. Amint ugyanis jelentik, a véderőreform erőszakos törvénybeiktatása alkalmából a hálás legfelső hadur nem csupán *Lukács* László miniszterelnököt részesitette kitüntetésben, hanem a szakminiszereket és a képviselőház elnökét és alelnökeit, sőt hir szerint a katonai javaslatok előadóit is. Eszerint a király

Lukács László miniszterelnöknek és

gróf *Tisza* Istvánnak, a képviselőház elnökének elismerő kéziratok kiséretében a *Szent István-rend nagykeresztjét,*

Székely Ferencz igazságügyminiszternek az *elsőosztályu Vaskorona-rendet,*

Hazai Samu honvédelmi miniszternek a *magyar bárói méltóságot* adományozta.

Beöthy Pált és

Jankovich Bélát, a képviselőház alelnökeit pedig a *valóságos belső titkos tanácsossággá* tüntette ki.

De nagy kitüntetésben részesül a katonai javaslatok két előadója: báró *Solymossy* Ödön és *Darvai* Fülöp is.

A magyar miniszterelnöknek dekorálása alkalmából a bécsi „Fremdenblatt" a következőket irja:

„Dr. Lukács, aki kiválóan nehéz viszonyok között, a legkétségbeesettebb eszközökhöz folyamodó ellenzék elkeseredett harcza ellen vitte keresztül a magyar parlamentben a véderőtörvényt, a magas kitüntetésből bizonyára erőt fog meriteni arra, hogy a parlamenti többségi elv föntartásáért való fáradozásaiban meg ne állapodjon. Az obstrukczió ellentállása letöretett és a véderőtörvény a magyar parlamentben elfogadtatott. Ha most a magyar miniszterelnöknek ő felsége a legmagasabb kitüntetést adományozta, *ha ő felsége ily módon fejezi ki köszönetét dr. Lukács iránt, akkor a magyar miniszterelnök felbátoritva fogja magát érezni arra, hogy azokat az alapelveket, amelyeket eddig képviselt, továbbra is gyakorlati tevékenységben megvalósitsa.* A politikai szezont Ausztriában és Magyarországon a rendjelkitüntetések, amelyekben a két miniszterelnök részesittetett, jelentős módon vezetik be."

A pártkörökből.

Az intéző bizottság mai ülésével ismét megélénkültek az ellenzéki pártkörök helyiségei és a *Kossuth-pártkörben* ma este nemcsak a bizottság ülésén résztvettek, hanem a pártnak számos más tagja is fentjárt. A párt vezére, *Kossuth* Ferencz is megjelent hivei körében és élénk eszmecserét folytatott a párt tagjaival a politikai helyzetről. A párt vezetőségéből ott voltak *Désy* Zoltán, *Mezőssy* Béla, *Szentiványi* Árpád és *Sághy* Gyula. Gróf *Apponyi* Albert ma délután eberhardi birokára utazott, ahonnan Bécsbe megy az eucharisztikus kongresszusra. *Kossuth* Ferencz holnap reggel Soltra utazik.

A *nemzeti munkapártban* ma este nagy élénkség volt és nagy örömmel beszélték meg azokat a magas kitüntetéseket, amelyek nagy jelentőséggel esnek a politikai helyzet mérlegébe. A klubban jelenvoltak *Székely* Ferencz igazságügyminiszter, *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter, továbbá *Jeszenszky* Sándor, *Kazy* József államtitkárok, báró *Vojnics* István a párt elnöksége részéről és még több előkelő tagja a pártnak. Megfogalmazták az üdvözlő sürgönyöket, melyekben a kitüntetetteket üdvözlik. Nyolcz óra után a párt tagjai a Hungária-szállodába mentek rendes heti pártvacsorájukra.

Mezőssy Béla és Kállay András.

Mezőssy Béla a következő nyilatkozat közzétételére kért bennünket:

„Több fővárosi lap *Kállay* András czikke alapján személyemmel foglalkozik. Soha sehol nem mondtam azt, hogy a magyar történelmi középosztály kezéből kivétessék a politikai vezetés. Azt állitottam Tiszalökön és azt változatlanul fenn is tartom, hogy nem lehet egy társadalmi osztály vállaira bazirozni állami életünket, nem lehet különösen akkor, ha annak egy része — hisz ezt magam is mélyen fájlalom, de letagadhatatlan tény — anyagilag mélyen megrendült. A magyar történelmi osztályokat tehát én soha sehol nem támadtam és ezt tenni nem is fogom, hanem, igenis, ostorozom azon tagjait, akik a *kormány pénzén kerülnek a házba,* semmit sem tanulnak és semmit sem is tudnak, csak azt, hogy nagy igényeikkel az ősi vagyon romjait itt a fővárosban elprédálják. Az ilyen egyének *elfogulatlanságában, szándéka tisztaságában nem tudok bizni.* Ami pedig azt illeti, hogy 6000 hold földem van és ezért kilinceseltem, mind a két állitás helyreigazitásra szorul. Az ősi földet megtartottam, sőt azt nagy mértékben meggyarapitottam. Vagyonom szerzésének titka egyébként nagyon egyszerü: olcsón vettem földjeimet és hüséggel fizettem évek óta adósságom kamatát. Ha valakinek hálával tartozom, ez a Magyar Földhitelintézet, a Magyar Jelzáloghitelbank és a Pesti hazai fiókja, a régi nyiregyházi takarékpénztár, amelyektől kölcsön kértem és kaptam. De gondolom, éppen a magyar föld iránti szeretetemnek, amelyről a Széchenyi serleggel kezemben beszéltem, adtam tanujelét akkor, amikor a régi szabolcsi nemesi birtokok eladó tengeréből egynehányat én megmentettem. Ha pedig a czikknek rejtett czélzata az lett volna, hogy az én vagyoni előhaladásomat *államtitkári müködésemmel vagy egyéb közéleti tevékenységem bármilyen szakával vonatkozásba hozza, ugy ezt a feltevést a leghatározottabban tiszta lelkiismerettel utasitom vissza.*"

Munkapárti beszámoló.

Magyarláposról jelentik: Szolnok-Doboka Magyarlápos kerület munkapárti orsz. képviselője dr. *Ilosvay* Lajos ma tartotta beszámolóját. Ilosvay inditványára kimondották, hogy bizalmat szavaznak a kormánynak, szükségesnek tartják, hogy a parlament munkaképessége a jövőre is biztositassék és ennek érdekében gróf *Tisza* István házelnök és *Lukács* László miniszterelnök továbbra is megtartsák hivatalukat.

Más forrásból ezeket táviratozzák: Ilosvay beszámolóján a csendőrökön, jegyzőkön és birókon kivül egy fia választópolgár sem jelent meg, miután a független választópolgárság elhatározta, hogy nem vesz tudomást a képviselő beszámolójáról. A balul sikerült beszámoló után Ilosvay holnap, épp ugy mint ma, gróf *Bethlen* Balázs főispán kiséretében K.-Monostoron igyekszik beszámológyülést tartani.

A törvényhatóságok.

Szambathelyről jelentik: Vasvármegye törvényhatósági bizottsága szeptember 16-án, a képviselőház ujból való összeülése előtt egy nappal tartja rendes őszi közgyülését. A tárgysorozat szerint az eddig pártállást nem foglalt vármegye is foglalkozni fog a juniusi eseményekkel, bár *Békássy* István főispán a megye belbékéjét eddig ugy akarta megőrizni, hogy a politikai kérdéseket a közgyülésről távoltartotta. Két vármegyei átirat folytán azonban Vasmegyének is állást kell foglalnia az alkotmánysértések és az erőszak ügyében. Az egyik átirat — Torontál vármegyéé — arra hivja fel a törvényhatósági bizottságot, hogy bizalommal üdvözöljék Lukács Lászlót és Tisza Istvánt, mig Zemplénmegye átirata a bizalmatlanság kifejezését, a törvénysértések megbélyegzését és a demokratikus parlamenti reform sürgős megvalósitását kéri. Az állandó választmány a jövő héten ül össze és határoz a közgyülés elé terjesztendő javaslat felől. A megyei ellenzék a közgyülést megelőzőleg értekezletet tart, hogy az egységes állásfoglalást biztositsa.

Máramarosszigetről jelentik: Máramaros vármegye törvényhatósági bizottsága báró *Perényi* Zsigmond főispán elnöklésével rendkivüli közgyülést tartott, amelyen elfogadták az állandó választmány javaslatát az 1912. évi LVII. t.-cz. alapján történő tisztviselői előlépetésekről és a szolgálati pótlékokról. A törvényhatóság a státusrendezésért köszönetét fejezi ki a kormánynak és a képviselőháznak. Ezzel kapcsolatban *Szegedy* Béla ügyvéd, kamarai elnök inditványára a közgyülés elhatározta, hogy a kormányt az előző közgyülésben már kifejezett teljes bizalmáról ezuttal is biztositja s *Lukács* László miniszterelnököt és *Tisza* István grófot hazafias müködésükért tisztelettel és bizalommal üdvözli. Kifejezést ad a törvényhatóság azon reményének, hogy *a kölcsönös hazafias belátás és mérséklet az annyira kivánatos s szükséges békét megteremt.* A határozatot egyhangulag elfogadták.

Elhalasztott gyülés.

A kolozsvári függetlenségi párt vezetősége elhatározta, hogy a szövetkezett ellenzék intéző-bizottságának kivánságára a 15-ére tervezett nagy népgyülését elhalasztja. Az ellenzék vezérei ugyanis szeptember hónap minden egyes vasárnapjára már valamennyien el vannak foglalva népgyüléseken s igy október előtt nem utazhatik le közülük senki a kolozsvári népgyülésre. Az október elején megtartandó népgyülésen ugy a függetlenségi és 48-as párt, mint a 48-as függetlenségi párt, a néppárt és a pártonkivüli függetlenségi képviselők közül több neves politikus fog megjelenni.

Az amerikai magyarok s az ellenzék.

A newyorki református egyház 1912. junius 30-án presbiteri gyülést tartott, amelyből a következő átiratot intézték a szövetkezett ellenzékhez:

„Mi, a newyorki református egyház tagjai szomoru szivvel értesültünk ama sajnálatos eseményekről, amelyek a legutóbbi időben a magyar nemzet törvényhozó testületében előfordultak, ahol az abszolutizmus, a politikai önkény a nemzet legszentebb jogainak sárba tiprásával erőszakkal távolitotta el a házból a nemzet azon képviselőit, akik hazánk függetlenségének és legjobban felfogott politikai érdekének bátor és tiszteletreméltó szószólói

voltak. Mi nemcsak elitéljük az erőszaknak és törvénytelenségnek eme hallatlan tényét, mely a nemzet sok ezreit fosztotta meg képviseleti jogától, hanem tiltakozunk ellene és bármilyen szerény is legyen ebbeli tiltakozásunk az erőszakos jogtiprás ellen, lelkiismeretünk kényszeritett erre és lelkiismeretünk szavát el nem némithattuk. Dikovics János református lelkész."

A török válság.

— Az olasz-török háboru vége. — A béke. — Berchtold gróf utazása. — Szerbia háborut akar. — Nyugtalankodó törzsek. —

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, szeptember 10.

A svájczi béketárgyalások nem jártak eredmény nélkül. Beavatott forrás szerint Olaszország és Törökország békekötése már csak napok kérdése. A béke föltételei egyik félre nézve sem előnyösek s a hátrányok is tökéletesen egyenlők. Olaszország megkapja Tripoliszt Törökország egyházi szuverenitása ellenében, de előbb az olaszoknak még meg kell ezt a földet hóditaniok, mert sok időbe telik, amig annak déli határáig eljuthatnak.

Gróf Berchtold sikeres kezdeményezésére sikerülni fog Törökországnak a belső békét megteremtenie. Szerbia ágálása még nem jelenti a Balkán lángbaborulását és a nagyhatalmak gondoskodni fognak róla, hogy idejekorán kijózanitsák a szerb disznópásztorokat terjeszkedési mámorukból. A nagyhatalmaknak egyértelmüsége mellett szól Berchtold gróf látogatása az olasz királynál, amely a hármas-szövetség szoros kötelékeinek megedzését és a Balkán békéjének biztositását czélozza.

Mai tudósitásaink a következők:

Berchtold gróf az olasz királynál.

Rómából jelentik: Gróf *Berchtold* külügyminiszter a legközelebbi napokban *Racconigiba* utazik, hogy a királynak bemutatkozzék. Gróf Berchtold ez alkalommal az olasz külügyminiszterrel is tanácskozni fog. Abból a körülményből, hogy ez a látogatás a buchlai találkozás után történik, azt következtetik, hogy Buchlauban *Olaszországnak a hármasszövetségben elfoglalt állásáról is tárgyaltak.*

Konstantinápoly, szeptember 10. A „Sabah" a török-bolgár háboruról szóló hiresztelések fejtegetve, a következőket irja: Törökországnak bár Bulgária ellen, sőt még két balkán állam ellen is fölveheti a küzdelmet, nem szabad szolgáltatnia a bolgárok által annyira óhajtott ürügyet. Törökország belső igazgatása, különösen az európai tartományoké, olyan legyen, hogy a hatalmak megelégedését kiérdemelje. A lap rámutat Ausztria-Magyarország és Románia barátságának jelentőségére a status quo megőrzése szempontjából és végül azt mondja: hamis politika, ha a porta gróf *Berchtold* eszméi ellen azok beható vizsgálata nélkül állást foglal. Gróf *Berchtold* azt mondja: adminisztrativ deczentralizáczió. Törökországban ezt igy nevezik: a jogok kiterjesztése. Mindkettő megegyezik a reformok szükségességében.

A *Levante Herold* ujból kedvezően kommentálja a hatalmak konverzácziójáját gróf *Berchtold* tervéről.

Megvan a béke!

Bécs, szeptember 10. A „N. Fr. Pr." konstantinápolyi tudósitója előtt egy beavatott személyiség kijelentette, hogy a békepreliminaréket Törökország és Olaszország között a két kormány megbizottai szerdán, a Bajram-ünnep napján a két kormány nevében alá fogják irni, de tartalmát a kamara megnyitásáig titokban tartják. Olaszország formaszerinti fegyverszünet nélkül kötelezi magát arra, hogy minden további támadást a török partok és szigetek ellen beszüntet, amivel szemben Törökország hallgatólag eltüri, hogy a kiutasitott olaszok, mint német védenczek visszatérjenek Törökországba. A libiai katonai müveleteket az egyezmény egyelőre nem érinti, de amennyire lehet, azokat is beszüntetik. A szuverénitás kérdése, mint tisztán vallási kérdés, egyelőre megoldatlan marad és csupán a területi és kárpótlási kérdést fogja a két kormány egymás közt rendezni, esetleg a hágai döntőbiróság elé tereszteni. A békekötés egyik fő inditó oka az volt, hogy mind a két hadviselő félnek közös érdeke, hogy az európai hatalmak fenyegető intervencióját Görögország és a balkáni államok javára megakadályozzák. A svájczi tárgyalásokon egyébként a török-olasz szövetség eszméjét is fölvetették, ezt azonban a fennálló szövetségi kötelezettségekre tekintettel megvitathatatlannak jelentették ki.

Cirmeni olasz képviselő azt irja a „N. Fr. Presse"-ben, hogy az a hir, hogy Olaszország több száz millió kölcsönt fog adni Törökországnak, vagy ily kölcsönért a jótállást elvállalja, teljesen alaptalan. Maga Olaszország sem keres kölcsönt arra a czélra, hogy a háborut folytathassa, mert a háborut saját erejéből még legalább két évig folytathatja. Cirmeni azt hiszi, hogy Buchlauban módot keres arra, hogy *a háboru befejezését siettessék*, mert a hatalmak őszintén a békét óhajtják.

A kormány intézkedései.

Konstantinápoly, szeptember 10. Ferid pasa dandárparancsnokot ideiglenes szalonikii válivá nevezték ki.

A lapok jelentése szerint a tegnapi minisztertanács törvényjavaslatot fogadott el, mely szerint az albánaikhoz hasonló reformok a birodalom többi részein is keresztülviendők.

Danis bég helyébe, akit belügyminiszternek neveztek ki, Murad bég állami jószágkormányzót nevezték ki az albániai reformbizottság tagjává. A bizottság tagjai lesznek azon vilajetek válijai is, melyeket a bizottság be fog utazni.

Berlin, szeptember 10. A „Vossische Zeitung"-nak jelentik Szófiából: A kormány felhasználja az időt Kiamil pasa kineveztéséig, a hadügyminisztériumban lázasan dolgoznak. A szeptember 14-én szabadságolandó kiszolgált katonákat és tartalékosokat még nem bocsátják el, ami azt jelenti, hogy a most bevonuló ujonczokkal és tartalékosokkal összesen 80.000 ember van fegyverben.

A nyugtalan törzsek.

Konstantinápoly, szeptember 10. A „Times"-nek az a hire, hogy a Dardanellák helyőrségeiben zendülés tört ki, valótlan. Erre vonatkozólag hivatalosan kijelentik, hogy nincs szó tulajdonképpeni zendülésről, mert csak az történt, hogy egy, az anatoliai parton állomásozó redifosztály katonái zugolódtak amiatt, hogy más, később behivott tartalékosokat előbb szabadságoltak.

Belgrád, szeptember 10. A szerb-török határon egyre megujuló csatározások folynak a török katonaság és a szerb bandák között, melyek a határt minduntalan átlépik.

Üszküb, szeptember 1r0. Az itt élő bolgárokat felszólitották, hogy készüljenek elő arra, hogy az első parancsra azonnal visszatérhessenek Bulgáriába.

Üszküb, szeptember 10. Mitroviczából több tisztet erős fedezet alatt ide kisértek. A tiszteknek az a bünük, hogy az ipeki katonai tábor őrzését, mely rájuk volt bizva, szándékosan elhanyagolták és ezáltal a fölkelőknek lehetővé tették, hogy a tábort megtámadják.

Szaloniki, szeptember 10. A janinai vilajet összes mohamedán lakossága táviratot intézett a nagyvezérhez, melyben erélyesen állást foglal a görög-ortodok lakosság azon követelése ellen, hogy az összes közigazgatási állások görögökkel töltessenek be. E törekvést a mohamedánok veszélyesnek mondják és felhivják a kormány figyelmét azon káros következményekre amelyeket e követelés teljesitése a mohamedán lakosságra nézve maga után vonna.

Szófia, szeptember 10. A maczedón végrehajtó bizottsághaz Észak-Amerikából jelentés érkezett, hogy 15.000 felfegyverezett maczedóniai bolgár kész az első hivásra hazatérni, mihelyt kitör a háboru Bulgária és Törökország közt.

Konstantinápoly, szeptember 10. A lapok értesitései szerint albános a kossowoi vilajetben megtámadták a targovistei fegyverraktárt, a katonacsapatok azonban visszaverték a támadókat.

A csendőrség két kapitánya és négy hadnagya benyujtotta lemondását. Hivatalosan *megczáfolják* azt a hirt, hogy chilaui helyőrség egy gyalogszázadának és parancsnoka benyujtották volna lemondásukat.

Szófia, szeptember 10. A karatepei bolgár őrség területén történt e hó 8-iki inczidens dolgában még a következőket jelentik: A puskatüzelés este 8 óráig tartott. Az éj nyugodtan telt el. Napkeletkor a törökök megint tüzelni kezdtek a bolgárokra, akik azonban egy ideig teljesen tartózkodtak a tüzelés viszonzásától. Amidőn végül délután két órakor a tüzelés ujból megindult és a szomszédos kurtovói őrállomásig terjedt, a bolgárok kénytelenek voltak a tüzelést viszonozni. A tüzelés megszakitásokkal este 9 óráig tartott, daczára hogy a török parancsnok, aki a bolgár parancsnokot találkozásra hivta meg, katonáinak parancsot adott a tüzelés beszüntetésére. A két káplár kivételével senkisem esett el.

Szerbia okvetlenkedik.

Belgrád, szeptember 10. Belgrádban nagyon komolyan fogják fel a balkáni helyzetet. A mérvadó körök azt mondják ugyan, hogy Szerbia nem akar háborut, de ebbe Bulgária és Görögország magatartása fogja belekényszeriteni. Ez esetben Szerbia nem állhat ellent és máris felkészült a háborura. A kormány *Spolajkovics* szófiai szerb követ utján megállapodott a maczedon szervezetekkel egy Maczedóniában és a novibazári szandzsákban inditandó közös akczió dolgában. A szerb kormány zsoldjában álló bandavezérek felhivást kaptak a bandák szervezésére. A terv szerint a bandák Maczedóniában raboli és gyilkolni fognak, hogy igy belekényszeritsék Törökországot bizonyos erőszakosságokba és aztán *megüzenjék a háborut.*

Üszküb, szeptember 10. Tegnap az itteni pályaudvaron harmincz teherkocsiból álló különvonat haladt át hadiszerekkel, amelyet állitólag Szerbiába visznek.

Belgrád, szeptember 10. Boljetinácz Isza maczedón bandavezérnek az a terve, hogy O-Szerbiát királysággá kiáltja ki és már legközelebb a nagyhatalmaknak bejelenti az uj királyságot.

Belgrád, szeptember 10. A török kormány 30 municziós vaggon átszállitására adott engedélyt, melyek délután Szerbia részére Szalonikiből Ristovácba érkeztek.

Egy albán vezér nyilatkozata.

Bécs, szeptember 10. Prenk Bib Doda herczeg, mirdita vezér, aki az albánok között a legjelentékenyebb egyéniségek egyike, néhány nap óta Bécsben tartózkodik és egy hirlapiró előtt a következő kijelentést tette:

— Körülbelül három hét óta vagyok távol hazámtól és most Bécsbe érkeztem, hogy résztvegyek az eucharisztikus kongresszuson. Az albánok a körmeneten csak csekély számmal fognak résztvenni, mert a legtöbb családfőt oothon tartja az Albániában uralkodó hadi állapot. Albániában a helyzet, sajnos, megint igen komoly, a törökök és a maliszszorok nyilt harczban állnak, amelynek vége egyelőre még beláthatatlan.

KÜLFÖLD.

Gróf Stürgkh a királynál. Bécsből jelenti tudósitónk: Gróf *Stürgkh* miniszterelnök ma délután 1 órakor kihallgatásra ment Schönbrunnba, hogy megköszönje a királynak a kitüntetést és jelentést tegyen róla, hogy felgyógyulván, ismét átveszi a kormány vezetését.

Uj osztrák kereskedelmi miniszter. Bécsből jelentik: A dr. *Braf* halálával megüresedett kereskedelmi tárczát már a legközelebbi napokban betöltik. Az uj kereskedelmi miniszter *Stibrál* volt kereskedelmi minisztériumi osztályfőnök lesz. Stibrált kiváló szakembernek ismerik és a Németországgal való kereskedelmi szerződés nagyrésze az ő müve. De annak idején Körber miniszterelnökkel nézeteltérései támadtak és ezért hosszu évekig mellőzték.

Ujabb német-cseh viszály. Prágából jelenti tudósitónk: Dr. *Hochenburger* Viktor igazságügyminiszter rendeletet bocsátott ki arra vonatkozólag, hogy a csehországi kerületi törvényszékeken *egyenlő eljárásban részesitsék a németeket a csehekkel.* Ez a rendelet mélyen sérti a cseheket és — mint Prágából jelentik — az ifju-cseh bizottság elhatározta, hogy tiltakozást tesz közzé a rendelet ellen. Német részről azt állitják, hogy a csehek eljárása nyilvánvalóan arra irányuló kisérlet, hogy a dolgok halogatására a német tárgyaló felektől ujabb engedményeket csikarjanak ki, mert nem igaz az, hogy a rendelet megváltoztatja az eddigi statusquót. A „Národni Politika" beszélgetést közöl, amelyet a kiegyezési tárgyalások egyik résztvevője folytatott *Thun* herczeg helytartóval, a cseh-német egyezkedés vezetőjével, akit éppen ezért az érdemeiért emelt a király herczegi rangra. A helytartó a rendeletre nézve olyan kijelentéseket tett, amelyeknek sulyos következménye lesz és vagy a miniszter, vagy pedig a helytartó távozását fogja maga után vonni és az is megtörténhetik, hogy a békéltetési akczió végleg megfeneklik. A helytartó sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a rendeletről őt megelőzőleg nem értesitették. Azt is hozzátette, hogy a rendeletet igen fájdalmasnak találja és az illojális az ő személyével szemben. A rendeletben a kiegyezési tárgyalások egyik résztvevőjének zavaró, inkorrekt és tapintatlan beavatkozását látja. Az ő meggyőződése szerint gróf Stürgkh kormánya aligha fogja a felelősséget magára venni dr. Hochenburger rendeletéért. A helytartó kijelentette, hogy ő, mihelyst értesült a rendeletről, azonnal telefonértekezést kért a miniszterelnöktől, azzal azonban betegsége miatt nem beszélhetett. *Thun* herczeg még hozzátette, hogy ebben az ügyben *Hochenburger* miniszterrel nem fog tárgyalni. A „Bohémia" és a „Prager Tagblatt" kétségbevonják ennek a beszélgetésnek ilyen formában való hitelességét.

Lengyel-ruthén kompromisszum. Lembergből jelentik: A tartománygyülési választóreform permanens bizottsága dr. Leo elnök vezetése alatt ülést tartott. Halban képviselő inditványozta, hogy a gyülés tekintettel a jó reményekre feljogositó lengyel-ruthén kompromisszum tárgyalásokra a jövő hétig napolja el magát. Az inditványt elfogadták.

Franczia ország tüntetése. Párisból jelentik: A Matin értesülése szerint a kormány *Delcassé* tengerészeti miniszter javaslatára elhatározta, hogy az összes franczia csatahajókat a Földközi-tengeren egyesiti. E czélból *Marolles* altengernagy, az Atlanti-oczeáni és a La Manche-csatornai hajóraj parancsnoka október 15-ike felé hat csatahajóját Toulonba vezeti és *Lapeyrere* tengernagy parancsának rendeli alá, akinek flottája akkor 18 páncélosból fog állani, melyek közt hat Dreadnought lesz. A két hajóraj egyesitése után uj flottamanöverek lesznek, melyeken az összes hadihajók résztvesznek. A lap azt hiszi, hogy a kormánynak ez az elhatározása a Földközi-tengeren való tulsulyra vonatkozóan minden vitának véget vet.

A szerb kormányválság. Mint már jeleztük, a szerb kormány beadta lemondását. Péter király késő este magához hivatta *Nikolicsot*, a szkupstina elnökét és hivatalosan közölte vele a kabinet lemondását és hosszasan tárgyalt vele az uj kormány kinevezéséről. A radikális párt két csoportja között tanácskozások folynak, hogy egy koalicziós kormány kinevezése lehetővé tétessék. Ha ezek a megbeszélések eredménytelenek lesznek, akkor a disszidensekkel indulnak meg a tárgyalások. Minden valószinüség szerint *Pasics* kap megbizást kabinetalakitásra. — *Pasics* Miklós, kit a király a kabinetalakitás missziójával megbizott, 24 órai gondolkozási időt kért, hogy párthiveivel és az ellenzéki pártok vezéreivel tanácskozhassék. *Pasics* egyuttal azon álláspontjának adott kifejezést, hogy a politikai helyzet tisztulására kivánatos lett volna a skupstinát rendkivüli ülésszakra összehivni.

A nagy hadgyakorlat.

— A trónörökös a harcztéren. — Összeütközések. — Árvizveszedelem. — Az automobil halottja. —

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, szeptember 10.

Rendkivül mozgalmas élet virradt a máskor eléggé csendes Mezőhegyesre. Az utczák telve vannak katonákkal, társzekerekkel, kerékpáros küldönczökkel, és állami fogatokkal. A szemlélőre azonban lehangolólag hat a sok fekete-sárga zászló.

A trónörökös megérkezése után Mezőhegyes népe valóságos ostromállapotba került. A külső munkák négy napon át szünetelnek. A cseléd ségnek nem szabad a majorokat elhagyni. A Mezőhegyesre érkező idegeneket már a vasuti állomáson igazolásra szólitják fel. A trónörökös lakása körül levő parkban több gulaszerü bokrot alakitottak, amelyek a detektiveknek kitünő rejtekhelyet nyujtanak.

Most vivja a délmagyarországi nagygyakorlat két hadserege, a vörösek és kékek serege, a döntő küzdelmet.

A kedvezőtlen időjárás azonban nagyon megviseli a legénységet s közülök igen sokan kidöltek a fáradtságtól.

Ferencz Ferdinand trónörökös a nagy eső daczára a késő esti órákig maradt a döntő küzdelem helyszinén, a Maros-partján. Onnan automobilon Apátfalvára ment, rögtönzött éjjeli szállására. Reggel négy órakor már ujra talpon volt, lóra ült és szárnysegédei kiséretében kilovagolt a próbaháboru szinhelyére.

Mai tudósitásaink a következők:

Átkelés a Maroson.

Hétfőn a kora délutáni órákban kezdték meg a 12. hadtest (déli párt) előcsapatai Makó fölött Nagyesanád környékén három helyen a Maroson való átkelést. Minthogy a kék-pártnak ezen a helyen elhelyezett gyenge lovas őrségeit a felderitő osztályok — miként előző este, megszalasztották volt, az átkelés ellenséges visszahatás nélkül, de a Maros megdagadt és erősen áramló hullámai által nagyon megnehezitve, történt meg. Délután négy órakor már az egész 2. számu gyalogezred a tulsó parton volt és ott az árvédőgátat foglalta el, amely kedvező védelmi pozicziót nyujtott. Közben megtörténtek az előkészületek a hidveréshez, amely az átkeléshez használt pontonok felszabadulása után nemsokára derekasan haladt és ½8 órára elkészült. Az északi párt első lovas hadosztálya közben értesült a vállalkozásról s néhány szakaszt küldött a Maroson át a hid szárnyára, mig tüzérségével a folyótól északra igyekezett oly poziczióba kerülni, amelyből a hidat lövethette. A 12. hadtest átkelésre várakozó csapatai erélyes ellenintézkedésre kényszerültek. Élénk ütközet fejlődött ki, amelynek folyamán az örsöknek nagy fáradságába került, hogy a lovas ütegeket az épülő hid lövetésében akadályozzák.

Ferencz Ferdinánd főherczeg trónörökös nagy figyelemmel kisérte az utászok munkáját és az ütközet kifejlő eseményeit.

Minthogy a 12. hadtest átkelése csak az esti alkonyban történhetett meg és a nagyszámu csapatokra tekintettel hosszu tartamunak igérkezett, másrészt pedig az ellenség csapatatnak felvonulása folytán a komoly összeütközés még az éjszakára vagy pedig kora reggelre várható, a főherczeg elhatározta, hogy *Apátfalván* tölti az éjszakát, hogy az események középpontjában, a csapatok közvetlen közelében maradhasson és a szükséges elhatározásokra időveszteség nélkül juthasson. Az estefelé megindult esőzés ellenére a főherczeg a hadgyakorlatok vezetőségével együtt a teljes sötétség beálltáig maradt a hid mellett, elvonultatta maga előtt a 12. hadtestet és csak 8 órakor vonult rögtönzött éjjeli szállására.

Összeütközés Szeged alatt.

Hétfőn *Szeged* és *Tápé* alatt a két ellenfél között összeütközés volt, melyen a modern háboru összes főeszközei: az automobil, a monitor, a repülőgép és az gépfegyver együttesen mutatkoztak be. Az előzetesen kidolgozott haditerv szerint a vöröseknek (déli sereg) át kellett kelniök a Tiszán, hogy elérhessék az ellenséget, amelyet Mezőhegyes körül koncentrálták. A vörösek főparancsnoka, kövesházai *Köves* Herman gyalogsági tábornok. A kémszolgálatra kiküldött kerékpáros és automobilos katonák jelentése alapján még vasárnap értesült arról, hogy az ellenség, amely folytonosan szemmeltartja a vörösek előnyomulását, Szeged felé tart és felrobbantja a hidakat. Köves erre a hirre intézkedett, hogy a Zentánál készenlétben tartott monitorok azonnal iduljanak Szeged alá. A Szamos és a Körös monitor összesen 150 fényi legénységgel és három czirkáló *Marinovics* Eugén fregattakapitány parancsnoksága mellett érkezett Szegedre. Az ágyukkal való tüzelés az ellenségre még vasárnap éjjel megkezdődött és működni kezdtek a gépfegyverek. Az erős rohamnak az ellenség — a kékek — nem tudott ellenállni, gyalogosok és huszárok egyaránt megfutottak. A monitorok legénysége erre a partra nyomult és minthogy közben a vörösek a tápéi kompot is lefoglalták, megkezdődött azzal a legénységnek a Tiszán való átszállitása. Most már együtteserővel kényszeritették teljes megfutamodásra a kékeket, akiknek végső maradéka egy tanyai viskóba menekült, onnan kipróbált védekezni egy ideig de végül foglyul estek mind.

A vöröseknek a tulsó partra való átszállitása a kompon az esti órákban is egyre tart. Élelmiszerekkel megrakott szekereiket is átszállitják, az utászok készitik a hidat, éjfélre állt és kedden reggelre a vörösöké lett a Tisza tulsó partra.

Érdekes, hogy a tápéi komp előtt paraszt gazdák várják, hogy szénásszekereikkel átjuthassanak, hogy a hajóparancsnok lefoglalt egy Foulton nevü teherszállitó gőzöst és a legénységet szállittatta át vele és hogy 12 óriási tutaj, amely nagymennyiségü farakománynyal Máramarosszigetről Belgrádba igyekezett, „háboru" miatt vesztegelni kénytelen, ami nagy károkkal fog járni.

Éjjel 11 órakor két Parcival-léghajó szállt fel a vörösek részéről és reflektorokkal kémlelte ki a terepet.

Ma egész délelőtt a város felett nagy magasságban repülőgépek kóvályognak a levegőben. Daczára e kedvezőtlen esős időnek, a város képe forgalmas és élénk. Férfiak, nők és gyermekek látcsövekkel sétálnak az utczákon, hogy gyönyörködjenek a nem mindennapi látványban.

Árvizveszedelem.

Arad vármegye határában a Maros rendkivül megáradt. *Pécska* és *Arad* közt az árterület teljesen el van öntve, ami nagyon megnehezíti a hadgyakorlatot. *Nagy* Lajos alispán sürgönyben kérte a hadvezetőséget vizi jármüvek átengedésére, hogy megfelelő óvintézkedéseket tehessen. A hadvezetőség teljesitette kérelmét.

A hadgyakorlat sebesültjei.

Tegnap este nagy automobilszerencsétlenség történt, amelynek sebesültje *Heiter* József tartalékos főhadnagy. Heiter előkelő, bécsi családból való, s az önkéntes gépkocsizó testületnek a tagja. A Makó és Tótkomlós közt levő uton saját autóján hadvezetőségi parancsot vitt a főhadnagy, hetven kilométeres gyorsasággal száguldott, s egy fordulónál kiröpült a kocsiból. Nagyon sulyosan megsérült. Két ezredorvos, *Dezső* Lajos és *Molitorisz* Kálmán nemsokára megoperálták a makói kórházban, hová beszállitották. A kocsiban ülő *Sikovsky* gyalogos tábornok nem sérült meg, két katonai kisérője könnyebb horzsolásokat kapott. *Heiter* állapota mára *tetemesen javult.*

A hadgyakorlatoknak még egy sulyos sebesültje van eddig. Ugyanis egy huszárkáplár, akit lova levetett, koponyatörést szenvedett.

Merénylet a szegedi löportorony ellen.

Ma egész délelőtt a város felett nagy magasságban repülőgépek kóvályognak a levegőben. Daczára a kedvezőtlen esős időnek, a város képe forgalmas és élénk. Férfiak, nők és gyermekek látcsövekkel sétálnak az utczákon, hogy gyönyörködjenek a nem mindennapi látványban. A szegedi löportorony közelében az őrök tegnap négy lövést hallottak. A tettest letartóztatták egy Dimitrov nevü bolgár kertész személyében, akit azzal gyanusitottak meg, hogy a nagygyakorlatok alkalmával a löportornyot fel akarja robbantani. Dr. Somogyi Szilveszter szegedi főkapitány egy hirlapiró előtt, a titokzatos merényletről a következőket mondotta:

— Dimitrov teljesen ártatlan. Ki van zárva, hogy merényletet akart volna elkövetni a löportorony ellen.

A katonák ezzel szemben más álláspontonvannak és a nyomozást tovább folytatják.

Kidölt katonák.

A szegedi honvédcsapat-kórház teljesen megteltek a hadgyakorlat alkalmával kidölt beteg katonákkal. A honvédcsapat-kórházban 186, mig a közös kórházban 70 beteg van.

Kossuth Lajos és Justh arczképe.

Makóról irják: Érdekes esemény játszódott le tegnap az attachék főhadi szállásán. *Krajcsevics* kapitány, mint kvártélymester a

városától kölcsönkérte a király arczképét. *Pákh* gazdasági tanácsos intézkedett is, hogy a katonák a képet megkapják. A képért jövő katonák azonban hivatalos órán tul jöttek, s nem találtak senkit a városházán. A gazdasági tanácsos ekkor intézkedett a fütőnél, hogy a képet adják ki. A fütő meg is hagyta feleségének, hogy ha jönnek a képért, adja ki azt a katonáknak. Az asszony, aki nem tudta, hogy melyik képről van szó, a tanácsteremből kiadta *Kossuth* Lajos és *Justh* Gyula arczképét azzal, hogy válaszszák ki a katonák, amelyikre szükségük van. A katonák elvitték a hadiszállásra mindkét képet. A főhadiszálláson érthető ribillió támadt, nem tudták a képekkel mit kezdeni, mig később ki nem cserélték *Kossuth* Lajos és *Justh* Gyula arczképét a király és királyné arczképével.

EGYHÁZAK.

— **(Az eucharisztikus kongresszus.)** Bécsből jelentik: *Van Rossum* biboros, pápai delegátus, délután 3 óra 50 perczkor a nyugati pályaudvaron megérkezett. A biborost ünnepies fogadtatásban részesitették. A Ringstrassen a pápai delegátust *Scapinelli* bécsi pápai nunczius, dr. *Nagl* biboros herczegérsek és dr. *Neumayer* polgármester üdvözölték. Az üdvözlés után *Van Rossum* biboros a Szt. István-templomba ment. A Szentek Szentje megtekintése után ünnepélyes menetben a Hofburgba mentek, ahol Van Rossum biboros kihallgatásra járult a királyhoz. A király ma este fél 6 órakor külön kihallgatáson fogadta Van Rossum biborost, pápai kiküldöttet, ki a pápa átiratát nyujtotta át. A biboros, mint a király vendége, a királyi palotában szállott meg. — A nemzetközi eucharistikus kongresszus előkészitési munkáját az Országos Katolikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága befejezte és irodáját holnaptól kezdve Bécsbe teszi át (Wallner Str. 4. Esterházy-palota). A bizottság ismételten figyelmezteti a 15-iki körmenet résztvevőit, hogy legkésőbb 7 órakor reggel a Fordere Zollamts-Str.-én levő indulási helyen kell lenniök, hogy a magyar nemzeti csoport zavartalanul csatlakozhassék a körmenethez. A titkos tanácsosok és kamarások részére az udvar a körmenetnél megfelelő helyet biztositott, az erre vonatkozó udvari értesitéseket a középponti bizottság (Országos Katholikus Szövetség) bécsi irodájában adja át. A magyar jelentkezők száma elérte a 15000-et.

— **(Egyházi közgyülések.)** Az egyetemes evangélikus egyházi gyámintézet évi rendes közgyülését szeptember hónap 21., 22. napjain Pápán fogja tartani dr. báró *Láng* Lajos v. b. t. tanácsos és *Scholtz* Gusztáv bányakerületi püspök ikerelnöklete alatt. Az országos érdekü gyülés előkészitése folyamatban van; a pápai evangélikus egyház külön bizottság utján gondoskodik a vendégek fogadtatásáról, elszállásolásról s a rend fenntartásáról. A dunántuli református egyházkerület rendes közgyülését szeptember hónap 25-én és következő napjain tartja Pápán a faiskola disztermében. A gyülés főbb tárgyai lesznek: 1. Az 1913. évi költségvetési előirányzat. 2. A közigazgatási államsegély felosztása. 3. Épitkezési jelentés. 4. Pénzkezelési szabályzat revideálása. 5. Gelléri Szabó János házának eladása. 6. Igazgatótanács jelentései. 7. A népiskolai tanügyi bizottság jegyzőkönyve. 8. Segélykérvények.

— **(Protestáns gyülések.)** A bányai evangélikus egyházkerület idei közgyülése szeptember 12-én kezdődik. *Scholtz* Gusztáv püspök és dr. *Zsigmondy* Jenő egyházkerületi felügyelő lesznek az elnökök. A közgyülés Budapesten az ev. egyház Deák-téri disztermében lesz. Megelőzőleg szeptember 11-én a szokásos előértekezletet tartják. Szeptember 22-én az evangélikus egyetemes gyámintézet tartja közgyülését Pápán *Scholtz* Gusztáv püspök egyházi és dr. báró *Láng* Lajos v. b. t. t. világi elnök vezetése mellett. Október 1-én nyilik meg az országos református lelkészegyesület második nagygyülése, amelyben dr. Baltazár Dezső püspök elnököl s amelynek főbb tárgyai a kalvineum ügye, a fizetésrendezés és a kálvinista bank lesznek. A nagygyülésnél kapcsolatban az idén először nyilik meg a lelkészek belmisszió tanfolyama.

TÁVIRATOK.

Oroszok Kinában.

London, szeptember 10. A „Daily Mail" jelenti Pekingből: *Huangfu* biztos, akit a Mandzsuriával határos Ili-területre küldtek ki annak paczifikálása végett, azt táviratozta a kormánynak, hogy az orosz határon lévő Altáj-vidéket veszély fenyegeti orosz részről. Erősitéseket akart odaküldeni, de az ottani konzul azzal fenyegetődzött, hogy a mongolok orosz segitséget fognak igénybevenni. Ily módon az Altáj-vidék elszakadásával kell számolni.

Brazilia volt elnöke meghalt.

Rio de Janeiro, szeptember 10. Carsiano Nascinento szenátor, volt köztársasági elnök, meghalt.

A texasi felkelők.

Newyork, szeptember 10. Marfából (Texas) jelentik, hogy a felkelők Ojanagát két oldalról megtámadták. Tegnap Previdionál egy amerikait egy golyó megölt. Amerikai tisztek utaztak el oda az eset megvizsgálása végett.

UJDONSÁGOK.

Bocsánat: tévedés!

* * *

Bocsásson meg, uram, vagy asszonyom! Tévedni emberi dolog és sajnos, mi is tévedtünk. S miután tévedésünket beláttuk, egyebet nem tehetünk, mint azt, hogy ennek kifejezést adunk és megszoritva egymás kezét, kijelentjük, hogy az ügy a lovagiasság, vagy tisztesség szabályai szerint véglegesen el van intézve.

Igy szokott ez történni a polgári világban uriemberek között. A tévedés belátása és a bocsánatkérés kifejezése expiál mindent és sértő, meg sértett kiegyenlitették egymással kisded számláikat.

De az a sérelem, amely a szerencsétlen sorsu Haertl alezredesen esett, tulnő a közönséges sérelmek arányain és noha ez is — mint most kiderült, — tévedésből eredt, mégis kiváncsian lesheti a világ, hogyan értik már most meg egymást sértett és sértők s mivel tesznek jóvá egy üldözést, mely öt esztendőnél valamivel tovább tartott és feldulta egy egész, jóravaló családnak a nyugalmát.

Kiderült ugyanis az, hogy a tisztikar hamisitott oklevél alapján itélkezett Haertl alezredes fölött. Az oklevél alapján azt hitték, hogy Haertlné első férje valami szegény kőmivesmunkás volt. Ezért nem akarta Haertlnét a tiszti társadalom befogadni. Ezért nem engedték meg az ezredesnek, hogy törvényesitse gyermekeit, akikhez apai szeretettel ragaszkodott. Ezért utasitotta Boroevics Szvetozár Haertlt, hogy adja be nyugdijaztatására vonatkozó kérvényét.

Valamely aljas ember csempészte be ezt az okiratot, valószinüleg két okból: mert alávaló gonosz indulattal ártani akart a főtisztnek és családjának és mert tudta, hogy milyen előitéletek uralkodnak a tiszti körökben.

Nem a mi dolgunk, ez irásnak nem is feladata és czélja, hogy kideritse, mint történhetett, hogy öt esztendőn át maradt meg a tisztikar ebben a végzetes tévedésben. Talán katonáék, ahol mindennel oly nagy szigorusággal bánnak, világosságot fognak deriteni ebbe a végtelenül gyászos ügybe is.

Itt csak két dolognak a megállapitására lehet szoritkozni. Talán még most is a megtévesztés hatása alatt állna a tiszti társadalom, ha Haertl Lujza egy elszánt pillanatában nem inzultálta volna a hadtestparancsnokot. Egy durva inzultusnak, egy arczulverésnek kellett közbejönnie, hogy végrevalahára alaposan megnézzék katonáék a Haertl alezredesre vonatkozó családi okmányokat.

A másik az, hogy most, miután a tévedés kiderült, az egész tisztikar befogadja majd ugyanezt a nőt, akit eddig semmi szin alatt nem akart befogadni. S meg fogják neki adni azt a tiszteletet, mely a tiszt feleségét és az összes uri nőket megilleti. S ezt a tiszteletet, ezt a befogadást nem azért tagadták meg neki eddig, mert személye ellen volt alapos kifogás, hanem mert azt hitték, hogy az első férje, aki már vagy husz esztendő óta porladozik sirjában, nem „ebenbürtig" ember volt. Azért volt üldöztetés, világraszóló skandalum, pofon, törvényszéki tárgyalás, becsületügyi tárgyalás és mindenféle tárgyalás.

S ezekből önként levonható egy harmadik dolog: ha már a tisztikar kész szatisfakciót adni a szerencsétlen alezredesnek, akkor adjon önmagának is elégtételt. Ne nézzenek senkinek a származására, hanem nézzék a személyt, amikor itélkeznek fölötte. Türr István például maga is kőmivesinas volt és tábornok lett belőle és nőül vett egy herczegnőt. A kőmüves családból valók éppen ugy megfelelhetnek az erkölcsi követelményeknek, mint más családból valók.

S ezen a kicsinyes előitéleten tulteszik magukat a tiszturak, soha többé nem fordulhatnak elő hasonló botrányok. **(t.)**

NAPIREND: Naptár. Szerda, szeptember 11. — Róm. kath.: Jácint vt. — Prot.: Teodóra. — Görög-orosz: augusztus 29. Ker. Ján. fejv. — Zsidó: Elul 29. — A nap kél reggel 5 óra 32 perczkor, nyugszik este 6 óra 20 perczkor. — A hold kél reggel 5 óra 35 perczkor, nyugszik este 6 óra 35 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A bányai ág. hitv. egyházkerület közgyülésének első értekezlete délután 5 órakor. — Orgonahangverseny az evangélikus Üllői-uti imaházban este fél 8 órakor. — Sorozás a központi városházán III. korosztály, 2851—3242 sorsszámig és 35 1/2 szám. — Sorozás a Mária Terézia-laktanyában, idegenek állitása. 2. nap. — Az Állatorvosi Főiskola tanévmegnyitó ünnepélye délelőtt 11 órakor a főiskola disztermében. — Petőfi-ház (Bajza-utcza 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődij, kedd kivétlével, 1 korona.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Muzeum 9—4-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-utcza 8.) 9—6-ig. — Földtani Muzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Muzeum (Mária Valéria-utcza 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparmüvészéti Muzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Néprajzi Muzeum 3—7-ig. — Tanszermuzeum 3—7-ig. — Társadalmi Muzeum (Mária Valéria-utcza 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparmüvészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon őszi kiállitása. Nyitva 9—5-ig. Belépődij 1 korona. — Vegyes kiállitás a Könyves Kálmán müvészeti szalonjában (Nagymező-utcza 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődij nincsen. — A Szépmüvészeti Muzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma.** Az *Egyetértés*, amely negyvennyolcz évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lepi meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és müvészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden müvészének és müvésznőjének, irójának, festőjének, szobrászának, szinpadi nagyságának arczképe, még pedig mindegyiknek autógrammos ajánlásával. Lesznek azonkivül az emlékalbumban szines mümellékletek és zenemümellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörü albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

— **Személyi hir.** Barát Ármin királyi tanácsos, a sajtóiroda főnöke, hosszabb külföldi utjáról visszaérkezett Budapestre.

— **Királyi kitüntetések.** A király Gutscel-Józsefnek, Frigyes főherczeg magyaróvári uradalmi fővadászának az arany érdemkeresztet, *Breier* Miksa magyar álampolgárnak, a közjótékonyság terén szerzett érdemeiért Ferencz József-rend lovagkeresztjét, *Fleischhacker* Mihály, győri ügyészségi irodatisztnek az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Vilmos császár szoczialista testőre.** Vilmos császár svájczi utazásának egyik igen érdekes epizódjáról érkezik most hir. Abban a vadászzászlóaljban ugyanis, amely mint diszszázad volt *Vilmos* császár mellé rendelve, beosztottak egy *Enderli* nevü *szoczialista ügyvédet* is. A pályaudvartól a Rietberg-villáig Enderli volt ama két tiszt egyike, akik a császár kocsiját kisérték. Továbbá Enderli volt az, aki a Rietberg villában az *éjjeli őrparancsnoki tisztet végezte.* A császár brilliánssal kirakott és nevének kezdőbetüivel ékesitett melltüvel kinálta meg, amelyet Enderli elfogadott.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Erzsébet királyné halálának mai évfordulóját a szokásos kegyelettel ülték meg a fővárosban. Az állami, megyei és városi középületekre, szinházakra és iskolaépületekre kitüzték a gyászlobogót és a megboldogult királyné lelkiüdveért több helyen gyászistentiszteletet tartottak. A hivatalos főistentisztelet délelőtt tiz órakor volt a budavári Mátyás-templomban. A kereszthajóban állott ragyogó kandeláberek között a diszes katafalk, amelyet Erzsébet királyné czimerei ékesitettek. A szárkofágra voltak helyezve a királyné koronái és a spanyol etikettben előirt fekete keztyü és legyező, továbbá a csillagkeresztrend nagykeresztje. A ravatal körül az egyetem pedellusai állottak diszőrséget. A főszentély padsoraiban foglaltak helyet: báró Burián István nyugalmazott közös pénzügyminiszter, Wlassics Gyula, a közigazgatási biróság elnöke, Romy Béla, Kálmán Gusztáv, Bartóky József és Náray-Szabó Sándor államtitkárok, gróf Ráday Gedeon, Pest vármegye főispánja, Kiss János pápai prelátus, tudományegyetemi rektor vezetésével az egyetemi tanács tagjai teljes diszben, továbbá Rados Gusztáv müegyetemi és Hutyra Ferencz állatorvosi főiskolai rektorok. A budapesti helyőrség tisztikara teljes számban jelent meg Fekete Balázs altábornagy, városi parancsnok vezetése alatt. Az ünnepi gyászmisét Nemes Antal prelátus, budavári apátplébános mondotta a budapesti ciszterczita-rendház tagjainak segédletével. — Bécsből jelentik, hogy Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából ma délelőtt az udvari plébániatemplomban gyászmise volt, amelyen ő felsége, a Bécsben időző főherczegek és herczegnők. Hohenberg Zsófia herczegasszony, az udvari méltóságok, báró Heynold, Hochenburger és Hussarek miniszterek, báró Bienerth helytartó és sok más állami méltóság, valamint a tábornoki kar és a tisztikar tagjai vettek részt. — Eperjesről jelentik: Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából Eperjesen az összes középületekre kitüzték a gyászlobogót. A városi nagytemplomban gyászistentiszteletet tartottak, amelyet Zaborovszky Béla prépost pontifikált. Krayzell Gyula polgármester meghivására az összes állami, vármegyei, katonai, városi és felekezeti hatóságok és testületek képviselői megjelentek a templomban.

— **Mánuel exkirály és a bajor atyafi.** Münchenben kedves kalandja volt *Mánuel*, a portugálok elüzött fiatal királyának. *Mánuel* exkirály tegnap este a Prinzregenten-szinházban végignézte a Walküröket s az első felvonás után vidám kalandja esett. Szünet közben az exkirály kiment a foyerba, elszitt egy czigarettát, aztán a büffébe sietett *egy pohár sörre.* A lépcsőkön szembe jött vele egy testes öreg ur és a szőnyegen ugy elbotlott, hogy végigvágódott volna, ha Mánuel fel nem fogja. A joviális öreg ember nem győzött eleget hálálkodni, hiába szabódott az *exkirály*, karonfogta s *felvitte sörözni.* Mánuel felhajtott egy pohár sört s ki akarta fizetni az árát, de az öreg ur a világ minden kincséért sem engedte és unszolta, hogy csak igyék még, amennyi jól esik, ő fizet. Már csöngettek és Mánuel vissza akart menni páholyába, de az öreg ur tartóztatta, hogy *koczczintsanak.* Az exkirály nem tudott menekülni uj ismerősétől, inkognitóját sem akarta felfedni s azon tanakodott magában, hogy miképen hagyja faképnél a hálás öreget, mikor szerencsére hozzájuk lépett egy angol tiszt, aki az exkirályt Londonból Münchenbe kisérte György király megbizásából.

— *Felség, kezdődik az előadás* — figyelmeztette a volt királyt . .

A poczakos bajor ur majd hanyattvágódott ijedtében s csak annyit tudott hebegni:

— *Hát hogy tudjam, hogy felség, mikor ilyen fiatal. . .* — Az exkirály jóizüen nevetett az öreg ur zavarán s melegen megrázva kezét, elbucsuzott tőle.

— **A főherczeg-jogász.** Érdekes vendége volt ma a budapesti Tudományegyetemnek. Mint már jelentettük, *József* főherczeg udvarmesteri hivatala értesitette az egyetemet, hogy a fiatal *József* főherczeg, aki az idén tette le az érettségit, a jogi fakultásnak hallgatója lesz. Ma reggel valamivel kilencz óra előtt állt meg *Gopcsa* László miniszteri tanácsos kocsija az egyetem főkapuja előtt. Ő volt a kis főherczeg előhirnöke. Pont kilencz órára megérkezett a fiatal József főherczeg is. Katonai nevelője kisérte. Szürke felöltő, zsaket és csikos nadrág volt rajta. A rektori teremben dr. *Kiss* János rector magnificus és dr. *Földes* Béla jog- és államtudománykari dékán fogadták. Jelen voltak a fogadásnál: dr. *Gopcsa* László min. tanácsos, dr. *Timon* Ákos és dr. *Csarada* János egyetemi nyilvános rendes tanárok, továbbá dr. *Margitai* Antal kir. tanácsos, egyetemi tanácsjegyző. A beiktatás kövtkezőképen folyt le:

Rector Magnificus üdvözlő szavai után, melyben örömét fejezte ki afelett, hogy a király pártfogása alatt álló egyetemünk kebelébe fogadhatja az ifju főherczeget dr. *Földes* Béla jog- és államtudománykari dékán átvette a főherczeg okmányait, származási lapját és indexét és azok átvizsgálása után az alábbi szavak kiséretében iktatta be József Ferencz főherczeget az Alma Mater polgárai közé:

Császári és királyi Fenség! Fenkölt gondolkozásu szüleinek elhatározásából, ő felségének bölcs királyunknak beleegyezésével és saját szivének és elméjének sugallatából belép az egyetemi polgárok sorába. Ott keresi tudományványának kielégitését, ahol a magyar nemzet minden fia keresi. Az egyetem örömmel üdvözli és érdeklődés kiséri majdan haladását. Fenséged meg fogja ismerni a magyar nemzet ezeréves jogállományát, a magyar alkotmány bölcseségét és szépségét, a kor nagy és érdekfeszitő közgazdasági és társadalmi problémáit. Ön császári és királyi fenségedet ezennel beiktatom az egyetemi polgárok sorába és felkérem, tegyen kézfogással fogadalmat, hogy az egyetem törvényeit és szabályait mindig tiszteletben fogja tartani.

József Ferencz főherczeg ezután kézadással, a dékán kezébe tett fogadalommal igérte, hogy az egyetem törvényeit és szabályait mindig tisztelenben fogja tartani.

A főherczeg által kiküldött származási lap személyi része a következő adatokat tartalmazza.

A hallgató atyja: József főherczeg altábornagy, a II. hadosztály parancsnoka, Budapest.

A hallgató vallása és anyanyelve: Róm. kath. magyar.

A hallgató születési helye: Brünn, Morvaország, 1893. márcz. 29.

Hányadféléves hallgató: Első féléves.

A felvétel alapja: Érettségi bizonyitvány 1912. jul., Budapest.

A választott előadások: Magyar alkotmány s történet (Dr. Timon Ákos), római jog (Dr. Szentmiklóssy Márton), tételes nemzetközi jog (Dr. Csarada János), középkor története (Dr. Áldássy Antal).

A főherczeg a jogi tanfolyamot 7 féléven át szándékozik frequentálni és szabályszerü vizsgákat letenni. A beiktatás végeztével József Ferencz főherczeg bucsut vett a rektortól és a dékántól, valamint a beiktatási cselekménynél jelenvoltaktól. A rektor kifejezte afeletti örömét, hogy a király és a fenséges atya tekintete most különös figyelemmel csüng egyetemünkön; az egyetem minden tényezőej azon lesz, hogy a főherczeg a szellemi erőgyüjtés ifju éveit mentől gyümölcsözőbben felhasználhassa.

— **Abdul Hamid állapota válságos.** Konstantinápolyi jelentés szerint *Szalonikiból* ismét aggasztó hirek érkeztek ide *Abdul-Hamid* exészultán állapotáról. Az exszultán betegsége az utóbbi napokban *ismét sulyosabbra fordult.* Abdul-Hamid teljesen elgyöngült és közvetlen környezete közeli katasztrófától tart.

— **Gyászünnep Esterházy herczegné emlékezetére.** Megható kegyelettel ünnepelte meg herczeg Esterházy Miklós uradalmainak tisztikara Esztorházán a széplaki bazaltemlék előtt a herczegasszony halálának második évfordulóját. Az esztorházai várkápolnában és a süttöri templomban megtartott gyászistentisztelet után, amelyen megjelent a herczegi család nagyszámu rokonsága és az egész uradalmi tisztikar, a környék és a vidék lakosságának nagy részével hosszu kocsisor vonult ki az emlékkőhöz, melyet a tisztikar virágokkal árasztott el. Kovacsics Károly tiszttartó szép beszédben emlékezett meg a boldogult herczegasszonyról.

— **Berlini nagykövetünk utazása.** Székesfehérvárról jelentik: Gróf Szögyény-Marich László berlini nagykövet és meghatalmazott miniszter leánya társaságában ma Csórról Buchlauba utazott, ahol részt fog venni a gróf Berchtold külügyminiszter birtokán rendezendő vadászatokon.

— **Henrik herczeg Japánban.** Tokióból jelentik: Henrik porosz herczeg a Scharnhorst czirkálóhajó fedélzetén Jokohamába érkezett, hol a német nagykövet, a követség összes tagjai és a szolgálatra kirendelt urak fogadták, kik a tokioi különvonathoz kisérték. A tokioi Shimbashi pályaudvaron Henrik herczeget a császár, a császári család és a japán méltóságok fogadták. A diszszázad megtekintése után ünnepélyes menetben a Kasumigaseki palotához kisérték a herczeget, ahol megszállt. Katsura herczeg Henrik herczegnek ma a Chrisantemum-rend láncát nyujtotta át.

— **Elhunyt cseh költő.** Frida Emil Bohus, akit Vrhliczky Jaroszláv néven Csehország a legnagyobb költőjének tisztel, a csehországi Tausban ötvenkilencz éves korában meghalt. Eleinte tanító, majd a cseh müegyetem titkára volt. Mint egészen fiatal ember lépett verseivel a nyilvánosság elé s mindjárt első nagyobbszabásu müvével, az 1878-ban megejlent „Szellem és világ" czimü epikai költeményével az első szláv költők sorába küzdötte fel magát. 1878—1880-ig kiadta Epikai költemények és Ujabb epikai költemények czimü köteteit. Irt azonfelül tömérdek lirai verset és ódát, melyeket a cseh nép apraja-nagyja betéve tud. Költeményei majdnem valamennyi szláv nyelvre le vannak forditva s különösen Oroszországban nagy a keletjük.

— **Az ujságirók egyesületéből.** A Budapesti Ujságirók Egyesülete Segitő Alapjának igazgatótanácsa ma délután *Szatmári* Mór elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Purjesz* Lajos főtitkár előterjesztésére segélykölcsönök és özvegyi segélyek gyanánt 1600 koronát utalványozott ki. Az özvegyalap javára dr. *Schiller* Henrik utján husz korona folyt be.

— **Tifusz a brucki táborban.** Bécsi jelentés szerint a brucki katonai táborban összesen ötven katona betegedett meg hastifuszban. Nem a kutviz, hanem a hamisitott vagy fertőzött tej okozta a tömeges megbetegedéseket. A katonai hatóság szigoru vizsgálatot tart.

— **Harmadosztály a gyorsvonatokon.** Mint vasuti szakkörökből értesülünk, az október hó 1-én életbelépő uj vasuti menetrend legérdekesebb ujsága a harmadosztályu kocsi járatása lesz a gyorsvonatok egy részén. Egyelőre öt vonalon lesznek ilyen harmadoszályu kocsik: a budapest—zsolnain, a budapest—kolozsvárin, a budapest—brassóin és a budapest—bródin (ez utóbbi vonalnak a szabadka—bródi részén próbaképpen jártak már harmadosztályu gyorsvonati kocsik), végül megmarad a gyorsvonatu harmadosztály a budapest—győr—szombathelyi vonalon, ahol már szintén próbálkoztak vele. Az uj harmadosztály menetdijai összehasonlitva a gyorsvonat más kocsiosztályainak, valamint a személyvonat harmadosztályának tarifájával, a következő:

Kilométerek	Gyorsvonat III.	Gyorsvonat II.	Gyorsvonat I.	Szem.-von. III,
1—30	1.50	2.40	3.60	
31—40	2.10	2.90	4.40	1.30
90—100	5.40	7.50	11.60	3.40
191—200	11.—	15.20	28.50	6.90
491—500	18.40	25.30	39.10	11.50
791—800	20.80	28.60	44.20	13.—
991—1000	31.80	43.80	67.70	19.90
1191—1200	38.40	52.80	81.60	24.—
1391—1400	40.—	55.—	85.—	25.—

Az emlitett gyorsvonatokhoz egy négytengelyü harmadosztályu kocsit csatolnak, melyben 72 ülés van. A harmadosztályu jegygyel, ha nem lenne hely ebben az osztályban, más osztályban helyet foglalni nem lehet, ellentétben azzal a szokással, mely a személyvonatoknál ilyen esetben fennáll. A gyorsvonatok harmadik osztályának utasai nem mehetnek be az étkezőkocsiba sem. Ha az egy kocsi kevésnek bizonyul, megszaporitják, esetleg — amint a gyakorlat szükségessé teszi — kevesebb másodosztályu kocsit járatnak.

— **Orvosi körökből.** Dr. Laub László, a Budapesti Ujságirók Betegpénztárának orr-, torok- és gége szakorvosa külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett s megkezdte rendelései.

— **Csodabogár.** Zirczen négy oldalnyi terjedelemben megjelenik egy napilap, melynek czime: „Bakonyi Hiradó.“ Szerkesztője és kiadója Véssey József. A lap eddig politikával nem foglalkozott, de most igenis politizálni fog és ezt az alábbi közleményben, mely a csodabogarak közt is ritkitja párját, jelenti be közönségének. A közlemény szószerinti szövege ez:

„Tudomására adjuk előfizetőinknek, hogy lapunk október hótól kezdve mint politikai lap fog megjelenni, miután ez esetben, ha talán kauczió letétele válik szükségessé, ennek következtében lapunk előfizetési árát is évi egy koronával felemeljük, azonban ez az eddigi előfizetőkre ez évre nem vonatkozik. Politikai iránya egyelőre minden párttól független lesz. Szerkesztőségünk ez irányban tanácskozást folytat s igy még határozottat mondani nem tudunk. Amennyiben egy rész azt inditványozta, hogy legyünk ellenzéki ujság és kérjünk a kormánytól szubvenciót. Mert hát van ilyen elég. De a többség leszavazta és ugy határozott, hogy nem leszünk oroszlánbőrbe bujt bárányok. Szerkesztőségünk most még két párton van, az egyik ellenzéki akar lenni, a másik meg munkapárti. Mind a két párt egyforma. Petőfi verse után az egyiket éhes farkasok, a másikat jól lakott kutyák pártjának nevezzük. Már most, melyik jut többségbe, nem tudjuk, valószinüleg nyiltan munkapártiak leszünk, mert minek legyünk üldözött vadak, ha a husos fazekakhoz juthatunk?“

Nomen et omen. Keresve sem találhatott volna ez a napilap jellemzőbb czimet, mint ezt: „Bakonyi Hiradó.“

— **Az oroszországi pestis.** Pétervári jelentés szerint az asztrakáni kormányzóságban a *pestis egyre jobban terjed,* ahol most már nemcsak a kirgizek között pusztit, hanem a dsanbeki bevándorolt orosz telepesek között is fellépett. A *járványos kór terjedését általában a hatóságok hanyagságának tulajdonitják.* Ha a kormány nem lép közbe a legszigorubb intézkedésekkel, akkor az orvosok attól tartanak, hogy a járvány a Volga-vidék többi telepeire is átterjed.

— **A tájfun pusztitásai.** A sanghai „Daily News“ Vöncsuból érkezett levelet közül, mely szerint az ottani vidéken tájfun és felhőszakadás volt és óriási területek el vannak árasztva. Csingtien város és sok falu elpusztult. Kinai becslések szerint 40—50.000 *ember vesztette életét.*

— **Bünvádi följelentés Kugler Mihály ellen.** A mult hét vasárnapján jelent meg a hivatalos lapban, hogy a budapesti törvényszék gondnokság alá helyezte *Kugler* Mihály mérnököt, nyugalmazott Máv. felügyelőt. Érdekes karrier végére tett pontot ez a gondnokság alá helyezés. Kugler Mihály fővárosszerte ismert ember. Ahol fejleszteni, szépiteni akarták Budapestet, Kugler mindig ott volt. Mindig tervezett, mindig rajzolt, de egyik terve se valósulhatott meg. Ez nagyon elkeseritette, az utóbbi hónapokban már valósággal *buskomorrá lett.* Az agya azonban zakatolt, munkára serkentette és megbomlott idegeivel most gyanus üzletekbe fogott. Az eredmény az lett, hogy megkárositott egy sereg embert, akik *bünvádi feljelentést adtak be ellene.* A főkapitánysághoz vagy *negyven feljelentés* érkezett Kugler ellen. *Ötven-hatvanezer korona* a szegény emberek kára. Hogy a beteg ember már mennyire nem volt ura eszének, bizonyitják ezek a feljelentések. *Hajnal* János 10.000 koronás károsodását panaszolja. *Füzesséry* Gyula asztalosmestert felügyelőként alkalmazta Kugler mátyásföldi házaihoz. Fizetését nem adta ki, viszont *elsikkasztotta az asztalos hatezer koronáját.* Megvette a csődtömegből a *visegrádi téglagyárat* és apróhirdetések utján alkalmazottakat keresett. A jelentkezőket mind megkárositotta kisebb-nagyobb összeg erejének. *Sz. H.*-nak bérbeadott egy *idegen tulajdont képező vendéglőt és földeket. Sz. H.* kifizette a bérösszeget s csak azután tudta meg, hogy nem az övé, amit megvett. Feljelentést adott be ő is Kugler ellen. Az összes feljelentések ilyen és ezekhez hasonló vádakat tartalmaznak. Sulyos, komoly vádakat, amelyekért azonban már nem igen lehet felelősségre vonni a szerencsétlen Kuglert. A törvényszéki orvosok megállapitották, hogy elmebajos.

— **Óriási sztrájk egy munkásvezér miatt.** Csikagói jelentés szerint hétszázötvenezer szövőmunkás sztrájkkal fenyegetőzik, mert a biróság egyik vezetőjüket szabadságvesztésre itélte.

— **Viharok az Adrián.** Veleneczei jelentés szerint az Adrián nagy őszi viharok dühöngenek, melyeknek *sok jármü áldozatul esett.* Hét vitorláshajó eltünt. Egy halászhajó a parttól nem messze felborult és a halász fia a tengerbe fult. Magát a halászt a parti erődök katonái megmentették. *Riminiben* egy vitorláshajó elmerült és személyzetéből *négy matróz* a tengerbe veszett.

— **Az árvizek.** Az árvizek pusztitásairól még mindig nem szünetelnek a vészhirek. Marosvásárhelyi jelentés szerint *Köllő* Ignácz alispán a következő távirati jelentést küldte a belügyminiszternek: — A marosmenti községek közül Várhegy, Udvardfalva, Lukafalva, Ilenczfalva és Nyárádtő *teljesen viz alatt állanak.* A lakosság megmentésére katonaságot küldtem ki. Nyárádtő községben ezideig hót ház az árviz folytán összeomlott. Csendőrhatalom van kirendelve, amely a szükséges helyen a kilakoltatást az elöljáróságggal együtt teljesitette. Madarasnál a juniusi árviz által elszakitott, de helyreállott törvényhatósági utat az árviz nemcsak elszakitotta, de átszakitotta a juniusban megmaradt utrészletet is, sőt a belső telkeket is teljesen elárasztotta. Uj utakat kellett tehát nyittatnom a községek megközelitésére, hogy a lakosság megmenthető legyen. A törvényhatósági utról több kilométer hosszuságban még a kavicshalmokat is elsodorta az ár. Nyárádtő község határában, de az egész Nyárádvölgyében a vizállás oly magas, hogy a szántóföldekre a vizből kiálló kukoriczásra és a kaszálókra a boglyák hegyéről lehet következtetni. Táviratában végül segélyt kér az alispán. — *Szászrégeni* jelentés szerint Szászrégentől Marosvásárhelyig a vasut mentén egyebet sem lehet látni, mint vizet. A szántóföldeket mindenütt elöntötte az ár, amely a kukoriczatermést tönkretette. A Maros felső folyásáról egy méteres áradást jelentenek, a városi hatóság tehát mozgósitotta egész müszaki személyzetét és katonaság kirendelése iránt is intézkedett. Petele község főutczáján *csónakkal közlekednek.* Gödemesterháza községbe a vasuti állomásról csónakon jöttek be az utasok. Palotailva és Várhegy között a Maros 150 *méter hosszuságban elszakitotta a vasuti töltést* és a közlekedés csak átszállással lesz lehetséges. — A Hunyad vármegyében pusztitó árviz *dévai* jelentés szerint, különösen három községet, *Fegyert, Ohábát* és *Ponort* teljesen elzárta a külvilágtól s egyre nagyobb veszedelemmel fenyegeti. — *Munkácsról* jelentik: A már egy hét óta tartó állandó nagy esőzések a Latorcza vizét annyira megduzzasztották, hogy kilépett medréből. A hidnál levő két nagy uszodát a folyó árja elsodorta. A nagy esőzések sok kárt tesznek az őszi vetésben és a szőlőben, amely rothadni kezd igen sok helyen. — *Mármarosszigetről* jelentik: Majszin községben a Visó folyó több házat elsodort. Sok háziállat a vizbe fult. *Borsán* a Visó elmosta az uttestet. *Szurdok* község határában az Iza patak okozott nagy károkat, *Ökörmező* és *Huszt* között az automobil személyszállitó forgalom a Nagyág áradása miatt szünetel. Az idő általában esős, hideg, ami a termésre káros hatással van. — *Fiumé*ből jelentik: A tengermellék helységeiben téli időjárás uralkodik. Horvátországból, Szarajevóból hazatérők beszélik, hogy a hegyek között havazott és szeptember elején téli tájképben gyönyörködhettek. Szombaton a közeli Delnicében is havazott és itt két napja hideg eső esik. A tengeren sirokkó gátolja a közlekedést. A Pelagose gőzös, mely Dalmáczióba akart utazni, tegnap befutott a kikötőbe és itt megvárja a vihar lecsillapultát. — A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a héjasfalva—székelyudvarhelyi vonalon árviz miatt az összforgalom bizonytalan ideig szünetel. Árviz miatt a székelykocsárd—gyergyószentmiklósi vonal Palotailva és Gödemesterháza, valamint Maroshéviz és Gyergyóvárhegy közti vonalán a személyforgalom kettős átszállással, a teherforgalom áthordással történik. A külküllővölgyi helyiérdekü vasut Ábosfalva, Vámosgálfalva és Halavásár állomásai közt árviz okozta pályarongálás miatt az összforgalmat két napra beszüntették. Az erdélyi délvidéki vasut Ósinka és Ujsinka állomásai között fennállott forgalmi akadály megszünt. A torda—abrudbányai vonal Alsóaklos és Felsőaklos állomásai közt, valamint a héjjasfalva—székelyudvarhelyi vonalon fennállott forgalmi akadályok elhárittattak és ezen a két vonalon az összes forgalom ismét felvétetett.

— **Tüz egy fatelepen.** Ma éjszaka fél 1 órakor *Gáspár* Fülöpnek Aréna-uton levő gőzfavágó és tüzifatelepén tüz keletkezett. A tüz a telep közepén lévő gőzkazánházban támadt és a gőzkazánház mindenestől leégett. Molnár Mihály éjjeli őr lett figyelmes először a tüzre. Értesitette a tüzoltókat. A központról *Janicsek* tüzoltófőparancsnok vezetésével mentek ki négy kerület tüzoltói. Félórai munka után a tüzet lokalizálták. A kár körülbelül 40.000 korona. A tüz okát még nem tudják.

— **Tengeri hajók összeütközése.** Stockholmban éjfélkor a kikötő torkolatánál a beérkező Alexandra stettini német gőzös összeütközött a kifutó Nya-Upsala svéd gőzhajóval, amely derékon kettéhasadt és rohamosan sülyedt. Nagynehezen bevontatták a kikötőbe. Fedélzetén hét matróz, köztük egy halálosan megsebesült. A német hajó sérülései könnyüek, ugy hogy folytathatta utját.

— **Az ünnepelt mozdonyvezető.** Kolozsváron érdekes ünneplésben részesült egy mozdonyvezető, aki már az első erdélyi vonatnak is mozdonyvezetőej volt. Szeptember 7-én mult negyvenkét esztendeje, hogy az első erdélyi vonat berobogott Kolozsvárra. 1870. szeptember hó 7-én indult el a Magyar Keleti Vasut tulajdonában az első vonat Nagyváradról Kolozsvárra. Szinte hihetetlennek tetszik, hogy addig például Brassó város lakossága kocsin volt kénytelen megtenni azt a több heti utat, amit ma vasuton 13—14 óra alatt megtesz Budapestig. A magyar czimerrel, nemzetiszinü zászlókkal és virágokkal feldiszitett első vonatot a még most is élő Nagy Ferencz nyug. máv. mozdonyfelvigyázó vezette be Kolozsvárra s a nagyváradi akkori forgalmi főnök és több mérnök ültek még a mozdonyon. Az első vonatot az érintett állomásokon mindenütt óriási közönség lelkes éljenzéssel fogadta. Déli fél 12 órakor érkezett meg a vonat Kolozsvárra, ahol a már elhalt Virányi István akkori állomásfőnök és gróf Esterházy Kálmán akkori és mostani főispán fogadták óriási közönség élén nagy lelkesedéssel. A megnyitási aktus szemtanuja: Nagy Ferencz, az első kolozsvári mozdonyvezető egyébként 71 éves kora daczára még most is él és tiz év óta áll Kolozsvár város szolgálatában, amelynek egyik derék és pontos tisztviselőej.

— **Házasságszédelgő hentes.** Kis paraszleány jelent meg a napokban az ócsai takarékpénztárban. Ezerkétszáz koronát akart elhelyezni, amikor megszólitotta őt *Lindtner* Lajos hentesmester. Beszélgettek és a hentesmester rövidesen házasságot igért a leánynak. A pénzt elvette és azt mondotta, hogy üzletet vesz és rövidesen megtartják a lakodalmat. A buta kis falusi leány hitt neki és odaadta neki minden pénzét. Utóbb azonban visszakövetelte a pénzt, de Lindtner azzal vágta ki magát, hogy a pénz elveszett, de ő tud jó hamis pénzt készitení. Mutatott is egy pénzgyártó gépet. A rendőrség is tudomást szerzett Lindtner üzelmeiről és letartóztatta a házasságszédelgő és pénzhamisitó hentesmestert. Vele együtt csukták le *Bannbackel* Katalin negyenhat esztendős zöldségárusnőt, aki üzletfeleket hajtott fel Lindtnernek.

— **Franczia lovaskatonák rémes szerencsétlensége.** Párisi jelentés szerint a tourainei hadgyakorlatokon rémes szerencsétlenség történt. Dragonyosok és vértesek támadást intéztek a képzelt ellenség ellen és a legnagyobb gyorsasággal vágtattak a hepe-hupás talajon. Eközben *negyvennégy lovas elbukott* és áthemperegtek egymáson. Nagy kavarodás támadt és *sok katona megsebesült.* Több katonának a keze vagy lába tört el, mások sulyos zuzódást szenvedtek. Egy altisztet mind a két lábán megnyomoritva szedtek fel. A lovak nagyrésze is megsebesült. Egy ló megdöglött.

— **A meggyilkolt amerikai magyar asszony holttestе.** A Newyork város környékén lévő temetők egyikében megtalálták *Menschik-Szabó* Róza koporsóját és megállapitották, hogy Burton *Gibson* fizette ki a temetési költségeket, a halottat pedig hamis néven jelentette be. A törvényszék most elrendelte a holttest exhumálását és felboncolását. Frischauer newyorki osztrák-magyar konzul kinyomoztatta azt az asszonyt, aki Gibson bizonyitványával mint Menschik Róza anyja szerepelt a bankban és felvette a meggyilkolt asszony letétjét. Ez az asszony Brooklynban lakik és a konzul kérésére a rendőrség felügyel rá. Gibson állitólag a csónakkiránduláson kalaptüvel ölte meg Menschik Rózát és holttestét a tengerbe dobta. A gyilkos ügyvéd konokul tagad.

— **Bérgyilkosság az erdőben.** A mult héten véres tragédia játszódott le *Élesdszurdok* biharmegyei község erdejében, ahol átlőtt fejjel akadtak rá *Seress* János pásztor holttestére. A csendőrség azonnal meginditotta nyomozást, amelynek során kiderült, hogy Seress felesége, *Lupucz* Flórea szövetkezett öccsével, *Lupucz* Pávellel és közösen *felbérelték Fekete* Pált, aki vállalkozott is, hogy 200 *koronáért Seresst elteszi láb alól.* Augusztus hó 18-án Seress az erdőben tartózkodott, a délutáni órákban felkereste sógora Lupucz Pál egy liter pálinkával és ugy leitatta estig a szerencsétlen embert, hogy elaludt. Lupucz ekkor jelt adott a bokrok közt elbujt Feketének, aki előjött és közvetlen közelről *hat golyót röpitett az alvó pásztor fejébe.* Lupucz Pávelt bántotta a lelkiismerete és *jelentkezett a csendőrségen,* ahol töredelmesen bevallotta a büneset minden részletét. A csendőrök letartóztatták az asszonyt és két büntársát és átadta őket a nagyváradi ügyészségnek.

— **Osztrák-magyar puskák az afrikai fekete kezében.** Londonban felháborodással tárgyalják az itt következő esetet: — egy brit expedicziót, amely márczius bban bejárta Abessinia és Szudán ősrengetegeit, azzal a hirrel jött vissza, hogy *az abesszinai vad törzsek kitünően fel vannak fegyverkezve modern puskákkal* és megtámadták az expedicziót, *európai módra rajvonalba fejlődtek s európai vezényszavakra tüzeltek.* Azóta sok fejtörést szerzett az angol kormánynak kikutatni, hogy honnan utottak az abesszinai és szudáni benszülöttek modern puskákhoz. A Newyork Tribune rájött a nyitjára. Egy *nemzetközi szindikátus élénk fegyvercsempészést üz ezeken a vidékeken és székhelye Bécsben van. — Megvásárolt kétszázezer Werndl-puskát, amelyek az osztrák-magyar közös hadsereg raktáraiban hevertek a hozzávaló municzióval együtt s hajókon szállitotta a Vörös-tengeren át.* Egy franczia közvetitette a vásárt, aki Bécsben egy koronát fizetett a puskák darabjáért, az abessziniai törzseknek, ellenben egy amerikai kalandor közvetitésével, aki kétszázezer korona jutalékot kapott, eladta a kimustrált, de egyébként nagyon jó fegyvereket és a municziót. Bécsből Lüttichbe szállitották a kétszázezer Werndl-puskát s onnan csempészték Abessziniába és Szudánba.

— **A gavallér betörő.** Ma délután a detektivek egy elegáns fiatalembert vittek be a főkapitányságra. *Gottlieb* Mór huszonhatéves magánhivatalnok ez az ifju. A detektivek már régóta figyelték a mágnásmódra élő fiatalembert, mig rájöttek, hogy az elegáns Gottlieb közönséges besurranó tolvaj, még pedig ezeknek is a legveszedelmesebb fajtájából való. Régebben ugy operált, hogy ügyvédek, orvosok és gazdag magánzók előszobáját kereste fel és onnan minden elemelhető tárgyat elvitt. Az utóbbi időben ugy dolgozott, hogy megvárta a kapunyitást s amikor a házmesterek seprással vagy más dologgal voltak elfoglalva, behatolt a lakásba és kifosztotta. Ily módon több mint harminez házmestert kárositott meg. Amikor a detektivek elfogták, tiltakozott, lármázott, de hiába. Kocsiba ültették és bevitték a főkapitányságra, ahol *Iványos* kapitány hallgatta ki. Gottlieb eleinte semmiről sem akart tudni, kért, követelte, hogy bocsássák szabadon, mert ártatlan. A kihallgatás folyamán azonban annyi terhelő adat merült fel Gottlieb ellen, hogy ez megtört és részletes vallomást tett. Összesen *husz tolvajlást vallott be,* a többiről részben nem akar tudni, részben már nem emlékszik. Letartóztatták.

— **Halálos vonatelgázolás.** Ma este nyolcz óra után a rákospalotai állomás előtt a 169. számu személyvonat elgázolta *Jeney* Géza 52 éves máv. ellenőrt. Jeney át akart menni a vasuti vágányon, de nem vette észre, hogy időközben a személyvonat megindult. A mozdony kerekei elkapták és mind a két lábát töből lemetszették. Haldokolva vitték be a Gróf Károlyi-kórházba, ahol este tiz órakor meg is halt.

— **Gázmérgezés.** Dr. Leberer Károly földbirtokos tegnap két cselédjét, *Tóth* Etelt és *Józsa* Katalint beküldötte a nyaralóból a Kmetty-utcza 31—33. szám alatt levő téli lakására, hogy azt hozzák rendbe. Ma reggel a cselédeket a cselédszobában eszméletlen állapotban találták. A mentőket hivták hozzájuk, akik konstatálták, hogy *Tóth* Etel *meghalt, Józsa* Katalin állapota *életveszedelmes.* A két cseléd az este nyitva felejtette a gázvezeték csapját és az egész éjszaka kiáradó gáz megmérgezte őket.

— **Ritka nagy sláger a Folies Caprice** szinpadán Satyr uj magyar darabja, „A menyasszony leánya.“ Leirhatatlan az a viharos kaczagás, amelyet e szokatlanul sikerült impozáns bohózat minden egyes jelenete előidéz. Az, hogy a nézőtér minden este zsufolásig telik meg, első sorban ennek a darabnak köszönhető. Hirschfeld uj német darabja, a „Seine Tante“ szintén nagyszabásu és rendkivül ötletes darab. Rott Sándor, a hirneves komikus kifogyhatatlan humorával és kedélyével valósággal bearanyozza a két darab minden részét. A magánszámok kitünőek. R. Türk Berta, Trebitsch, Szőke, Szakáll szólói, H. Várady Elza előadása és Springer Armin „Móritz II.“ czimü skeccse hasonlóképpen elsőrendü termékei a humornak és szellemnek. A Casino de Paris kiváló tánczattrakcziói nagyon vonzzák a közönséget. A Folies Caprice előadásai félkilenczkor kezdődnek, a müsor tulzsufoltsága miatt azonban a fent emlitett uj magyar darab már 9 órakor kezdődik. Czélszerü korán jönni, mert kár minden szóért, amit e páratlan sikerü slágerből elmulaszt az ember.

— **Csaló üzletvezető.** A rendőrség nyomozza Ravics Kálmán huszonöt éves üzletvezetőt, aki atyja, Ravics Hermann kereskedő raktárnokától, Beregi Andortól ezerszáz koronát csalt ki.

— **Életuntak.** Ringeist József hetvenkét esztendős betonvállalkozó az elmult éjszaka a Tompa-utcza 34. számu házban levő lakásán fölakasztotta magát. Hozzátartozói még ideejkorán észrevették és levágták. Tegnap este a Ferencz József-hidról a Dunába ugrott egy férfi. A hullámok néhányszor felvetették, az öngyilkos kétségbeesetten kiáltozott segitségért, de már nem lehetett megmenteni. — Ugyanesak a Ferencz József-hidról vetette magát a Dunába Somogyi Jánosné, született Szigeti Erzsébet. Tulajdon férje mentette ki. Lakásán ápolják. — Föller Károly tizennyolcz éves gyári munkás a Szépvölgy-utczában magára akart lőni, Viczián Mihály 1907-es számu rendőr azonban észrevette, kicsavarta a kezéből a fegyvert, s igy megakadályozta az öngyilkosságot.

— **Halálozás.** Falk Lajosné, Ganzler Eugénia, *Falk* Lajosnak, a debreczeni kereskedelmi és ipari kamara alelnökének, az Osztrák-Magyar Bank czenzorának felesége Budapesten elhunyt. A jobblétre szenderült urasszonyt jótékonyságáért és szivjóságáért a legszélesebb körökben nagy szeretet vette körül. Holttestét a család Debreczenbe szállittatja és ott helyezik örök nyugalomra.

Orosz Sándorné, szül. *Boronkay* Ilona, 77 éves korában Fényeslitkében meghalt.

Wachtler Béla, Beszterczebánya város főjegyzője, Zólyom vármegye törv. bizottságának tagja, 57 éves korában Beszterczebányán meghalt.

Kulcsár Helena, *Timbus* László áll. isk. igazgató neje, szeptember 5-én 34 éves korában, házasságának tizenhetedik évében elhunyt Désen.

Berthóty Gusztáv, volt 48-as honvédszázados, a mezőberényi takarékpénztár nyug. pénztárosa, 79 éves korában Mezőberényben meghalt.

Dillmann Jakabné, szül. Egger Anna szeptember 10-én életének 61-ik évében elhunyt Budapesten.

Máramarosszigetről jelentik: *Kutka* Géza vármegyei aljegyző, néhai *Kutka* Kálmán alispán fia, a szinház mellett hirtelen összesett. Mire hordágyon lakására szállitották, meghalt. Halálát szivszélhüdés okozta.

Hamburgból jelentik: dr. *Burchardt* elhunyt polgármestert ma temették ünnepélyes czeriméniák közt. A császár képviseletében gróf *Baudissin* tengernagy vett részt a temetésen.

Drezdából jelentik: Behrens Berta irónő, aki *Haimburg* álnév alatt irt, tegnap délután Niederlössnitzben 64 éves korában meghalt.

Ungvárról jelentik: *Cornides* György m. kir. főerdőtanácsos az ungvári állami erdőhivatal főnöke, törvényhatósági bizottsági tag életének 66, hivatali működésének 44 évében meghalt. A közbecsülésben állott főerdőtanácsos holttestét megáldás után Késmárkra szállitják, ahol családi sirboltba helyezik.

x **Ha őszül a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában. Budapest, V., Szabadság-tér.

x **Magándetektiv „Gloria“.** Informál, megfigyel, nyomoz magánügyekben diszkréten eljár. Kossuth Lajos-u. 15. sz. *Telefon: 119—66.*

x **Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utcza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordittatik a gyermektorna- és vivásra.**

x **A női szépség titka,** hogy a toilette-asztalról ne hiányozzanak a hirneves Kriegner-féle Akáczi-szépitőszerek, mint a páratlan akáczia-arczkenőcs, akáczia-puder és akáczia-szappan, melyek kaphatók a Kriegner-gyógyszertárban Budapest, Kálvin-tér (Barossutcza sarok.) Postai szétküldés naponta.

Az Odol, mint ismeretes, azon szájvíz, mely a fogromlás okai ellen biztosan küzd. A ki az Odolt következetesen alkalmazza, az a mai ismeretek szerint a legjobb fog- és szájápolást végzi.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— *Szinházi csevegés.* —

(Lift-statisztika.)

A Nemzeti Szinház tagjait lift szállitja a földszintről az öltözőkhöz és a szinpadra. A felhuzógép kezelésével *Csepke* bácsi van megbizva és ő ezt a feladatát általános megelégedésre pontosan teljesiti s működéséről statisztikát is készit.

Természetesen. Mert ha följegyzik, hogy egy szezonban hány előadás volt, a szinészek hányszor játszottak, a darabok hányszor mentek, éppen olyan fontos és érdekes, hogy a lift hányszor járt.

Nos tehát, a *Csepke* bácsi kimutatása szerint a mult szezonban a Nemzeti Szinház liftje összesen 18.356-szor ment föl. A legerősebb hónap deczember volt 2483 liftjárással; s a leggyöngébb junius — amikor csak a hó közepéig játszottak — s ennek folytán összevissza csak 272-szer volt szükség a *Csepke* bácsi fáradozására.

Érdekes hónap volt november, mely teljesen lépést tartott az évszámmal s a kimutatásban 1912-vel szerepelt. Viszont a leghazafiasabb volt márczius hava, — amint ezt tőle el is várhattuk — amennyiben pont 1848-szor huzta föl *Csepke* bácsi a müvésztagokat.

(A „Mester“ traktál.)

Hajdu József, a Nemzeti Szinház rokonszenves fiatal müvésze — mint már egyszer kifecsegtem — boldog völegény. E nyáron Tátravirágvölgyön hozta össze a szerelem istene *Gamauf* Dudikával, egy tekintélyes budai család szép kis leányával.

A szünidő után hazatérve, már jegygyürü csillogott a fiatal pár ujján. Pepire a hadseregnek sürgős szüksége volt s csak a fegyvergyakorlat végzetével mutathatta be szeretett menyasszonyát a szinház korifeusainál.

Ujházi Edével kezdte. A „mester“ gratulált mindkettőjüknek, azután gyöngéden megcsókolta Dudikát. (Ilyesmit sohse mulaszt el.) Azután ebédre hivta meg őket és az örömszülőket a Vamvetics-féle vendéglőbe.

Tegnap volt a lakoma. A „mester“ rendes helyén volt teritve diszesen. A mátkapár teritéke előtt illatos fehér virágból kirakva pompázott a két név: „*Dudika*“ és „*Pepi*“. A pompás ételsor természetesen *Ujházi-levessel* kezdődött és pezsgőben se volt hiány.

A pecsenyénél fölemelkedett a „*Mester*“ és pohárral a kezében felköszöntötte a boldog párt. Kidicsérte a völegényt — régi kedvenczét — és magasztalta a menyasszony női erényeit. Majd minden elgondolható szépet s jót kivánt nekik és a végén ugy elérzékenyedett, hogy egészen belehabarodott. Szokott kedvesen zsémbeskedő hangján igy fejezte be a mondókáját:

— Mert hát nekem is van ám szivem!... én is tudom, mi a szerelem!... nemcsak ti — marhák. Élietek!

(Metamorfózis.)

Vidor Bonka — beczéző nevén Pöczike — *Vidor* Pálnak, a Népszinház felejthetetlen *Tatá*-jának kis árvája, sajátságos átalakuláson ment át. Azelőtt gondtalan gyermek volt. Elvégezte a rábizott dolgot — kötelességszerüen; lelkiismeretesen tanult a Szinészeti Akadémián — mert ez ugy illik; naponként háromszor imádkozott, — mert *Vidor* mama nagyon a lelkére kötötte... de másküléonben nem sokat törődött komolyabb dolgokkal: dalolt, játszott, nevetgélt.

Az iskolák becsapták a kaput előtte s mahol-nap Pöczike már valamelyik nagy szinpadon mutatkozik be, mint kész operettprimadonna. Talán ez okozta a feltünő metamorfózist. Elég az azon, hogy egy idő óta csak egy könyvet lehet a kezében látni és ez az „Olajágak“, mamájának imakönyve. És ebben a könyvben napról-napra „a nő kötelességeiről“ szóló fejezetet tanulmányozza . . .

Azelőtt *Pöczike* nem sokat törődött a magyar szinpadi szerzők szerencséjével, bukásával s ime a „Limonádé ezredes“ — a Királyszinház mult heti

ujdonságának — sorsa egyszerre ugy nyugtalanitotta, hogy a bemutatót követő reggel az összes napilapokat megvásárolta és azokból a kritikákat kivagdosva, egy külön albumba ragasztgatta.

Ez még nem minden. Valóságos kultuszt kezd lizni az irodalomból. Minden kéziszerszám között a legtöbbet ér előtte a — toll. Ugyannyira, hogy nagy t-vel „*Toll*"-nak irja.

Valószinü, hogy *Pöcike* legelső debutje a „Dollárkirálynő"-ben lesz. De azért ne adj isten, hogy e dallamos operette valamelyik áriáját dudolná Örökösen zsoltárt — nagy Zs-vel — zeng az ajka.. és milyen átszellemülten, szerelemmel!

Még a geografia is érdekli. E napokban rajtakaptam, amint a Pallas-Lexikon *Gesztely—Hegyvám* kötetében buvárkodott. És tetszik tudni, mit nézett benne?

Harsány. 1. nagyközség Bihar vármegye cséffai j.-ban 1372 magy. lak. — 2. H., nagyközség Borsod vmegye miskolczi j.-ban 1802. magy. lak. — 3. H., kis község Baranya vmegye siklósi j.-ban, 1242. magy. lak.

— Ezek Magyarország összes harsányi? — kérdeztem.

— Van még egy — felelte lángvörös arczczal — de az *még* nem szerepel a lexikonban.

(*A rendbontó direktorné.*)

Vajda László, a Népopera titkára, ujabban nagyon ideges. Megkérdeztem, hogy mi lelte?

— Mi lelt, mi lelt! dünnyögött zsémbesen. Az lelt, hogy kár volt a direktornénak ide szerződni!

— Szoyer Ilonkáról? . . . Márkus Dezsőnéről beszél? Talán bizony betegnek tetszik lenni? . . . Nem hogy örülne!

— Eh, hagyjon nekem békét. Mi vagyok én? Publikum . . . vagy direktor? Azok örülhetnek, mert lesz egy nagyszerü „Tengerész Kató" és lesznek zsufolt házak... De én?... Eddig olyan szép rendben ment itt minden...

— És most?

— Mióta a direktorné hozzánk átpártolt, minden próba előtt és után ide jön az irodámba. Fölül az asztalomra . . . amikor éppen irnom kéne! Beczézgetve telefonál kis fiának, Imikének . . . amikor nekem sürgős hivatalos ügyben kellene telefonálnom! Elcseréli az emberek halapját, kiforditja a kesztyünket, papirosokkal tömi tele a zsebeket . . ., dudol, nevetgél, adomázik, mint egy kis kóristalány. — Nahát, mondhatom, nem ilyennek képzeltem egy direktornét. Tudom, hogy Sarah *Bernhardt* komolyabban viselkedik . . . igaz, hogy a nagymamája lehetne!

(*Melyik jobb?*)

A Népoperában a „Hoffmann meséi" szenzációs sikere érthetően felvillanyozta a kedélyeket. Különösen *Adler* Adelinát, a hármas szerep kitünő személyesitőjét veszik körül nagy szeretettel.

A fiatal müvésznővel kapcsolatban beszélik a következő esetet, mely a bemutató estéjén történt:

Az egyik emeleti páholyban ült egy hölgy, aki nagy élvezettel figyelt az Offenbach-mü jeleneseire. Amikor a második felvonás után *Olympia* egész virágos kert közepén köszönte meg a zajos ovációkat, az emlitett hölgy is lelkesen tapsolt:

— Megérdemelte! Igazán nagyon jó volt!

A harmadik felvonás után még nagyobb volt a tetszés és Adler Adelinának, a kaczér Giulietta alakjában még többször kellett a lámpák előtt megjelenni. A lelkes hölgy pirosra tapsolta a kezeit és boszusan mondta:

— No lám, ez még jobb volt, mint a másik... ennek mért nem adtak virágot!

És amikor *Adler* Adelina Antónia poétikus szerepében remekelt, könyeit törülgetve pityeregte:

— Igazán igazságtalanok az emberek! Ez tujtesz a másik kettőn és egy szál virágot se kapott!

(*A germanizálók.*)

Pázmán Ferencz és *Bihar* Sándor egy öltözöt foglalnak el. Az öltöző ajtaján nagy betükkel ki van irva:

„*Hier wird deutsch gesprochen.*"

Meglátta ezt *Márkus* igazgató és szelid szemrehányással mondta:

— Mirevaló ez? Hiszen az urak magyar szinészek?

Paczi sietett a felelettel:

— Ugy van direktor ur, de ha nem kapok jobb szerepeket, kénytelen leszek visszamenni Hamburgba, ahol játszhatok mindent, „ami jó és drága!" Ezért gyakorlom magamat a német nyelvben *Puszi* kutyámmal... mert ő csak németül tud!

Bihar is védekezett:

— Nekem is szükségem van a német nyelvre. Engemet csak olyan feltétellel engedtek el Berlinből, ha legalább a vakációban játszom nekik. Az idén is voltam egy kabaréban, ahol igy konferáltak be:

— Jetzt kommt,... Férm álasán... Herr Bihar Sandór, vom Nerpóppera in Pudapesst... Eljén!

(*Mi bántja Zsazsát!*)

Hetek óta mást se lehet olvasni: Fedák Sári jön; Fedák Sári nem jön; Fedák Sári egészen a pantomimikára adja magát; Fedák Sári csak a „Mirakel"ben játszik Bécsben, azután a Királyszinházban lép föl.

Nos, ugy látszik, hogy ez az utóbbi verzió az igazi. Zsazsának — ez magától értetődik — nagyon jól esik, hogy Reinhardt annyira ragaszkodik az ő közremüködéséhez: Tehát eljátszsza az apácza némaszerepét a bécsi rotundában. Azalatt a Királyszinházban véget érnek a „Limonádé ezredes" és az „Éva" sorozatos előadásai, — legalább igy gondolja ő — és sorra kerül a harmadik ujdonság, a „A mexikói leány", *Szirmai* és *Rajna* operetteje.

— Ez nekem való szerep! — kiáltott Zsazsa. — Ebben megmutathatom, mit tudok: Játékban, énekben, tánczban. Torkig vagyok már a betétszerepekkel!

— Betétszerep... mi az?

— Nem tudja? Van egy operette, amelynek megvan a maga keze-lába... szerelmes párja, atyja, anyja.... szóval minden, ami a cselekvényhez tartozik... ebbe aztán beletesznek egy szobalányt... és ezt nekem osztják ki. Ez a betétszerep. Nem kérek belőle.

Egy látcsöves ur.

(*) **Uj Don Juan-darab.** E hét végén egy uj Don Juan-t mutat be a berlini Deutsches Theater. A darabot *Reinhardt* barátja és erősen forszirozott szerzője: a müncheni Carl *Sternheim* irta és a czimszerepet *Moissi* fogja játszani. Az uj Don Juan-drámának kisérőzenéje is van, Mozart és Lully müveiből.

(*) **Eltünt opera-kézirat.** Losonczról jelentik: Hubay Jenő zeneszerző a Népopera részére „A falu rossza" czimü népszinmüvét operára irta át. Hubay e napokban tért vissza a külföldről Losoncz melletti szalatnai birtokára, ahol kellemetlen meglepetés érte: Hubay ugyanis uj operájának kéziratát nem találta sehol. A kézirat rejtélyes módon eltünt ugy, hogy ujból meg kell irnia az egész partiturát.

(*) **D'Annunzio Giocondája — operaszöveg.** Párisból jelentik, hogy Gabrielle *d'Annunzio* megengedte Camille *Erlanger* franczia komponistának, hogy „Gioconda" czimü hires drámájából operát irjon. A drámából egy franczia szinpadi iró csinál operalibrettót.

(*) **A soproni szinház államositása.** Thury Elemér, a sporoni szinház igazgatója, a soproni szinészet államositása tárgyában memorandumot nyujtott be a közoktatásügyi miniszterhez. Az emlékirat alapján tegnapelőtt a kultuszminisztériumban ankétot tartottak, amelyen jelenvoltak: ifj. dr *Wlassics* Gyula, gróf *Festetich* Andor, a vidéki szinészet felügyelője, a Szinészegyesület részéről *Szilágyi* Vilmos alelnök, *Tapolczai* Dezső tanácsos és *Thury* Elemér, a soproni szinház igazgatója. *Ditrói* Mór, az egyesület elnöke, levélben jelentette, hogy betegsége miatt nem vehet részt a tanácskozásban. Miután a megjelentek az emlékiratot megvitatták, tisztelegtek *Náray Szabó* államtitkárnál, aki készséggel méltányolta az eszmét, de sajnálattal kijelentette, hogy az államositás ez idő szerint pénzügyi nehézségekbe ütközik, azonban nem zárkózik el attól, hogy Sopronban a magyar szinészet szubvencziója az eddigi 3000 korona helyett 4000 koronára emeltessék fel, ha ezt a rendelkezésre álló alap lehetővé teszi.

(*) **Zuloaga képei az Ernszt-muzeumban.** A Kernstok-féle üvegfestmény-kiállitás az Ernszt-muzeumban a mai napon bezárult és a muzeum igazgatósága hozzákezdett a nagy spanyol mester, *Zuloaga* gyüjteményes kiállitásának rendezéséhez. A kiállitáson bemutatásra kerül Zuloaga egész müvészi fejlődése a mesternek az idei párisi Szalonban nagy sikert aratott hatalmas kompozicziióival együtt. A kiállitással kapcsolatban *Brangwyn* angol müvész nagy rézkarczgyüjteményét is kiállitják, továbbá *Csók* Istvánnak a firenzei Uffizi-képtár felkérésére készült önarczképét. Az Ernszt-muzeum e nagyérdekünek igérkező kiállitásának, amelyet szombaton, e hó 14-én mutatnak be a sajtónak, az ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt lesz.

(*) **A kassai Rákóczi-siremlék.** Holló Barnabás ma mutatta be várbazári mütermében a II. Rákóczi Ferencz és bujdosó hivei emlékére a kassai székesegyház Szent István kápolnájában állitandó szarkofág vázlatait a *Forster* Gyula báró belső titkos tanácsos elnöklete alatt megjelent szükebb bizottságnak,: melynek tagjai voltak: *Strobl* Alajos, *Róna* József, *Telcs* Ede és *Tóth* István szobrászmüvészek, *Kauser* József épitőmüvész és *Eber* László dr., a Müemlékek Országos Bizottságának előadója. A megjelentek egyhanguan elismerésüket nyilvánitották a mü fölött, és Strobl Alajos inditványára elhatározták, hogy az süttöi vörösmárványból és aranyozott bronzból készittessék el. A kivitel iránt az Országos Képzőmüvészeti Tanács a jövő hétfőn tartandó üléséből fog a kormánynak javaslatot tenni.

(*) **Somogyi Mór** zongoramüvész Conservatóriumában, mely tudvalevőleg a főváros egyik legelőkelőbb zeneintézete, rendkivül nagy számban jelentkeznek a növendékek és a beiratások serényen folynak. A tanitás az összes tanszakokon már megkezdődött, azonban növendékeket, kezdőket és haladókat, valamint az Orsz. M. Kir. Zeneakadémiára való előkészitésre, ugyszintén az esti tanfolyamokra fölvesznek naponta 6—9-ig az intézet titkári hivatalában (VII., Erzsébet-körut 44.). A zeneakadémián visszautasitott növendékek részére a felvételi vizsgák e hó 17-én tartatnak meg. Az intézetben huszonnégy kiváló tanerő oktatja a növendékeket.

(*) **Szinházak hirei.** A Nemzeti Szinházban holnap, szerdán, Szigligeti Ede „A mama" czimü vigjátéka kerül szinre. Csütörtökre „Az idegesek", Sardou vigjátéka van kitüzve, amelyben fellép Hajdu József és Kürthy György. Pénteken „A dolovai nábob leányá"-t, Herczeg Ferencz legnépszerübb szinmüvét adják. Szombaton az „Éva boszorkány", Herczeg Ferencznek mult évadban nagy sikerrel bemutatott uj szinjátéka kerül szinre Váradi Arankával a czimszerepben. Vasárnap lép fel először az uj évadban Blaha Lujza „Rang és mód" Erzsébet szerepében.

A *Népopera* jövő hetének eseménye *Szoyer* Ilona első fellépése. A népszerü müvésznő bemutatkozása a *Tengerész* Kató czimü operettben lesz, amely „Mariner Gustl" czimen a mult évi bécsi szezon egyik slágere volt. A mulatságos szöveget *Buchbinder* Bernát irta, a zene *Jarno* György munkája, aki főként az „Erdészleány"-nyal minálunk is nagy sikerekről ismeretes. Szoyer Ilonával egyidejüleg mutatkozik be a Népopera két uj női tagja: *Bendiner* Heddy és *Hajnal* (Hügl) Hajnalka. A „Tengerész Kató"-ig a müsort a *Hoffmann meséi* dominálja, amely a pénteki *Traviata* kivételével minden este szinre kerül. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a *Kornevillei harangok* kerül szinre.

A *Vigszinházban* holnap, szerdán a *Pikkorokat* Rivoire és Mirande mulatságos vigjátékát ismétlik. Holnapután, csütörtökön, a *Csibe* kerül szinre *Varsányi* Irénnel és *Hegedüs* Gyulával a két vezető szerepben.

A *Magyar Szinház* e hét szombatjára ujból moüsrra tüzi *Biró* Lajos rendkivüli sikerü darabját, a *Rablólovag*-ot, amely a tavalyi évadban 60-nál többször kerütl szinre. A darab reprizének különös seznzácziója *Csortos* Gyula föllépése lesz, aki a Magyar Szinházba való visszatérése után most fog először föllépni a Rablólovag czimszerepében. Csütörtökön kerül 75-ödször szinre *Karenin* Anna. A czimszerepet ezuttal is *Báthory* Gizella adja, partnere pedig *Lugosi* Béla.

A *Budapesti Szinházban* csak négy estén, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton lép fel miss *Saharet*, az ausztráliai csodatáncosnő. Pénteken és szombaton a *Varázshegedü* és *Pajkos diákok* operettében tánczol.

Az *Uránia Szinház* valóságos sportesemény számba menő csütörtöki premiérje iránt igen nagy az érdeklődés. Az érdekes szöveg a gyönyörü álló képek mellett különösen a remek mozgófényképek vannak hivatva a közönség érdeklődését felkelteni. A premiérre jegyek elővételi dij nélkül válthatók.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

⊙ **A rákosi repülőtérről.** Az utóbbi időben történt géptörések ismét megteremtették a sajnálatos csendet a Rákoson. Amilyen gazdag volt az elmult nyár aviatikai eseményekben, olyan nagy az egyhanguság most a hangártelep környékén. *Kvasz* András gépe is tönkrement, igy most *csupán három repülőképes gép* van a hangártelepen. *Lányi* hadnagy biplánja, *Svachulay* aczélvázas monoplánja, amelyen *Dobos* István kisérletezik. *Kolbányiék* Voisin-biplánjukat ismét rendbehozták, amelyen ifju *Kolbányi* Géza tanul repülni.

⊙ **Lezuhanás utassal.** Verthből jelentik, hogy *Bousson*, aviatikus aki ma egy utassal felszállt, repülőgépével lezuhant. Mindketten életveszélyes sérülést szenvedtek.

⊙ **A Gordon-Bennet-dij nyertese.** Csikágóból jelentik: Vedrinez aviatikust jelentették ki a Gordon-Bennet-dij nyertesének. Ő volt az egyetlen, aki a versenyen résztvett.

FŐVÁROS.

)(**Tanácsnokok szabadsága.** Fock Ede tanácsos, az utépitési és csatornázási ügyosztály vezetője, nyári szabadságáról visszaérkezett és átvette az ügyoszály vezetését. — *Krátky* János tanácsos, az épitkezési ügyosztály vezetője, pedig megkezdte szabadságát.

)(**A köztemető-uti szükséglakástelep.** A VIII. ker. Köztemető-uton van a szükséglakás-telep, melyen a kerületi munkásbiztositó és betegsegélyző pénztár uj székháza fog felépülni. A területet a főváros tudvalevőleg ennek az intézetnek adta el. A tanács ma tartott üléséből elrendelte, hogy a telepen jelenleg fennálló barakkokat haladéktalanul bontsák le és a kerületi elöljáróságnak ilyen értelemben utasitást is adott. A szükségbarakkok lakóinak az uj szükséglakásokban való elhelyezéséről a szocziálpolitikai ügyosztály már gondoskodott.

)(**Ajánlat egy második czirkuszra.** Krenkó Károly czirkuszigazgató már az elmult hónapban ajánlatot tett a tanácsnak, hogy a Tattersallt czirkusz czéljaira kibérelni hajlandó. Ajánlatában akkor hatezer négyszögöl terület használatának jogáért ölenként egy koronát kinált föl egy hónapra, ami egy évre meghosszabbitott szerződés esetén összesen 72.000 korona hasznot jelentene a főváros javára. A tanács ezt az ajánlatot visszautasitotta, mert nem akart Beketownak konkurrenciát csinálni. Most Krenkó egy *ujabb*, a mult havinál is előnyösebb ajánlatot nyujtott be a tanácshoz, melyben egy esztendőre kiszámitható bér fejében a főváros több mint 120.000 koronát kapna. A bérlet október 1-étől szólna. A tanácsi ügyosztály most tárgyalja az uj ajánlatot.

)(**A villamos vasut hókotrói.** A budapesti villamos városi vasut rt. előterjesztést tett a tanácsnak hat darab hókotrónak beszerzése iránt. A tanács ma tartott üléséből megadta az engedélyt a hókotrók beszerzésére azzal, hogy a beszerzésekre vonatkozó költségvetést átvizsgálás, tanácsi hozzájárulás és a költségeknek kormányhatósági engedélyezése czéljából mutassák be.

)(**Uj kórházi orvosok.** A helyettes főpolgármester a dunajobbparti közkórházakban *Gamauf* Imre dr.-t, *Nitsch* Dezső dr.-t és *Grelzmacher* György dr.-t segédorvosokká nevezte ki.

)(**A Madách-utczai iskola telke.** A törvényhatósági bizottság ez év májusában elhatározta, hogy a VIII., Madách-utcza 29. számu telket 70.000 koronáért megveszi. Erre a telekre azért van szükség, hogy a Madách-utczában lévő iskolát megfelelő módon kbiövitsék. A belügyminiszter ma értesitette a fővárost, hogy a telekvételt jóváhagyta.

)(**A fogaskerekü téli menetrendje.** A tanács ma tartott ülésében megállapitotta a svábhegyi fogaskerekü vasut téli menetrendjét. Ez a téli menetrend lényegében ugyanaz, mint a mult évben volt, mert a tapasztalat szerint ez ugy a nagyközönség, mint pedig a svábhegyi lakók igényeit teljesen kielégitette. A menetrend értelmében naponta kilencz menet lesz a Svábhegyről és ugyancsak kilencz menet a Városmajorból a Svábhegyre. A tanács egyben fentartotta magának azt a jogot, hogy szükség esetén a menetrenden a vasuti és hajózási főfelügyelőség hozzájárulása mellett időközben változtatásokat eszközölhessen.

KÖZIGAZGATÁS

A mi gyermekvédelmünk.

Budapest, szeptember 10.

VII.

Mit kellene tennünk?

Milyen könnyü volna puha, szelid szavakkal fejezni be ezt a czikksorozatot. Elismeréssel, hálanyilvánitással a közület iránt, melynek az emberi eszme elérésére irányuló küzdelemben a fővezér szerepét szánják a politikairók, kik kivétel nélkül szobatudósok, s igy következtetéseik eredményét óvatossággal kell kezelnünk. Mutathatják azok az elme élességét, gondolatuk mélységét, ötleteik kápráztathatnak, de az élet, vagy ahogy mi, szegény közigazgatási emberek, azt a saját nyelvünkön nevezzük: a gyakorlat mást mutat nekünk.

A köz adja meg és annak is kell megadnia az irányzást az emberi életben — mondják a szóbanforgó irók, s ha most mi a magunk közületének utmutatása után járnánk a gyermekvédelem ösvényeit, bizony sajnálhatnánk és meg is vethetnénk magunkat. Hogy a magyar gyermekvédelemről a humanizmus máza a nagyvilág előtt mégis teljesen le nem kopott, csupán egy pár fázó, koplaló kishivatalnok érdeme. Jegyző-e a czime az illetőnek, vagy irnok, nem vizsgáljuk, csak az érdemet állapitjuk meg, az érdemet és sajnos, tovább nem is mehetünk. Az elismerés pedig mit segit ott, ahol korog a nyomor és a holnap nincsetlensége ijesztően fenyeget. És ezek az emberek talán azért érzik ugy át a más gyermekeinek nyomoruságát, mert az a saját nyomoruságukon keresztül szürődve hat a szivükbe. És tulzás nélkül állapithatjuk meg, hogy a humanizmus ágaiban, mint hivatalnok, igazán eredményes közigazgatási müködést csak azt tud kifejteni, aki valaha maga is érezte a nélkülözés keserüségét. Ennek a pár embernek müködése azonban csak egy csepp viz a tengerben, a részvétlenség, közöny és bünös könnyelmüség tengerében. Sürgős intézkedésre van szükség, mert a következmények elhárithatatlan veszedelmet rejtenek magukban. Minden világosan gondolkozó fej látja a mérhetetlen nemzeti, gazdasági és erkölcsi károkat, melyek a mi sajátos öngyilkospolitikánk szüleményei.

De hát mit kellene tennünk? Kötetekre valót irhatnánk össze és még mindig maradna szükséges mondanivalónk. A legfőbb tennivaló az, hogy ahol lehetséges, hagyják meg a gyermeket édes anyjánál és támogassák azt megfelelően. Azon gyermekek számára pedig, akiknek szülői nincsenek, vagy ha vannak, de a gondozást nem akarnák vagy különböző erkölcsi okok miatt nem birnák vállalni, *alapitsuk meg a gyermekvárost.* A gyermekvárost, mely kommunisztikus szempontok szerint szerveztetnék, melynek lakói egy család tagjaiként, testvérekként müködnének. A részletkérdéseket nem irom ide, habár azokról is sok terv kivánkoznék a tollam alá.

Talán megszivlelik az eszmét, ha nem is az illetékes hivatalos körök, de a magyar társadalom. Hiszen századszor is hangsulyozom, hogy nemcsak felebaráti kötelesség, de nemzeti önérdek is a viszonyok szanálása, önérdeke ellen pedig, ugy-e, csak a botor, az ostoba cselekszik.

Hilscher Rezső.

Debreczenvárosi épitkezések válsága. Debreczen város a Piacz-utczán *két óriási telektömbön bérpalotákat épittet* A munkálatok nagy részét a *Nagymagyaralföldi Épitési Részv.-társaságra bizta.* A czég a hasonló nevü bank alapitása volt, amely az elmult hetekben a sulyos pénzviszonyok miatt *kénytelen volt felszámolni.* Az épitőrészvénytársaság egy ideig folytatta a városnál vállalt munkát, de a mult héten már annyira megakadt fizetéseiben, hogy kénytelen volt a városi tanácsnak is bejelenteni, hogy az épitkezést beszünteti. Minthogy a bérpaloták épitése sürgős, a város átveszi a válságba jutott czégtől a megbizást és uj pályázatot ir ki a munkálatoknak azonnali folytatására.

Törvényhatósági tisztviselők nyugdija. Versecz város tisztviselőkara *Szalay* Lajos városi főmérnök inditványára értekezletet tartott a létesitendő uj állami nyugdijtörvénynek a városok és megyékre való kiterjesztése tárgyában, hogy az állami, vasuti, megyei, városi nyugdijszabályzatok nemcsak teljesen különböznek egymástól, hanem az egyes megyék és városok is más-más nyugdijjogosultságot állapitottak meg tisztviselőik és alkalmazottaik részére, ugy hogy ugyanazon képzettségü emberek s azok özvegyei és árvái teljesen más ellátásban részesülnek még ugyanazon városban is, aszerint, hogy állami, vasuti, megyei avagy városi szolgálatban áll-e az illető. Ezen nevetséges és lehetetlen állapotok megszüntetése és rendezése végett mozdult meg Versecz város tisztviselőkara és elhatározta, hogy mozgalmat indit avégett, hogy a megalkotandó uj állami nyugdijtörvény terjesztessék ki a vármegyékre éppen ugy, mint az összes városokra. Versecz város tisztviselőkara evégből fölir a miniszterelnökhöz, belügyminiszterhez és pénzügyminiszterhez, hogy az alkotandó uj állami nyugdijtörvényt toldják meg egyetlen szakaszszal, mely ugy szóljon:

„Jelen törvény kiterjesztetik a vármegyékre és az összes törvényhatósági és rendezett tanácsu városokra is.“

Fölhivja ezuton Versecz város tisztviselőkara az összes megyei és városi tisztviselőkarokat, hogy hasonló fölterjesztéseket tegyenek ezen ügyben s egyuttal keressék meg a saját megyei s városi országgyülési képviselőiket is, hogy a törvénynek ily módon való létesitése végett mindent kövessenek el. Törvény utján egyszerüen lehet rendezni ezt az egész ügyet, mig szabályrendeletek módositásával és alkotásával oly nagy és nehéz munka volna az összes vármegyékben és városokban egyöntetüen rendezni ezt a kérdést, hogy szinte határos a lehetetlenséggel. Versecz város tisztviselőkara azonkivül megkeresi *Holló* Lajos orsz. képviselőt, mint a városi tisztviselők országos kongresszusának elnökét, továbbá *Devecis Del Vecchio* Ferencz nyug. budapesti középitési igazgatót és *Márkus* József nyug. budapesti főpolgármester és orsz. képviselőt, mint a városi tisztviselők országos kongresszusának társelnökeit, hogy *Fazekas* Ágoston pestmegyei alispán, a vármegyei tisztviselők országos egyesületének elnökével egyetemben az illetékes helyeken tegyenek lépéseket ezen ügynek a fenti módon való megoldása végett s ha az illetők szükségesnek tartják, hivják össze ezen ügyben a vármegyék és városi tisztviselők egyesült kongresszusát is sürgősen, hirlapok utján.

A fejérmegyei tisztviselők fizetésrendezése. Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn délelőtt közgyülést tartott a vármegyeház nagytermében gróf *Széchenyi* Viktor főispán elnöklésével. A nagygyülés egyetlen tárgya *tizenkét vármegyei tisztviselő kérvényével kapcsolatban a tisztviselők fizetésrendezése* és az állandó választmány javaslatára a tisztviselőknek nyujtandó *müködési pótlék ügye* volt. Mivel az ez ügyben hozandó határozat ellen csak a főispán vagy tiszti ügyész felebbezhet, mindketten már a gyülés elején kijelentették, hogy az állandó választmány javaslatának elfogadása esetén ettől a joguktól előre elállanak. A közgyülés ezután *egyhangulag elfogadta* az állandó választmány javaslatát és ezen az alapon az 1912 : LVII. t.-cz. szellemében *csaknem valamennyi tisztviselő fizetését felemelte és a müködési pótlékot is megszavazta* a husz éven tul szolgáló tisztviselőknek.

Székházavatás Szabadkán. A szabadkai uj városi székház felavatása s az ujjáépitett Palics gyógyfürdő bemutatása szeptember 15-én lesz. Szentmise után délelőtt 11 órakor ünnepi közgyülés lesz az uj városi székház nagytermében, madj tisztelgések a kormányt képviselő miniszter előtt. A tisztelgések után a székház diszhelyiségeinek bemutatása következik. Délután fél 2 óarkor lesz Palics-fürdő bemutatása s az itt felállitott emlékkő felavatása. Délután 2 órakor ünnepi ebéd Palics-fürdő emeleti disztermében. Esti 7 órakor a vendégek tiszteletére a paliesi part és tó kivilágitása. Szerenád. Esti 8 órakor vacsora Palicson.

Jegyzők segitése. Temesvárról jelentik: Temes vármegye közigazgatási bizottsága Joannovich Sándor főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyben elhatározta, hogy feliratot intéz a miniszerelnökhöz, melyben kérni fogja a kormányt, hogy a községi és körjegyzők, segédjegyzők és irnokok helyzetén állami fizetéskiegészitéssel és adóügyi munkálatoknak állami munkaerővel való végeztetése utján segitsen. A községi állatorvosokra terjesztessék ki a nyugdijintézmény és szolgálati szabályzatuk állapittassék meg. Pályázók hiányában hosszabb idő óta be nem töltött körorvosi és segédjegyzői állásoknak javadalma államsegélyből emeltessék vagy pedig rendeltessék ki állami orvos, vagy állami munkaerő az illető helyekre. A községi háztartási ügyvitel és pénzkezelés egész országban egyformán állapittassék meg és kormányrendelettel rendeztessék.

Polgármesterek értekezlete. Dévaról jelentik: A hunyadmegyei városok polgármesterei vasárnap délelőtt értekezletre gyültek össze Hátszegen. Ott az uj városi törvényt és az azzal kapcsolatos közigazgatási rendszerváltozásokat, valamint az ujjászervezési szabályrendeletet vitatták meg.

Lévay József arczképe. Miskolczról jelentik: Borsod vármegye törvényhatósága báró Vay Elemér főispán elnöklésével diszközgyülést tartott, amelynek keretében leleplezték *Lévay* József arczképét, *Stettka* Gyula festőművész sikerült alkotását. A szépen földiszitett termet teljesen meg töltötte a közönség. Az ünnepi beszédet *Vadnay* Tibor főjegyző mondotta. A közgyülésre meghivták Miskolcz városát, amelynek részéről *Nagy* Ferencz polgármester vezetésével számosan jelentek meg.

Jegyzőválasztás. Biharmegyében Nagyrábé község az ujonnan szervezett másodjegyzői állásra Kiss Ferencz gádorosi jegyzőt választotta meg.

Fegyelmi vizsgálatok. Dévaról jelentik: Hunyad vármegye közigazgatási bizottsága *Mara* László főispán elnöklésével ma tartotta ülését. *Pogány* Béla felfüggesztett alispán ellen ujabb feljelentés következtében tudvalevőleg meginditották a fegyelmi vizsgálatot. *Pogány* most ez ügyben a bizonyitás kiegészitését kérte, ezt azonban a bizottság hatáskör hiányában elutasitotta, illetve nem teljesitette. *Dénes* Károly tanfelügyelő inditványára egy felsőszálláspataki tanitónő ellen elrendelték a fegyelmi vizsgálatot.

TANÜGY.

= **Aki önmagát ajánlja.** Sauer Mihály, a gyulai tanfelügyelőséghez beosztott tanitó nemrég felterjesztést készitett a kultuszminisztériumhoz arról, hogy a tanfelügyelő kiket ajánlott igazgatói kinevezésre. *Sauer* Mihály ugyanis bizott abban, hogy a tanfelügyelő nem olvassa át a felterjesztést, *becsempészte a maga nevét az első helyre ajánlottak közé.* A tanfelügyelő tényleg nem vette észre a csalást és nagy szemeket meresztett, amikor a kultuszminiszter értesitette, hogy Sauert nem lehet kinevezni, mert még nincs meg a szükséges szolgálati ideje. A tanfelügyelő kérdőre vonta a tanitót, aki töredelmesen bevallotta tettét. Felfüggesztették és saját költségén való áthelyezésre itélték.

= **Hatvan korona.** Még julius havában megindultak az adatgyüjtések arra nézve, hogy hány nem állami tanitó tarthat igényt a családi segélyre azon kétmillió koronából, amit a pénzügyminisbter a főrendiházban tartott beszédében megajánlott. Ezek az adatok a mai napig minden tanfelügyelőségtől beérkeztek már s a minisztériumban most végzik az arányos osztást. Hogy ezen családi segély jóval kevesebb lesz az állami tisztviselők 200—600 koronás családi pótlékánál, az nagyon természetes, mert a kétmillió koronán osztozkodó családos tanitók száma mintegy 16.500-ra tehető. Ezen esetben pedig csak hatvan korona alamizsnára számithatnak a családos nem állami tanitók. És ezt nevezik a minisztériumban fizetésrendezésnek. Ha azonban ezen összegre adósságba keverik magukat a magyar tanitók, előre jóakarólag figyelmeztetjük őket, hogy a lejárat napját 1913. év február hó 28-ánál ne tegyék közelebb, mert kétmillió koronát a minisztériumnak ennyi idő alatt is aligha fog tudni 16.500 részre elosztani.

= **A müegyetem tisztelgése a kultuszminiszternél.** A müegyetem rektori tanácsa Rados Gusztáv ezidei rektor vezetésével tisztelgett gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszternél és egyben meghivta a minisztert a folyó hó 18-án tartandó évmegnyitó ünnepélyre. A küldöttségben dr. *Schafarzik* Ferencz és *Czakó* Adolf dékánok is résztvettek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A végrendelet.** Eszékről jelentik: Laudenbach József dr. elhunyt vukovári ügyvéd ismert végrendeleti ügyében ma fordulat állott be. A vukovári társadalom egy hölgye, aki e napokban tért vissza külföldi utjáról és dr. Laudenbachal számos éven át baráti viszonyt folytatott, ma dr. Ticsák Milutin vukovári kir. közjegyző irodájában megjelent és ott jegyzőkönyvben kijelentette hogy dr. Laudenbach néhány nappal halála előtt tudatta vele, hogy végrendeletet csinált, melyben első felesége rokonairól is megemlékezett. E vallomás szerint tehát dr. Laudenbach tényleg végrendeletet hagyott hátra, melyet egyelőre ismeretlen tettesek megsemmisitettek. A bünténynyel Laudenbach özvegyét és annak testvérét Jerenics karlóczai szerb esperest gyanusitják. kik ellen megindult a bünvádi eljárás. A hagyatékban talált 1910. évi mérlegből, melyet dr. Laudenbach maga állitott össze. kiviláglik, hogy hátrahagyott vagyona több, mint egy millió koronára rúg. Laudenbach özvegye és az esperes egy vukovári és két eszéki ügyvédet biztak meg képviseletükkel.

§ **Egy biztositó társaság üzelmei.** Zágrábból jelentik, hogy ma hirdették ki az itéletet a néhány hónap előtt alapitott, de rövidesen fölöszlatott *Jadran* biztositótársaság igazgatósági tagjai és több tisztviselője ellen. *Duma* vezérigazgatót 8 évi, *Lehner, Krunlig* és *Spiegler* igazgatósági tagokat 3, 5 és 2 évi sulyos börtönre, *Maras, Spitzmeyer* és *Ceraj* igazgatósági tagokat az üzletmenet hiányos ellenőrzése miatt egyenkint három havi elzárásra itélték. *Rusan* könyvelőt fölmentették. A védők fölebbeztek.

§ **Az Orczy-ház árverése.** Megbizhatatlan forrásból pár nappal ezelőtt irták azt, hogy a Károly-körúti Orczy-házat szeptember 10-én délelőtt tiz órakor fogják önkéntes árverés utján eladni a törvényszék nyilvános ingatlan árverelő termében. Erre a hirre ma délelőtt mintegy hatvan főnyi közönség verődött össze a törvényszéken az ingatlan árverési terem előtt. Az egybegyültek közül többen táskával jelentek meg, amelyben értékpapirok voltak, hogy azokat bánatpénzül letegyék az árverés megkezdése előtt. Az árverésre azonban nem került a sor, mert kiderült, hogy az árverési határidő tévesen volt közzétéve a lapokban, mire a megjelentek eltávoztak. Hitelesen arról értesülünk, hogy az Orczy-házra az árverést ez év deczember 10-én tartják meg a törvényszéken.

§ **A rágalmazó „Csalán."** Az általános képviselőválasztások után pár hónap mulva Sepsiszentgyörgyön a *Csalán* czimü élczlap a lezajlott választással foglalkozott, negyvennyolcz versben *Bogdán* Artur választási elnököt megtette Hári Jánosnak s elmondatta vele, hogy *Nagy* Dezső függetlenségi jelölttel szemben a munkapárti *Hegedüs* Lóránt hogyan választatta meg s az alkotmányos költség egy részét hogyan vágta zsebre, majd fölment Bécsbe, ahonnan királyi tanácsosi ranggal tért vissza. A vers egyebek közt valami Lajos nevü főkortesről is megemlékezett, akiben az ottaniak *Ferencz* Lajos törvényhatósági bizottsági tagra ismertek. A marosvásárhelyi esküdtbiróság *Szász* Ernő tizenkilencz éves jogghallgatót vonta a versért felelősségre, aki tagadta a szerzőséget s csak annyit vallott be, hogy a kéziratban egy pár tollhibát kijavitott. Az esküdtbiróság két rendbeli rágalmazás vétsége miatt a vádlottat két hónapi fogházra és kétszázhusz korona pénzbüntetésre itélte. A Kuria az itéletnek a büntetést kiszabó részét megsemmisitette s a vádlott büntetését a szabadságvesztés mellőzésével ezer korona pénzbüntetésre változtatta.

§ **Vétkes bukás.** A Stern Ignácz és társa debreczeni czég betéti társaság 1907. novemberében fizetésképtelenséget jelentett. A hitelezők vétkes bukás miatt feljelentették a czég vezetőit, akik közül azonban csak *Glück* Hermann és *Wiener* Mátyás üzletvezetők ellen folytatták le az eljárást, mert a tulajdonképeni főnök, *Stern* Ignácz, időközben meghalt. A debreczeni kir. törvényszék *Glück* Hermannt csalárd bukás büntettének bünrészességében mint bünsegédet, *Wiener* Mátyást pedig a vétkes bukásban találta bünösnek, az előbbit három havi fogházra, az utóbbit 100 korona pénzbüntetésre itélte. A tábla *Glück* Hermannt a csalárd bukás büntettében mint tettest, *Wienert* mint bünsegédet találta bünösnek és *Glück* Hermann büntetését egy évi börtönre, *Wienerét* pedig három havi fogházra emelte fel. Az ügygyel ma foglalkozott a Kuria, mely *Glück* Hermannt egy évi börtönre itélte, a *Wiener* Mátyásra kiszabott büntetést pedig helybenhagyta.

§ **Egy sajtópör előzménye.** Temesvárról jelentik: Temesmegye közigazgatási bizottságának mai ülésén *Ferenczy* Sándor alispán bejelentette, hogy egy aradi román lap ellene, mint a temesmegyei árviz alkalmából kirendelt kormánybiztos ellen támadást intézett, ami miatt sajtópört inditott. Az ügy előzménye az, hogy Casimir Péter nagytopolyai lakos, közmunkára kirendelt munkás ellenszegült és a többi munkást a munka megtagadására lázitotta. Szavnics Kanko kincstári bérlő emiatt arczulütötte a munkást, aki erre elment egy aradi román laphoz panaszkodni, amely lap oly magyarázattal irta meg az esetet, hogy ime igy üldözik a román testvéreket Temesben s valószinü, hogy az alispán, a főszolgabiró és a jegyző meg vannak vesztegetve. A bizottság a per megindितását helyeslőleg vette tudomásul annál is inkább, mert Ferenczy alispán mint kormánybiztos a hatóságokkal karöltve emberfeletti munkát végeztek, amelylyel ugy a kormány, mint az árvizsujtotta lakosság elismerését vivta ki.

§ **A kifosztott üzlet.** Weber Henrik ujpesti kereskedő üzletét ez év május 20-án éjjel feltörték és kifosztották. A meginditott nyomozás kideritette, hogy a betöréses lopást *Szalai* György rovottmultu napszámos követte el, aki a mult év október havában lakótársát is meglopta és azután megszökött. A kir. ügyészség kétrendbeli lopás büntettéért emelt vádat *Szalai* György ellen. Ma tárgyalta ezt a bünügyet a büntető törvényszék *Füzessery* biró elnöklete alatt itélkező tanácsa. A vádlottat két évi fegyházra itélték. Az itélet jogerős.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Urinők Egyesülete.** Ez a nemes irányu egyesület rövid két évi fennállása alatt örvendetes eredményeket mutathat fel. Tagjainak száma ez idő szerint már megközeliti a négyszázat. A mult évben megnyitott Magános Urinők I. Otthonában (Budapest, Mária-utcza 56.) 97 lakója volt; évenként több tudományos és müvészestét rendez; Kispesten cselédképzőt létesit; a „Magyar Nők Bank"-ját készül szervezni; a magyar ipar hathatós támogatását is czéljául tüzte ki, s mindezen — és sok egyéb hazafias s emberbaráti — törekvései érdekében, müködését az egész országra kiterjeszti.

(—) **Előértekezlet a Feministák Egyesületében.** Annak a nagygyülésnek előkészitésére, amelyet a nők választójoga érdekében hétfőn, folyó hó 16-án este hat órakor a fővárosi Vigadó nagytermében tartanak, a Feministák Egyesülete lelkes hangulatu előértekezletet tartott Glücklich Vilma elnöklésével. Megállapodtak az előértekezleten résztvevők a 16-iki gyülés meghivóinak további terjesztésére s a nagygyülés lefolyásának részleteire nézve.

(—) **Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete** e hó 17-én, kedden délután hat órakor az Első Magyar Általános Tisztviselő Egylet palotájában levő egyesületi helyiségben (II., Fhg. Albrecht-ut 11. sz.) rendes választmányi ülést tart.

(—) **Az Országos Központi Katholikus Legényegyesület** szeptember 15-én, vasárnap délután 6 órakor a bécsi eucharisztikus kongresszus alkalmából ünnepélyt rendez.

BELATINY PEZSGŐ PARIS 1900 ARANY ÉREM

SPORT.

() **Az alagi versenyek** utolsó napjának eredményei ezek:

I. *Eladók versenye.* Dij 1800 korona. Táv 1800 méter. 1. Br. Harkányi J. *Taranto* 54 és fél kg (Machian), 2. Radium 56 kg (Játékos), 3. Partenza 49 kg (Weckermann.) Futottak még: Charmeuse, Rivoli, Kuliczek. Könnyen öt hoszszal nyerve, tiz hoszszal harmadik. Tot.: 10:11, 20:21, 29.

II. *Őszi akadályverseny.* Dij 2000 korona. Táv 4300 méter. 1. Br. Baich P. *Hütlen* 70 és fél kg (Folis), 2. Fabriczius 69 kg (Keresztes), 3. Gounnd 68 kg (Sibrik.) Futott még: Alkony. Könnyen tiz hoszszal nyerve, tiz hoszszal harmadik. Tot.: 10:13, 20:21, 37.

III. *Tápiógyöngye gátverseny.* Dij 1800 korona. Táv 2800 méter. 1. Issekutz Gy. *Royal Mail* 71 kg (tul.), 2. Mókus 71 kg (Vidale), 3. Wamba 70 kg (Sibrik.) Futottak még: Józska, Nibs. Könnyen tiz hoszszal nyerve, rossz harmadik. Tot.: 10:14, 20:24, 49.

IV. *Háromévesek akadályverseny-handicapja.* Dij 2000 korona. Táv 3200 méter. 1. Geist G. *Rebarbara* 71 és fél kg (Rybenski), 2. Héléne 69 kg (Hujber), 3. Garonne 60 kg (Kisziváth.) Futottak még: Spinozza, Bihar, Schluss, Tréfás (elbukott.) Könnyen három hoszszal nyerve, hat hoszszal harmadik. Tot.: 10:26, 20:27, 35, 52.

V. *Mogyoródi dij.* Dij 1800 korona. Táv 1400 méter. 1. Geist G. *Dictum-Factum* 67 kg (Zangen), 2. Sirene 69 és fél kg (Kiss G.), 3. A Sport 67 kg (Sibrik), 3. Igaz legyen 72 és fél kg (Folis.) Futottak még: Mén Marót, Nefelejts, „1000", Borbolya, Fechter, Palikám. Könnyen háromnegyed hoszszal nyerve, ötnegyed hoszszal holtversenyben harmadik. Tot.: 10:135, 20:40, 25, 22, 26.

VI. *Kétévesek eladóversenye.* Dij 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. Ditrói Z. *Gyerünk csak!* 55 és fél kg (Sinka), 2. Mór 54 és fél kg (Játékos), 3. Anyus 55 és fél kg (Lipták.) Futottak még: Kondwiramur, Robot, Pipiske. Küzdelem után nyakhoszszal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:59, 20:45, 26.

() **A bécsi versenyek** negyedik napja ismét csak fogadó-nap volt, mert sportjelentősége elenyésző csekély. A *Grabeni dij* igen kis mezőnyre olvadt le s *Saucy Girl* könnyen bánt el benne *Lord Firebrand*-dal, a *Cadet-verseny* pedig a már debütjénél sikerrel szerepelt *Lollipop* győzelmével ért véget. Ma is, mint első győzelménél a mezőny legelhanyagoltabb lova volt, pedig hát az előreláthatóan volt, hogy *Irnok*-nál vagy *Koppantó*-nál jobban fog futni. *Saucy Girl* kivételével az összes favoritok kikaptak, amelyek közt legérdekesebb volt a második futamban a Dávid-istálló ujabb felsülése. Ugyanis a könyveseknél erősen volt érdekelve *L'amour* révén az istálló s hogy nagyobb oddsot kapjon, a gyengébb lovast ültette rája és győzött a másik ló: *Mondóka.* Részletes eredmények:

I. *Nyeretlen háromévesek versenye.* Dij 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi L. sk *Sans Pardon* 55 és fél kg (Miles), 2. Br. Springer G. sm Sprit 53 és fél kg (Bauer.) Könnyen tiz hoszszal nyerve. Tot.: 10:12.

II. *Kétévesek elad handicapja.* Dij 3000 kor. Táv 900 méter. 1. Dávid E. sk *Mondóka* 53 kg (Pretzner), 2. Zombory R. stpm Midi 50 kg (Kozuch), 3. Dávid E. stpm L'amour 55 és fél kg (Baluska.) Futottak még: Komet, Inasa, Jós, Lord, Lady Mary, Marion, Blakulla, Columba, Rosina, Comedie, Luli, Ugrifüles, Sárgaliliom, Barika, Per Wichern. Könnyen egy hoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:56, 20:185, 115, 72.

III. *Grabeni dij.* Dij 6000 korona. Táv 1600 méter. 1. Gr. Batthyány E. 4é stpk *Saucy Girl* 53 kg (Pretzner), 2. Gr. Lamberg H. 3é sm Lord Firebrand 57 és fél kg (Janek), 3. Capt George 4é stpk Sophienalpe 53 kg (Varga.) Futott még: Wermuth. Biztosan háromnegyed hoszszal nyerve, három és fél hoszszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:22, 21.

IV. *Cadet-verseny.* (Kétévesek.) Dij 1000 méter. Táv 6000 korona. 1. Gr. Sigray A. sk *Lollipop* 49 kg (Gulyás), 2. Br. Springer G. sk Mutual 49 kg (Schuster), 3. Dobozi ménes sm Irnok 50 és fél kg (Painter.) Futott még: Koppantó. Erős küzdelem után rövid fejhoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:68, 20:35, 27.

V. *Nyeretlen kétévesek versenye.* Dij 1000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mr. Greenfield stpm *Belcastello* 56 kg (Gulyás), 2. Rothschild A. sm Waterloo 56 kg (Dugan), 3. Br. Springer G. pm Florestan 56 kg (Carslake.) Futottak még: Mon Cousin, Vasco de Gama, Gem, Little Child, Brown Mail, Piloty, Fo-Fo. Biztosan háromnegyed hoszszal nyerve, négy hoszszal harmadik. Tot.: 10:121, 20:53, 30, 33.

VI. *Eladó-gátverseny.* (Handicap.) Dij 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Péchy A. 3é pm *Merengő* 64 és fél kg (Aylin), 2. Badesco Gy. 5é stpher Plutokrat 69 és fél kg (Paul), 3. Mühlhofi ménes 3é pher Trója 61 kg (Healy.) Futottak még: Titi II., Carrière, Jöszte. Biztosan három hoszszal nyerve, három hoszszal harmadik. Tot.: 10:35, 20:44, 40.

VII. *Handicap.* Dij 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Dreher A. 5é sm *Brennerpasa* 51 és fél kg (Varga), 2. Gr. Lamberg H. 4é pm Akbar 46 kg (Guttman), 3. Egyedi L. 4é sk Persist 49 kg (Painter.) Futottak még: Lin, Bánk-bán, Ravenswood, Marcell, Bliktri. Biztosan két hoszszal nyerve, másfél hoszszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:33, 72, 32.

KÖZGAZDASÁG.

Az értéktőzsdéről. Szomoru hirrel kezdődött ma az értéktőzsde. Vajda Lajos, a börze régi oszlopos tagja, ma hajnalban hirtelen elhunyt. Mélyen megdöbbentette az egész piaczot az egyik legérdemdusabb tagjának katasztrófája és kegyeletüket azzal rótták le, hogy elfogadták dr. Lincks Ármin tőzsdeügynök propozicióját, mely szerint csak 10 óra után kezdődött meg az értékpapirpiacz forgalma. Az üzlet iránya eleinte szilárd volt, mert a reggeli sajtó közleményei szerint a tegnap kolportált hirek valótlannak bizonyultak. Ámde a kontremin később folytatta félbeszakadt munkáját és az egész vonalon sürgős kinálattal lépvén fel, olyan nyugtalanságot okozott, hogy nagy áresés állott be az összes értékeknél. A kisebb ügynökök kényszer utján bonyolitották le ügyfelük engagementjeit, mert a közeledő medio nehézségeitől tartottak. Ezenkivül Bécsben exekutálták Eubensütz testvérek a fizetésképtelen krakkói bankczég engagementjeit. A nemzetközi piaczon 1—2 koronával olcsóbbodtak az értékek, a helyi piaczon a Közuti öt, Leszámitoló hat, Városi három, Magyar Bank három koronával hanyatlott, a többi érték is csak tetemes árengedménynyel volt elhelyezhető. Az utóbbi napok árváltozásait egyébként a következő táblázat tünteti fel.

	szept. 7.	szept. 9.	szept. 10.
Magyar hitel	844.—	839.75	840.50
Osztrák hitel	643.75	641.50	641.75
Leszámitoló bank	543.—	543.50	535.—
Jelzálog Hitelbank	468.—	465.50	465.50
Magyar Bank	656.50	653.—	651.—
Agrár Bank	518.50	517.50	517.—
Hazai Bank	299.50	298.—	297.—
Belvárosi Takarékp.	660.—	659.—	659.—
Magy. Ált. Takarékp.	663.—	663.—	663.—
Rimamurányi	784.—	779.50	777.50
Közuti	761.50	753.—	751.—
Városi	405.50	402.—	401.—
Salgótarjáni	790.—	790.—	785.—
Magyar Ált. Kőszén	1095.—	1089.—	1089.—
Beocsini	868.—	868.—	860.—
Ujlaki	336.—	329.—	328.—
Ganz	3715.—	3690.—	3690.—
Adria	565.—	560.—	557.—
Atlantika	315.—	315.—	314.50

A Magyar Általános Takarékpénztár uj igazgatósági tagja. A napokban Edlachban hirtelen meghalt *Centilli* Ármin, a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatósági tagja. Alig földelték el, máris megindult a kombináczió, ki lesz az utódja. Gentillit a Generali Biztositó delegálta az igazgatóságba, de nincsen kizárva, hogy a biztositó nem él a részvény birtoka alapján neki járó delegálási joggal, annál kevésbbé, mivel a biztositónak két delegáltja, *Poór* Jakab a budapesti telep első igazgatója és *Richetti* Ödön már benn van az igazgatóságban. Feltéve, hogy a biztositó él jogával, ugy esetleg *Steinhardt* Emil, a Generali budapesti telepének ügyvezető igazgatója kerül az igazgatóságba. Ha azonban a Generali eltekint a jelöléstől, ugy mindenekelőtt *Halász* Manó a takarékpénztár kiváló ügyvezető igazgatója jön számitásba, akinek elévülhetetlen érdemei vannak a takarékpénztár kiváló fejlődése körül, de szó van arról is, hogy dr. *Vázsonyi* Vilmos a takarékpénztár fiókfelügyelő tanácsának elnöke, vagy dr. *Csécsi* Nagy Miklós — a gróf Károlyi-család jószágigazgatója — a felügyelő-bizottság jelenlegi tagja közül kerül egyik az üresedésbe jött igazgatói székbe.

A tőzsdei alkuszdijak megváltoztatása. Tudvalevő, hogy az értéktőzsde tagjai már jó ideje foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy vajjon a régebben megállapitott alkuszdijak megfelelnek-e az azóta lényegesen megváltozott üzleti és kereseti viszonyoknak. Az alkuszdijak régebbi megállapitásakor még nem volt érvényben az értékforgalmi adó és a zsiródijak fizetésének kényszere. A kétszeres zsiródij és az értékforgalmi adó levonása következtében az alkuszdij igen sokszor a dij negyedével is megapad, amit az ügynökök, nagyon sulyosan éreznek. Erre való tekintettel az *Értékpapirokkal kereskedő egyesület* beadványt intézett a tőzsdetanácshoz, amelyben a helyi értékpapirokban vagy kasszapapirokban történő kötések alkuszdiját egységesiteni és kötésenkint tiz koronával kéri megállapitani. A határidőüzlet tárgyát képező értékpapirok kötései után fizetendő alkuszdijak rendezését, minthogy az igen sok bonyodalmat idéz elő, az egyesület egyelőre mellőzni kivánja. Ugyancsak azt is kéri az egyesület a tanácstól, hogy az arbitrage-üzlet tárgyát képező több értékpapir kötésében a papirok darabszámát megváltoztassa. Ezek a papirok a következők volnának. Országos Központi Takarékpénztár (egy kötés a jelenlegi tiz darab helyett öt darab), Általános Kőszén (tiz darab 25 helyett), Salgótarjáni (tiz darab 25 helyett), Weitzer-féle vaggongyár (10 darab 25 helyett), Osztrák légszesztársulat (5 darab 10 helyett).

Nincs fuzió. Mi is közöltük, hogy pénzügyi körökben azt beszélik, hogy az Első Magyar Iparbank és a Budapesti Bank között fuzionálási tárgyalások folynak. Most az Első Magyar Iparbank igazgatósága nyomatékosan kijelenti, hogy ilyen ügyben nem folytat tárgalásokat a Budapesti Bankkal s nincsen is szándékában fuzionálni.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztositási osztálynál 1912. évi aug. hóban 1859 ajánlat 14,799.433 korona 14 fillér biztositási összeg erejéig nyujtatott be és 1600 kötvény 12,850.275 korona 31 fillér biztositási összegre állittatott ki. F. évi január 1-je óta 17018 ajánlat 137,293.423 korona 97 fillér biztositási összeg erejéig nyujtatott be és 14860 kötvény 121,778.454 korona 14 fillér biztositási összegre állitatott ki. F. évi január elseje óta bejelentett károk összege 6,926.269 korona 30 fillér. Az életbiztositási osztály kimutatott állománya 1911. deczember hó 31-én 157.997 kötvény után 1,189.790.207 korona 74 fillér tőkét és 1,950.287 korona 57 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 351,843.680 korona 02 fillér van tartalékba helyezve. Az 1912. évben az életbiztositási osztály által teljesitett kifizetések 25,682.498 korona 78 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapitása óta (1831.) az évenkinti kimutatások szerint fizetett károk összege 1,063.798.459 korona 33 fillér. A biztositás minden pótdij nélkül érvényben marad a teljes össgeg erejéig, ha a biztositott népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréseslopás elleni biztositási osztálynál ugyanezen hónapban 149 kareset 65,598.67 korona összeggel, f. évi január 1-je óta 1604 kareset 368.648.74 korona összeggel került bejelentésre.

A pénzügyi helyzet és a mezőgazdaság. Egyik legutóbbi számunkban már emlitést tettünk arról, hogy a mezőgazdasági élet vezetői a pénzügyi válságnak az agrárizmust érintő kérdéseiről szaklapjukban, a Gazdaszövetségben nyilatkoznak. Ma *Rubinek* Gyula, az OMGE igazgatója adja le véleményét a krizisről. Szerinte a pénzválság nem hazai jelenség. A pénz szükét nemcsak nálunk, hanem az egész Európában érzik. A fogyasztás emelkedése nyomán nagy arányokban fejlődött az ipari termelés. Ugyanazon mennyiségü termények előállításához azonban ma 80—100 százalékkal több forgótőke kell, mint 10 évvel ezelőtt s ez áll mezőgazdaságra, iparra s kereskedelemre egyaránt. Gazdasági szempontból elsősorban nem az a fontos, hogy a hitel egy fél, vagy egy teljes százalékkal olcsóbb legyen, hanem hogy egyáltalában legyen hitel. A kamatlábat egyébként is az árfolyam egyenliti ki s a jelzálogos kölcsönt fölvevő birtokosnak sokkal kellemesebb, ha 4 és fél százalékos kamatozás mellett a teljes kölcsönt kapja, mintha 4 perczent mellett a kölcsönét 88—90 százalékos kurzuson számitolják le. — *Bernát* István szerint a pénzpiacz helyzetéről terjesztett hirek bizonyos tekintetben tulzottak. A pénz szükének okát a bámulatos és precedens nélküli ipari és kereskedelmi fellendülésben látja. Mezőgazdasági téren katasztrófális jellege a pénzszükének nem volt. A kényszer földbirtokeladások számbavehetőleg alig szaporodtak, ellenben a tisztán spekulációra alapitott parczellázás szükebb határok közé szorult, amit bajnak tekinteni nem lehet.

Baján nem lesz selyemgyár. Baja város tanácsa nemrégiben sürgettet a selyemgyár felállitását Bezerédj Pál miniszteri megbizottnál, az országos selyemtenyésztési szövetség felügyelőjénél. Bezerédj a sürgetésre most arról éresitette a várost, hogy semmiesetre sem kap selyemgyárat, mert az idén mintegy 15 millió korona veszteségük volt a tényezőknek az eperfarügyek elfagyása következtében. A selyemtenyésztés ügye most oly rosszul áll, hogy számos selyemtenyésztési felügyelőséget is beszüntettek. Bácsmegyében eddig a bácsordasi szünt meg.

Az Első Magyar uj vezérügynöksége. Az Első Magyar Általános Biztositó Részvénytársaság — mint értesülünk — uj vezérügynökséget akar a főváros területén felállitani. Még pedig a Margit-hid pesti oldalán, valószinüleg a Lipót-körutón. Az uj ügynökség valószinüleg november vagy január elején kezdi meg müködését. Jelenleg két ilyen ügynöksége van a biztositónak, egy Budán, egy pedig a Ferenczvárosban.

Felemelt kamatláb. Bécsből jelentik: A kölcsönfeltételeket megállapitó egyesülés keretébe tartozó bankok és bankárok mai ülésükben a pénzviszonyokra való tekintettel elhatározták, hogy az értékpapirokkal fedezett hitelezők minimális kamatlábát e hó 16-ától *egynegyed százalékkal felemelik.*

Az Iparegyesület és az uj adótörvények. Abból az alkalomból, hogy az uj adótörvények végrehajtási utasításainak közzététele folyamatban van, az Országos Iparegyesület is minden előkészületet megtett arra nézve, hogy az uj adózási rendszerre való átmenet az iparos közönséget készületlenül ne találja. Az adótörvények népszerü kompendiuma — amelynek kiadását az egyesület még 1909-ben elhatározta — munkában van és mihelyt a végrehajtási rendeletek mind megjelentek, nyomban könyvpiaczra kerül. Ezen a népszerü füzeten kivül — amely a kereseti, jövedelmi, tőkekamatadóra és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójára vonatkozó tudnivalókat fogja tömören egybefoglani — egy nagyobbszabásu, az összes, egyenes adótörvények magyarázatos kiadását tartalmazó munka is fog megjelenni az Iparegyesület égisze alatt. Az egyesület ezenkivül elhatározta, hogy iparjogi és adóügyi felvilágositó szolgálatát az uj adórezsim igényeinek megfelelően kibővíti. Az iroda, amely eddig is dijtalanul adott felvilágositást az idevágó ügykeben, ezután is ingyen áll az egyesület tagjainak rendelkezésére.

A postatakarékpénztár 1911. évi müködése. Évről-évre vaskosabb és nagyobb arányu jelentést tesz közzé a m. kir. postatakarékpénztár, mert fokozatosan emelkedik a postatakarékpénztári intézményünk iránt a társadalom csekélyebb intelligencziáju és kisebb tőkét összegyüjtő tagjainak a bizalma s évről-évre gyarapodik a csekkszámla tulajdonosok száma. A mult év folyamán 1887 uj czekkszámlát nyitottak meg, s az év utolsó napján 22.603 volt a csekkszámla-tulajdonosok száma a megelőző esztendő 20.716 számával szemben. Habár a takarékosság mérvére kétségtelenül kihatással voltak az általános ösmert kedvezőtlen drágasági viszonyok, melyek éppen a postatakarékpénztár betevőinek zömét alkotó alsóbb néprétegeket érintik legjobban, mégis a betétállomány 8 és fél millió koronával emelkedett és már a 116 millió koronát is eléri. Az intézet egy másik, jelentős üzletága az értékpapirüzlet szintén jó eredménynyel végződött. Ügyfelei részére a postatakarékpénztár 5,934.212 korona névértékü (1910. évben 4,916.344) papirost vásárolt. Magánál az intézetnél idegen számlára őrzött papirok névértéke majdnem 20 millió korona. Az évi tiszta nyereség 2,600.719 korona volt a mult év 2,426.687 koronájával szemben. A mult évben vezették be az átutalási forgalmat a bosznia-herczegovinai postatakarékpénztárral, továbbá a külföldi bankösszeköttetések körét is bővitették, amennyiben november hó 1-én életbe lépett Hollandiával az átutalási forgalom. Beszámolójában emlitést tesz arról is a jelentés, hogy kisérletezések folynak a csekkforgalomba beözönlő nagy munkaanyag földolgozásának egyszerüsitésére, s különösen arra vetik a fősulyt, hogy fokozottabb ellenőrzést létesitsenek. Erre különösen szükség van, mert kereskedői körökből számtalan reklamáczió érkezik naponta a postatakarékpénztárhoz, ahol eddig minden kérdést sikerrel tudtak megoldani, kivéve a jobb és egyszerübb reviziót.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegylet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Farkas és Fried Debreczen, Kardos Győző Szatmár, Reininger D. Igló, Salzberger L. és társa Munkács, Mahrnővérek Miskolcz.

Nyilttér.

A rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

72—54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Bérautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javitó mühely.

72—54.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 10.

A készárupiaczon ma nyugodt volt a hangulat. Bőséges kinálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és különösen kezdetben nagyon nehézkesen vásároltak. Mivel később mégis valamivel jobb vételkedv mutatkozott, erősen élénkült a forgalom is, aminek a folyamán aztán elkelt mintegy 71.000 q buza, változatlan tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 11.57 és fél korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11 korona 77.5 kilós felsőtiszavidéki rozsos buzáért. Egyéb gabonanemüek árai változatlanok maradtak. Forgalomba került: 1200 q rozs 9.40—9.45 koronás árakon és 600 q zab 10.10—10.40 koronás árakon. A határidőpiaczon lanyhulás felé hajlik az irányzat. A spekuláczió nem nagyon bizik benne, hogy belátható időn belül javuljon a helyzet és ezért egyre kényelmetlenebbül kezdi magát érezni a hausse-érdekeltségeivel, amelyeket emiatt egyre nagyobb mennyiségekben realizálja. A romániai takarmánykiviteli tilalomra vonatkozó tegnap terjesztett hirek nem nyertek megerősitést, sőt, amint halljuk, ennek még csak a szándéka sem merült fel illetékes helyen, ami részben szintén hozzájárult az irányzat lanyhulásához. A mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán hamarosan tulsulyra jutott a kinálat, minek folytán lanyhult az irányzat és mérsékelten csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 2 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 11,28 koronán indult, előbb 11.24 és 11.26 között ingadozott, aztán 11.18-ig csökkent és zárlatkor 11.20 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyitva végeredményképen ma az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel, az októberi zab 2 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel, a májusi tengeri 6 fillérrel gyengült, az áprilisi rozs jegyzése teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki uj	75	—·——·—	79	22.45—22.85
„	76	21.75—22·05	80	22.65—22.95
„	77	21.95—22.25	81	22.65—23.05
„	78	22.05—22.45	82	—·——·—
Fejérmegyei uj	75	—·——·—	79	22.15—22.65
„	76	—·——·—	80	22.35—22.75
„	77	21.65—22.05	81	22.45—22.85
„	78	21.85—22.25	82	—·——·—
Pestvidéki uj	75	—·——·—	79	22.35—22.75
„	76	—·——·—	80	22.45—22.85
„	77	21.75—22.15	81	22.55—22.95
„	78	21.95—22.35	82	—·——·—
Bánsági uj	75	—·——·—	79	—·——·—
„	76	21.65—21.95	80	—·——·—
„	77	21.75—22.15	81	—·——·—
„	78	21.95—22,25	82	—·——·—
Bácskai uj	75	—·——·—	79	—·——·—
„	76	21.65—21.95	80	—·——·—
„	77	21.75—22.15	81	—·——·—
„	78	21.95—22.25	82	—·——·—
Rozs	I. rendü uj	— — — —	—	19.——19.20
„	középminőségü uj	— — —	—	18.90—19.—
Árpa	takarmány I. rendü	— —	—	19.10—19.60
Zab	I. rendü	— — — — —	—	20.90—21.20
„	II. „	— — — — —	—	19.70—20.10
Tengeri	belföldi uj	— — — —	—	19.15—19.20

Köttetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80.5 k 23.10 K, 450 q 80 k 23.15 K, 100 q 80 k 23.15 K, 500 q 80 k 23.05 K.

Pestvidéki: 500 q 80 k 22.90 K, 200 q 79.5 k 22.70 K, 1000 q 79 k 22.85 K, 100 q 79 k 22.70 K, 400 q 78.5 k 22.60 K.

Fejérmegyei: 500 q 79 k 22.95 K.

Kalocsai: 1840 q 77 k 22.60 K.

Bánsági: 10.000 q 76 k 22.44 K, 3700 q 76 k 22.40 K, 1000 q 75.8 k 22.30 K.

T. bánsági: 6580 q 76.3 k 22.20 K.

Bácskai: 5000 q 75.6 k 22.35 K, 200 q 80 k 23.20 K.

Becskereki: 5000 q 76.8 k 22.32 K.

Törökbecsei 4150 q 76 k 22.20 K, 6300 q 76.3 k 22.20 K.

Rozs: 200 q 18.85 K, 150 q 18.80 K, 100 q 18.80 K.

Zab: 300 q 20.80 K, 200 q 20.20 K, 100 q 20.35 K.

A határidőpiaczon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra 11.77—78—71—73—72————...
Buza októberre 11.28—22—26—18—22—20————.—
Rozs áprilisra 10.03—01—07—00—04—03————...—
Rozs októberre 9.66—71—65—68—64—65————.—
Zab áprilisra 10.59—60—51—53—54————————.—
Zab októberre 10.40—45—33—37————————.—
Tengeri 1913 májusra 7.68—69—62—65—61————
Tengeri szeptemberre 9.40—36—39—37————.—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.72—11.73
Buza októberre	11.20—11.21
Rozs áprilisra	10.03—10.04
Rozs októberre	9.65— 9.66
Zab áprilisra	10.54—10.55
Zab októberre	10.37—10.38
Tengeri 1913. májusra	7.61— 7.62
Tengeri szeptemberre	9.37— 9.38

Budapesti gabonaforgalom:

1912. szept. 8-tól 1912. szept. 9-ig.

	Érkezett	Elszállittatott
	métermázsa	
Buza	58574	21747
Rozs	16462	20361
Arpa	14506	5289
Zab	17406	32715
Tengeri	17782	8234
Liszt	—	20569
Korpa	—	2882

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsde lefolyásáról közgazdasági rovatunkban számolunk be. Az üzlet folyamán:

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 642—643, Magyar hitel 840—842, Leszámitolóbank 537—539, Jelzálogbank 466—468, Rimamurányi 779—780, Városi villamos 401—403.25, Közuti vasut 754.50—749.50, Magyar bank 651.50—650, Agrárbank 519.75—520, Szászvári 395—397, Salgószén 759—791, Adria 563.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 641.75—642.25, Magyar hitel 840.50—841, Magyar koronajáradék 87, Leszámitolóbank 535—536, Jelzálogbank 465.50, Rimamurányi 777.50—778, Államvasut 707.75, Városi villamos 401—401.50, Közuti vasut 751—751.50, Déli-vasut 107—107.50, Hazai bank 797—797.50, Magyar bank 651—551.50, Agrárbank 517—517.50, Kereskedelmi bank 3960—3965, Budapesti bank 358—362, Becsini 860—865, Czement I. 246—256, Drasche 1090—1095, Salgószén 785—786, Ujlaki 328—330, Ganz 3690—3700, Magyar czukor 3005—3010, Temesvári szesz 510.50—511.50, Adria 557—558, Atlantica 314.50—315.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 10. Tekintettel a pénzpiaczon uralkodó kedvezőtlen viszonyokra és a külföldi árjegyzésekre, az előtőzsdén a spekuláczió nagyon tartózkodóan viselkedett. A déli tőzsdén a hangulat kedvtelen.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 642.50, Magyar hitel 840, Anglóbank 332.75, Laenderbank 529.50, Bankverein 537, Unionbank 612.50, Államvasut 709.50, Déli-vasut 108, Dunagőzhajózási 1360, Alpesi 1064.50, Prágai vas 3413, Rimamurányi 778, Dohányrészvény 341, Májusi járadék 87, Magyar koronajáradék 87, Török sorsjegy 249, Márka 117.90, Skoda 776.

Bécs, szept. 10. (*Magyar értékek zárlata*), 4 százalékos arany-járadék 107.35 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 296.— Magyar hitelbank részvény 839.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény —.— Rimamurányi 777.50. Magyar czukoripar ——. Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 86.95, 4 százalékos magyar földtheriu. kötvény —.— Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy —.—. Kassa-Oderbergi Vasutrészv. —.— Magyar jelzálogbank —.— Magy. kereskedelmi bank —.—

Bécs, szept. 10. (*Osztrák értékek zárlata*). 4.2 százalékos papir-járadék 86.90, 4 százalékos osztrák arany járadék 112,35 1860-as sorsjegy ——, Osztrák hitel sorsjegy ——, Angol osztrák bankrészvény 332.75 Bécsi Bankverein 536.— Osztrák-magyar bank 2136. Déli vasut 107.90 Dunagőzhajózási r.-t. 1361. Dohány részv. 339.— Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.93 Osztr. Lloyd 583.— 4.2 száz. ezüst jár. 86.90—90.20 Osztr. koronajáradék 86.90, 1864-es sorsj. —.— Osztrák hitelintézeti részvény 641.75 Union-Bank 611.50 Osztrák Länderbank 529.50 Osztrák-magyar államvasut 708.50 Elbevölgyi vasut —.—, Alpesi részvény 1069.75 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 24,12 Lipótkohó 878.50 Török sorsjegy 246.50

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 10. (Értéktőzsde.) A török-olasz béketárgyalások állásáról érkezett kedvezőbb jelentésekre és a nyilt pénzpiaczon uralkodó bőség a tőzsdét megnyitáskor szilárd irányzatra serkentette, azonban csak egyes különleges értékek iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés és ezek jegyeztek magasabban. Kiemelendők a bányaértékek közül Phönix és Gelsenkircheni részvények, a hajózási részvények közül Hamburg-Amerikai Paketfahrt és Hansa-részvények, amelyek élénk kereslet tárgyát képezték. Ellentétben a különben valamivel

gyengébb irányzatot követett orosz értékekkel, Azow-Don részvények és közlekedési értékek közül Meridionál vasuti részvények, amelyek 1 százalékkal javultak, képezték leginkább az adás-vétel tárgyát. A szabad forgalomban időközönkint nagyobb érdeklődés mutatkozott Accomulator-részvények iránt. Később a magánleszámitolási kamatláb csökkenése daczára, tekintettel a küszöbön álló zsidó ünnepekre, bianco eladások erőteljesebb realizációkra vezettek. Ennek hatása alatt a tőzsde gyenge irányzattal zárult. A készpénzpiacz ipari értékei csendesek és tulnyomóan gyengébb irányzatuak voltak. Napi pénz 3 százalék, magánleszámitolási kamatláb 4⅜ százalék.

Berlin, szept. 10. Zárlat. (Saját tudósitónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4·2 százalékos papirjáradék —,— 4. százalékos osztrák aranyjáradék 95.10 osztr. hitelrészvény —.— Déli vasut 20.1 8 orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos uj orosz kölcsön —.—, Discontó Commandit 188.30, Dinamittruszt 188.20, Harpeni 186.50 Unifikált török járadék 90.90, 4.2 százalékos ezüst jár 86.80. 4 százalékos magyar aranyjáradék 90.20, Magya koronajáradék 86.80 Osztrák-magyar államvasut —.— Bécsi váltóár 807.25 Olasz járadék —,— Ált. villamos sági Edison 287.10 Gelsenkircheni 204.30. Laurakohó 179.10.

Frankfurt, szept. 10. Zárlat. 4.20/0 papirjáradék —.—. 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 95.— Magy. ar.-jár. 90.05 Osztr. hitelint. részv. 201.37 Osztrák-magyar államvasut 151.50 Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 204.17, Bécsi Bank verein 134.90 Villamos részvény —.— 3 százaléko magyar aranykölcsön —.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 90.20. Osztrák koronajáradék 86.70, Magyar koronajáradék 87.— Osztrák-magyar bank 153.40 Déli vasut részvény 20,37 Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 847,25. Párisi váltóár 808.34, Union bankrészv. —.—

Hamburg, szept. 10. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjáradék 89.80, 1860. sorsjegy 165.— Déli vasut 20.20 4 százalékos aranyjáradék 94.75, Osztrák hitelrészvény 201.25. Osztrák-magyar államvasut —.—. Olasz járadék 96.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék —.—

London, szept. 10. Angol consol 74½.

Páris, szept. 10. (Zárlat.) 3 százalékos franczia járadék 92.37 Osztr. aranyjáradék 97.20. Magyar arany járadék —.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 500.— 3¾ százalékos Olasz járadék 96.70 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 272.—, 5 százalékos marokkói járadék 530.— 4 százalékos 1890. román kölcs) 96.80 4 százalékos amort. román jár. —.—. 5 százalékos orosz járadék 106.80. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.10, 4 százalékos spanyol jár. 94.25 4 százalékos unifikált török jár. 91.90 Török sorsjegy 214,— Török dohányrészvény 363.— Osztrák földhitelintézet 1365. Osztrák Länderbank 570.— Magyarjelzálog bank 501,— Banque de Paris 17.47. Banque Ottomane 693,—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Déli vasut 114.— Meridionalvasut 612.— Hartman gépgyár 806.— Rio Tinto 20.73, Sucrerie d'Egypte —.—, Tula 2073, Urikányi kőszén 428,— Chartered 39.25 De Beers 567.— East Rand 76.—, Jagersfonten 181,— Trans. Land Compan 45,50 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.50, Váltó német piaczokra (rövid) 123.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.81 Váltó Belgiumra (rövid) 7/32. Olasz arany váltó (röv) 1— Váltó Svájczra (rövid) 3/16 Csekk Londonra 252.80 Magánkamatláb 2 15/16

Üzleti tudósitások.

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállitásra	...	11.50—11.70
„ „ 1913. szept.	...	11.50—11.70
„ „ szeptember—deczember		11.40—11.60
Durva korpa azonnali szállitásra	...	11.90—12.10
„ „ 1913. szept.	...	11.80—12.—
„ „ szeptember—deczember		11.70—11.90

Zsiradékok.

Disznózsir budapesti	...	178.——179.—
„ vidéki	...	—.———.—
Szalonna.		
Városi 3 drbos	...	156.——157.—
„ 4 „	...	148——149.—

Vásárcsarnok.

— Hivatalos jelentés. —

Szeptember 10. Élő: Csirke rántani való (1 pár) 1.40—2.20 K, sütni való Ia. 3—3.3.20 K, IIa. 2.40—8.80 K. Tyuk, hazai Ia. 3.80—4, IIa. 3—3.60 K. Rucza hizott 4.80—5.60, sovány 2.60—4 K. Lud, hizott 12—18, sovány 5—7 K. Pulyka, ujdonság :6—7 K. Tisztitott Csirke (1 drb) 1.40—2, IIa. 0.70—1.20 K. Jérecze Ia. 2—2.20, IIa. 0.80—1.80 K. Tyuk Ia. 2—2.40, IIa. 1.50—180 K. Rucza hizott 2.40—4, sovány 2—2.40 K. Lud, hizott (1 drb) 5—10 K. Ludmáj, nagy (1 kgr.) 4.20—5, kicsiny 2.40—3.60 K. Ludzsir (1 kgr.) 2.80—3.20 K. Ludháj, tiszta (kgr.) 3.20—340 K, vegyes 2.60—280 K.

Vad- és vadhus. Őz, egészben (1 kgr.) 1.60—1.70 K. Vaddisznó (1 kgr.) 1—1.20 K. Nyul, nagy (1 drb) 3.40—3.60 K, süldő 2—2.40 K. Fácsán (1 drb) 2.40—3 K. Fogoly (1 drb) 1—1.40 korona.

Tojás. Friss tojás, teatojás (100 drb) 8.40—8.80 K, főzőtojás 7.60—8 K, alföldi tojás (1440 drb) 102—106 K, erdélyi tojás 96—102 K, apadt tojás 96—100 korona.

Kőbányai sertésvásár.

Szept. 10. Magyar elsőrendü: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 165—167 fillér. Fiatal kőszén (páronkint 251—320 klg.-ig terjedő sulyban) 168—170 fillér. Közép (páronkint 240—280 klgr.) 176—178 fillérig.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhid igazgatóságától. 1912. szeptember 10-én.) Előző napi eladatlan maradvány 1017 drb sertés, 56 drb süldő. Pótfelhajtás 30 drb sertés, 2 drb süldő. Mai felhajtás (egynegyed 4-ig) 920 drb sertés. Összesen 1967 drb sertés, 58 drb süldő. Eladatott 1051 drb sertés, 58 drb süldő. Mai maradvány 916 drb sertés. Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendü 350 klg. felüli életsulylevonással 164 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felül életsulylevonással 168 fillér. Fiatal közép 220—300 klg.-ig életsulylevonással 168—174 fillér. Fiatal könnyü 120 klg.-ig életsulylevonással 172—180 fillér. Hussertés könnyü 140—300 klg.-ig életsulylevonással 180 fillér. Süldő 50 klg.-ig belföldi élősulylevonással 114—116 fillér. A vásár irányzata vontatott. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

Szept. 10. Felhajtatott: 1160 drb élő borju (közte 40 rugott.) Árjegyzések: Elsőrendü élő borjukért 122—138 fillérig, kivételesen 140—142 fillér, középminőségü élő borjukért 110—120 fillérig, sílány és rugott borjukért 80—106 fillérig kilogrammonkint (levonás nélkül.) Az irányzat szilárd volt, az árak 4—6 fillérrel kgr.-kint emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

Szeptember 10. A mai sertésvásárra 19.420 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtatott 11757 fiatal és 7663 hizott sertés. Árak: elsőrendü 149—152 fillér; középnehéz 144—148; könnyü hizott 134—140 fillér; fiatal sertés 112—150 fillér; kilogrammonkint, élősulyban, fogyasztási adó nélkül. — Szalonna 80—88 K. Zsir 86—94 K (50 kilogrammonkint.)

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat.
Igazgató: **ERDOS ARMAND.**

Budapesti értéktőzsde

	Mai záró árf. Pénz		Mai záró árf. Áru		Szt. az utolsó üzl. évre	Részvények száma	Befizetés részv.-kint
Államadósság.							
M. kir. Állami pénztárj. adóm. 4½%	98	75	99	25	19.—	416.667	240
Magyar aranyjáradék — — — 4%	107	70	108	20	25.—	20.000	500
Magyar koronajáradék — — — 4%	86	95	87	15	22.—	33.334	300
Államkölcsön vaskapu czéljára 3%	71	25	72	25	—.—	—	—
1870. évi nyereménykölcsön — — —	218	—	220	—	16.—	200.000	200
Horvát-szlavon reg. kárt. kötv. 4½%	99	—	100	—	—.—	25.000	200
Magyar földtehermentm. kötvény 4%	87	—	88	—	13.—	45.000	200
Horvát-szlavon földtehermentm. kötv. 4%	87	—	88	—	30.—	60.000	400
Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön 4%	152	—	160	—	45.—	200.000	400
Egyesitett járadék papirban 4²/₁₀0%	90	15	90	65	40.—	150.000	400
Egyesitett járadék ezüstben 4²/₁₀0%	90	15	90	65	27.—	200.000	240
Osztrák aranyjáradék — — — 4%	112	20	112	70	108.—	7.200	500
Osztrák koronajáradék — — — 4%	87	10	87	60	30.—	125.000	400
Osztrák államsorsjáték 1860 — 4%	158	—	168	—	—.—	20.000	500
Osztrák államsorsjáték 1860 — 4%	221	—	229	—	—.—	20.000	500
Osztrák államsorsjáték 1864 — —	306	—	312	—	12.—	100.000	200
Pest szekesfőv. kölcsön adóm. 4%	87	—	88	—	33.—	468.750	320
Buest székesfőv. kölcsön adóm. 4%	86	—	87	—	104.40	150.000	1400
Orosz államkölcsön 1906. évről 5%	105	50	106	50	170.—	65.000	1000
Temes-Bégav. szab. kölcsön — 4%	87	75	88	75	33.—	175.000	400
Zálogleveleк, elsőbbségek.							
Belvárosi takp. r.-t. — — — 4½%	97	50	98	50	36.—	32.000	500
Belvárosi takp. r.-t. — — — 4¼%	92	—	93	—	12.—	40.000	200
Egyesült budapesti főv. takp. 4½%	97	—	98	—	26.—	50.000	400
Egyesült budapesti főv. takp. — 4%	87	50	88	50	120.—	25.000	600
Ganz és társa kölcsönkötv — 4½%	98	—	99	—	16.—	10.000	200
Hazai bank r.-t. 65 é. 4½% kam. kötv.	96	50	97	50	37.—	64.000	500
Kisbirtokosok orsz. földhitelint. 5%	100	—	101	—	90.—	30.250	600
Kisb. orsz. földhitelint. 50½ é. 4½%	95	—	96	—	32.—	20.000	500
M. agrár- és járadékb. szőlőkötv. 4%	95	75	96	75	33.—	6.000	500
M. agrár- és járadb. járj. vfiz. 4½%	96	75	97	75	800.—	10.000	2000
M. agrár- és járadb. záloglevél 4½%	96	75	97	75			
Magyar ált. takarékp. r.-t. 50 évre	90	—	91	—	30.—	10.000	400
Magyar ált. takarékpénzt. r.-t. 4½%	98	—	99	—	32.—	7.500	400
Magyar földhitelintézet — — — 4%	94	—	95	—	800.—	4.000	2000
Magyar földhitelint. sz., talaji — 4%	88	50	89	50	16.—	20.000	200
Magyar jelzáloghitelbank — 4½%	97	—	98	—	20.—	15.000	200
Magyar jelzáloghitelbank — 4½%	97	—	98	—	20.—	10.000	200
M. jelzáloghitelb. közs. kötv. 4½%	98	50	99	50	230.—	3.200	600
M. jelzáloghitelbank közs. kötv. 4%	88	—	89	—			
M. jelzáloghitelb. nyer.-kötv. — 4%	120	—	123	—			
M. jzáloghitelb. conv. ny. kötv. 100 K	172	—	175	—	30.—	20.000	200
M. leszám. és pénzváltób. 50 évre 4%	90	—	91	—	20.—	10.000	200
M. leszám. és pénzvb. zálogl. 4½%	96	50	97	50	100.—	10.125	500
Magyar orsz. közp. takp. — 4½%	96	25	97	25	0	6.750	400
Magyar orsz. közp. takp. — 4%	87	75	88	75	15.—	8.750	320
Magyar takp. közp. jelzb. — 4½%	96	75	97	75	18.—	8.000	300
Magyar takp. közp. jelzb. — 4%	96	75	97	75	24.—	4.500	400
M. takp. közp. jelzb. közs. kötv. 4½%	96	75	97	75	40.—	12.000	300
M. takp. közp. jelzb. közs. kötv. 4%	90	—	91	—			
Orsz. közp. hitelszöv. kötv. — 5%	99	—	100	—			
Osztrák-magyar bank — — — 4%	93	80	94	80	45.—	40.000	200
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4½%	96	25	97	25	35.—	3.200	200
Pesti hazai takp. közs. kötv. — 4%	89	50	90	50	18.—	5.000	200
Pesti hazai takp. záloglevél — 4%	88	50	89	50	20.—	20.000	200
Pesti magy. keresk. bank — 4½%	98	—	99	—	54.—	20.000	150
„ „ „ „ — — 4 %	88	50	89	50	22.—	4.000	300
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4½%	99	75	100	75	130.—	2.100	450
„ „ „ „ „ 4%	89	75	90	75	36.—	10.200	200
Adria m. tengerhajózási r.-t. 4½%	—	—	—	—	—.—	19.000	200
Budapesti közuti vasp.-társ. — 4%	88	50	89	50	34.—	80.000	200
Budapest vill. vár. vasut r.-t. — 4%	87	—	88	—	14.—	15.000	200
Budapest-pécsi vasut — — — 4%	89	—	90	—	35.—	110.000	200
Kassa-oderbergi vasut 1889. ar. 4%	108	—	109	—	22.—	20.000	300
„ „ „ 1891. p. 4%	92	—	93	—	—.—	11.000	200
M. folyam- és tengerh. r.-t. 4½%	97	50	98	50	—.—	10.175	300

	Mai záró árfolyam Pénz		Mai záró árfolyam Áru		Szt. az utolsó üzl. évre	Részvények száma	Befizetés részv.-kint
Bankok.							
Angol-osztrák bank — — — — —	334	—	337	—	14.—	7.500	200
Budapesti bank részv. társ. — — —	364	—	364	50	20.—	8.000	400
Első magyar iparbank r.-t. — — —	387	—	393	—	160.—	441	1000
Fiumei hitelbank — — — — — —	—	—	—	—	—.—	4.000	200
Hazai bank részvénytársaság — —	298	—	299	50	24.—	7.500	200
Hermes m. ált. váltóüzlet r.-t. — —	352	—	355	—	15.—	18.000	300
Horvát-szlavon orsz. jelzálogb. —	245	—	246	—	180.—	10.800	800
Magyar agrár- és járadékb. r.-t. —	517	50	518	—	14.—	15.000	200
Magyar ált. hitelbank — — — — —	839	75	840	25	—.—	185.600	200
Magyar bank és kereskedelmi r.-t.	653	—	653	50	28.—	10.000	400
Magyar jelzáloghitelbank — — —	465	50	468	—	10.—	3.300	200
Magy. kir. szab. osztálysorsj r.-t.	1695	—	1705	—	60.—	5.200	500
Magyar leszámitoló és pénzv. bank	543	—	543	50	—.—	20.000	250
Magy. pénzint. közp. hitelb. r.-t. A)	—	—	—	—	16.—	10.000	200
„ „ „ „ „ B)	—	—	—	—	22.—	35.000	200
Magyar takarékp. közp. jelz. bank	212	—	213	—	—.—	27.500	200
Osztrák hitelintézet — — — — —	641	50	642	—	20.—	3.000	200
Osztrák-magyar bank — — — — —	2135	—	2145	—	20.—	700	400
Pesti magyar kereskedelmi bank —	3965	—	3970	—	—.—	3.000	600
Unionbank — — — — — — — —	614	—	619	—	20.—	2.500	400
Takarékpénztárak.					—.—	18.000	200
Belvárosi takarékpénztár — — —					180.—	2.895	1000
Budapest-Lipótvárosi takarékp. r.-t.	659	—	660	—	70.—	3.000	400
Budapesti tkp. és orsz. zálogk. r.-t.	210	—	212	—	16.—	20.000	200
Egyesült budapesti főv. takarékp. —	436	—	438	—	—.—	25.000	200
Kőbányai takarékpénztár r.-t. — —	2325	—	2330	—	170.—	10.000	1200
Magyar általános takarékpénztár —	285	—	290	—	16.—	12.500	200
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	663	—	664	—	30.—	17.500	200
Nemzeti takarékp. és bank r.-t. —	1705	—	1715	—	26.—	40.000	200
Országos m. vasutas takarékpénztár	542	—	548	—	27.—	40.000	200
Pesti hazai első tkp.-egyesület — —	440	—	445	—	—.—	15.000	400
	17460	—	17560	—	14.—	35.000	200
Biztositó társaságok.					8.—	12.000	100
Bécsi biztositó társaság — — — —					60.—	3.750	400
Bécsi élet- és jár.-biztositó int. — —	720	—	740	—			
Első magyar ált. biztositó társaság	805	—	825	—			
„Foncière" pesti biztositó intézet —	16550	—	16600	—	20.—	50.000	200
Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	430	—	434	—	16.—	60.000	200
„Nemzeti" baleset biztositó r.-t. —	367	—	360	—	22.—	184.357	200
Pannonia viszontbiztositó intézet —	450	—	500	—	18.—	128.094	200
	3700	—	3800	—	12.—	14.653	200
Gőzmalmok.					13.—	39.085	200
Borsod-miskolci gőzmalom r.-t. —					—.—	728.196	480
Concordia-gőzmalom r.-t. — — —	620	—	625	—	50.—	48.000	1050
Első budapesti gőzmalom r.-t. — —	440	—	445	—	15.88	113.205	400
Erzsébet-gőzmalom-társaság — —	1730	—	1731	—	3.—	50.000	200
Luiza-gőzmalom r.-társaság — — —	450	—	460	—	22.—	60.000	200
Pesti hengermalom-társaság — — —	390	—	395	—	35.—	520.720	480
Pesti molnárok és sütők gőzm. r.-t.	385	—	390	—			
Pesti Viktória gőzmalom — — — —	—	—	—	—			
Iparvállalatok.	760	—	763	—			
Beocsini cementgyári Unió r.-t. —	868	—	872	—			
Budapest-szentlőrinci téglagyár —	605	—	615	—			
Egyesült tégla- és czementgyár —	256	—	258	—			
Északmagyarországi kőszénbánya —	420	—	425	—			
F.-magyarorsz. bánya- és kohómű	840	—	845	—			
„István"-gőztéglagyár r.-t. — — —	258	—	263	—			
Kőbányai gőztéglagyár r.-t. — — —	1060	—	1020	—			
Kőszénbánya és téglagyár r.-t. — —	1105	—	1115	—			
Magyar aszfalt részvénytársaság —	32	—	34	—			
Magyar általános kőszénbánya r.-t.	1089	—	1091	—			
Magyar kerámiai gyár r.-t. — — —	268	—	270	—			
Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. — —	790	—	791	—			
Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. —	329	—	330	—			
Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t.	365	—	368	—			
Franklin-társulat clővét. jog nélkül	600	—	610	—			

	Mai záró árfolyam Pénz		Mai záró árfolyam Áru		Szt. az utolsó üzl. évre	Részvények száma	Befizetés részv.-kint
„Könyves Kálm." műkiadó r.-t. els.	195	—	200	—			
Pallas irod. és nyomdai r.-t. — —	400	—	410	—			
Pesti könyvnyomda r.-t. — — — —	3350	—	3550	—			
Révai testv. irod. int. részv.-társ.	242	—	247	—			
Első magyar gazd. gépgyár r.-t. —	480	—	485	—			
Fegyver- és Gépgyár részv.-társ. —	329	—	331	—			
Ganz és társa vasöntöde r.-t. — —	3690	—	3710	—			
„Nicholson"-gépgyár r.-t. — — — —	310	—	313	—			
Rimamuránvi S.-T. vasmü r.-t. — —	779	50	780	—			
Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	474	—	476	—			
Taudloff és Dittrich gépgyár r.-t. —	190	—	200	—			
Vasárugyár r.-t. Sopron-Grácz —	1215	—	—	—			
Weitzer J. gép- és vaggongyár r.-t.	545	—	550	—			
Bihar-Szilágyi olajipar r.-t. — — —	305	—	310	—			
Budapesti ált. villamossági r.-t.	538	—	542	—			
Egyesült izzólámpa és villam. r.-t.	367	—	370	—			
Első magyar betüöntöde r.-t. — —	435	—	440	—			
Első magyar gyapjumosógyár r.-t.	925	—	975	—			
Első magyar részvényserfőzde — —	6650	—	6700	—			
Első magyar sertéshizlaló r.-t. — —	770	—	790	—			
Első pesti spódiumgyár r.-t. — —	128	—	130	—			
Fiume rizshántoló — — — — —	3870	—	3900	—			
Gschwindt-féle szeszgyár — — —	1550	—	1600	—			
„Hungária" műtrágyagyár — — —	430	—	—	—			
Kőbányai polg. serfőző r.-t. — — —	625	—	635	—			
Magyar cukoripar r.-t. — — — —	3020	—	3022	—			
Magy. fém- és lámpaárugyár r.-t.	267	—	269	—			
Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	587	—	590	—			
Magyar vasuti forgalmi r.-t. — —	453	—	455	—			
Magyar villamossági r.-t. — — —	483	—	480	—			
Mezőgazdasági ipar r.-t. — — —	—	—	—	—			
„Phőbus" villamos váll. r.-t. — —	222	—	224	—			
Royal nagyszálloda részvénytárs. —	236	—	240	—			
Szegedi kenderfonógyár részv.-társ.	1900	—	2000	—			
Közlekedési vállalatok.							
Adria m. kir. tengerhajózási r.-t.	560	—	562	—			
„Atlantica" tengerhajózási r.-t. —	315	—	317	—			
Budapesti közuti vaspálya-társaság	752	—	753	50			
Budapesti villamos vár. vasut r.-t.	402	—	402	50			
Bpest-szt.-lőrinci h. é. vill. v. r.-t.	300	—	—	—			
Bpest-ujpest-rákosp. vill. v. r.-t. —	274	—	275	—			
Déli vasut — — — — — — — —	106	—	106	50			
Első cs. kir. szab. dunagőzh. társ.	1370	—	1380	—			
Kassa-oderbergi vasut — — — — —	337	—	341	—			
Magyar folyam- és tengerhaj. r.-t.	—	—	—	—			
Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	610	—	—	—			
Osztrák-magyar államvasut — — —	708	—	708	50			
Sorsjegyek.							
Bazilika — — — —	29	—	33	—			
„ osztr. felülb.	31	—	35	—			
Bécsvár. nyer.-kölc.	486	—	496	—			
Budavárosi sorsj. —	—	—	—	—			
Erzsébet kir. szaz.	10	50	11	50			
„Jó szív" — — — —	16	—	18	—			
„ „ osztr. felülb.	16	—	18	—			
Magyar vörösker. —	33	50	37	50			
„ „ o. f.	35	—	39	—			
Olasz vörösker. —	52	—	60	—			
„ „ osztr f.	54	—	62	—			
Osztrák vörösker. —	56	—	62	—			
Osztrák hitelintézet	481	—	491	—			
Palffy — — — — —	—	—	—	—			
Szerbiai nyer.-kölcs.	118	—	126	—			
M. jel. hitelb. ny.-k.	170	—	173	—			
M. jel. hitelb. ny.-k.	138	—	141	—			

	Mai záró árfolyam Pénz		Mai záró árfolyam Áru	
Pesti haz. tp. ny.-k.	116	50	119	50
Pénznemek és váltók.				
M. v. oszt. ar. vert	11	39	11	47
20 frankos arany —	19	07	19	11
20 márkás arany —	23	57	23	61
Ném. birod. bankj.	117	88	118	08
Francia bankjegy —	95	33	95	53
Papirrubel drbként	2	55	2	56
Román bankjegy —	95	10	95	85
Szerb bankjegy —	—	—	—	—
Amsterdam — — —	199	75	200	05
London 10 f. sterl.	24	11	24	15
Német bankpiacok	117	88	118	08
Olasz bankpiacok —	94	35	94	55
Páris 100 frankért	95	33	95	53
Szentpétervár — —	254	50	255	50
Newyork 100 dollár	490	—	500	—

Étvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű!
30 éves siker!
Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsulyozni kell.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 10. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Beer József orsz. m. szépmüvészeti muzeumi képkonzervátort, jelen állásában a VII. fizetési osztály 3 fokozatába a törvényszerü illetményekkel, Mihalik Gyula középiskolai r. tanárt az orsz. m. iparmüvészeti iskolához rendes tanárrá, Sohár László magyar nemzeti muzeumi tollnokot ugyanezen országos intézethez másodtitkárrá, Kádas György, Ungermann József, Supka Károly, Schmitz Mátyás, Nagy Lajos, Fizáry Bódog, Zsembery József, Zsembai Ferencz, Pongrácz Mihály, Szépfalusi Ferencz, Solymos Sándor és Gyovai D. József berendelt állami tanitókat, jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a IX. fizetési osztály 3. fokozatába — ideiglenes minőségben — gyógypaedagógiai tanitókká;

a pénzügyminiszter Barbul János adóhivatali ellenőrt a bozovicsi adóhivatalnál, a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett, adhivatali tisztté a fehértemplomi adóhivatalhoz, Réczey Zoltán adóhivatali tisztet a bozovicsi adóhivatalnál, jelen állomáshelyén és a X. fizetési oszt.-ban való meghagyása mellett, adóhivatali ellenőrré, Borkovitz Ferencz és Neubauer Gyula segélydijas pénzügyi számgyakornokokat a központi dij- és illetékkiszabási hivatal, illetve a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság mellé rendelt számvevőségnél, jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a IX. fizetési osztályba ideiglenes minőségü pénzügyi számtisztekké, Kürth József és Prokesch Antal segélydijas miniszteri, valamint Moldoványi Jenő és Bartalits Jenő segélydijas budapesti pénzügyi számgyakornokokat a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségü miniszteri számtisztekké a pénzügyminiszteri számvevőséghez, Éliás Jenő miniszteri számvevőségi dijnokot ideiglenes minőségü segélydijas pénzügyi számgyakornokká a m. kir. állami hidak igazgatósága mellé rendelt számvevőséghez, végül Pilissy István és Brandschott Dezső miniszteri számvevőségi dijnokokat ideiglenes minőségü segélydijas miniszteri számgyakornokokká a pénzügyminiszteri számvevőséghez, Szántai László adóhivatali gyakornokot a csongrádi adóhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségü adóhivatali tisztté a tenkei adóhivatalhoz, Nemes Vilmos dijnokot a szászvárosi adóhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségü adóhivatalnál tisztté a bozovicsi adóhivatalhoz, Szeremi Zsigmond adóhivatali gyakornokot a nagysomkuti adóhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségü adóhivatali tisztté a nagyszalontai, Tereh Gyula szatmárnémeti lakos, adóhivatali dijnokot pedig ideiglenes minőségü segélydijas adóhivatali gyakornokká a nagysomkuti adóhivatalhoz;

a kereskedelemügyi miniszter Heil Kálmán miniszteri irodasegédtisztet a kereskedelmi muzeum létszámába ideiglenes minőségü irodatisztté;

a nagyatádi itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe Bartha Antal ügyvédjelöltet dijas joggyakornokká;

a kassai pénzügyigazgatóság Baricskó Lajos abaujszántói adóhivatali szolgát a kassai pénzügyigazgatósághoz helyezte át s egyidejüleg az igy megüresedett abaujszántói adóhivatali szolgai állásra Lencsés István napibéres hivatalszolgát;

a beregszászi törvényszék elnöke Csulák János beregszászi törvényszéki kézbesitő, napibéres szolgát az ilosvai járásbirósághoz hivatalszolgává nevezte ki.

VIZÁLLÁS.

		szept. 10.	szept. 9.			szept. 10.	szept. 9.
		méter				méter	
Inn	Schärding	4.10	2.78	Tisza	M.-Sziget	1.04	1.04
Duna	Passau	5.57	4.48		Tekeháza	0.95	1.17
	Linz	3.05	1.55		V.-Namény	4.01	4.48
	Bécs	2.46	1.44		Tokaj	2.88	4.24
	Pozsony	3.62	3.10		Tiszafüred	2.14	3.70
	Komárom	4.03	3.98		Szolnok	1.60	3.18
	Budapest	3.66	3.98		Csongrád	1.20	2.62
	Paks	3.13	3.05		Szeged	2.25	3.52
	Mohács	4.08	3.89		T.-Becse	1.79	2.69
	Gombos	0.—	0.—		Titel	2.92	3.26
	Ujvidék	3.26	3.16	Ondova	Hoór	1.00	0.96
	Pancsova	2.35	2.22	Tapoly	Bártfa	0.40	0.52
	Orsova	2.62	2.59	Bodrog	Ladmócza	2.02	2.15
Morva	Morvafalu	1.86	2.08	Sajó	Zsolcza	1.43	1.48
Vág	Zsolna	1.08	0.94	Hernád	H.-Németi	0.20	0.19
	Trencsén	0.60	0.75	Berettyó	Margitta	0.08	0.07
	Szered	0.—	1.04		B.-Ujfalu	0.08	0.02
Rába	Szt.-Gotthárd	0.20	0.14	Körös	Csucsa	0.40	0.42
	Sárvár	0.37	0.07		N.-Várad	0.18	0.13
	Győr	3.66	3.65		Belényes	0.45	0.40
Dráva	Varasd	1.62	0.—		Tenke	0.02	0.02
	Zákány	0.50	0.24		Gurabono	0.52	0.00
	Barcs	0.22	0.01		Borosjenő	0.30	0.20
	Eszék	1.44	1.58		Békés	0.40	0.20
Mura	M.-Szerdah.	0.84	1.30		Gyoma	0.50	0.47
Száva	Zágráb	0.58	0.52	Maros	Gy.-Fehérvár	2.78	2.80
	Sziszek	0.22	1.58		Branyicska	0.—	0.—
	Mitrovicza	1.64	1.58		Soborsin	.	.
Szamos	Deés	1.46	1.72		Arad	2.50	0.70
	Szatmár	3.16	2.24		Makó	1.10	0.70
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.37	Temes	K.-Kostély	1.48	1.76
Latorcza	Munkács	0.26	0.60	Béga	Kiszető	0.54	0.42
Laboroz	Homonna	0.15	0.28		Temesvár	0.70	0.56
Ung	Perecseny	0.—	1.92		Becskerek	1.24	1.28

„EGYETÉRTÉS"
politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmult nap időjárásának átnézete:

Hazánkban változékony, hüvös idő uralkodott és a Délvidéknek, meg Erdély déli részeinek kivételével mindenfelé esett eső; nagyobb (10—30 mm.) esőt jelentettek a Dunántul déli feléről, az Alföld északi nagyobb részéről, meg az északkeleti részekről. 30 mm-en felüli csapadékot mértek: Fiume (30), Czrkvenicza (48), Zágráb (40), Huszt (40) és Fenyvesvölgy (43 mm.) Erős zivatarok voltak: Budapesten, a Dobogókőn meg Herényben

A hőmérséklet maximuma 23 C. fok Fiumében, minimuma 3 C. fok Árvaváralján.

Prognozis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozással és még sok helyütt esővel változóan felhős idő várható.

Sürgönyprognozis: hüvös, sok helyütt csapadék

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celzius szerint	Szélirány és ereje		Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet max.	Hőmérséklet min.
A.-Szlatina —	61.4	10.3	E	2	0	15	12	8
Ungvár — —	60.2	21.8	SE	2	4	19	11	10
Késmárk —	60.4	6.5	S	1	0	1	11	6
Losoncz — —	58.8	8.0	N	1	1	8	12	7
Ógyalla — —	60.7	6.9	W	1	2	3	16	6
Budapest —	61.2	10.0			1	25	17	9
Herény — —	61.7	8.8			4	20	17	8
Keszthely —	62.1	10.3			4	12	16	9
Pécs — — —	62.3	9.6			0	15	19	10
Zágráb — —	62.2	9.2	NW	2	1	40	20	9
Fiume — —	58.7	12.0	N	2	0	30	23	13
Szeged — —	61.5	10.8	NW	2	0	—	17	10
Temesvár —	62.2	12.4	N	1	0	—	17	5
Nagyvárad —	61.9	11.5	SW	1	0	—	15	11
Kolozsvár —	61.1	9.7	S	1	4	—	14	8
Nagyszeben —	60.5	13.8	WNW	1	4	3	18	10
Szatmár — —	—	10.6	W	0	0	7	17	10
Eger — — —	—	10.0	NW	1	4	53	16	8
Árvaváralja —	—	6.2	E	2	0	—	9	3
Selmeczbánya	—	6.2	NW	1	4	6	10	3
Komárom —	—	9.2			4	5	17	7
Magyar-Óvár	—	10.3	NW	2	4	5	16	8
Sopron — —	—	00.0			0	—	—	—
Eszék — — —	—	10.6	W	2	2	14	22	10
Cirkvenica —	—	13.5	W	1	0	12	22	12
Debreczen —	—	10.9	SW	1	4	9	13	10
Kecskemét —	—	10.0			4	18	18	9
Orosháza —	—	12.2	NW	2	0	15	15	10
Arad — — —	—	0.00			0	15	—	—
Zsombolya —	—	12.3	N	3	0	16	17	11
Versecz — —	—	13.2	NW	2	4	6	19	11
Orsova — —	—	9.1	NW	2	0	4	21	6

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

9

E gyengeség oly férfiu részéről, kitől egy percz előtt még félt, feltétlen fölényt biztositott számára. Az emberi nyomor történetében feljegyzésre méltó tény, hogy a bün ösvényén, ha a romlottság egymérvü, a lelkiismeret mardosásának kevesebb hatalma van a nő, mint a férfiu szive fölött. Azonban nem éppen a lelkifurdalás volt az, mi Estéphe asszony társát gyötörte; erre nem volt ideje és ha ugy lett volna, akkor el van veszve. Ő komolyan azt hitte, hogy Párisban csakugyan látott egy arczot, mely sajátságosan hasonlitott Hector grófra.

Hogy mily érdeke volt e tényről meggyőződni és mi indokból foglalkozott a fiatalemberrel, ki ősei sirboltjában pihent, az ezen elbeszélés folyamában ki fog derülni.

E szóra: „lelkifurdalás", melyet azon asszony ejtett ki, ki nagyon jól látszott ismerni Ferencz egész multját, ez megvetően elpirult.

— Talán téged gyötör? — kérdé.

— Én nem tettem azt, amit te tettél.

— Ah! a dologban nem nagy a különbség. De légy nyugodt, nekem sincsenek lelkifurdalásaim, ezek nálam csak akkor jönnek, — ha ugyan jönnek? — ha befejeztük a kitüzött munkát és jól tudod, hogy még nincs vége mindennek.

— Az én részemről!

— Az én részemről sem!

— És házasságod a grófnéval?

— Még nem ment végbe!

— Ah!

A nő beérte e felkiáltással!

De ezen „ah!"-ban egész golyózápor rejlett. Ha a férfiu — kit ezentul Ferencznek fogunk nevezni — nem merül tervei érlelődésébe, felfogta volna e felkiáltást, mely még megfoghatatlan az olvasó előtt és melyet egy be nem vallott remény szült, mely utat tört magának nála, de Ferencz nem ügyelt reá.

— Kit adsz mellém? — kérdé hirtelen.

— Jöjj ide, holnap éjjel egy órakor; akkor már senki sem lesz itt; egyedül én fogok virrasztani. Addig majd gondolkozom; nekem egy hallgatag, bátor férfiu kell. Azt hiszem, hogy a Selyemszál jó lesz. Holnap majd beszélek vele.

— Nem akarom, hogy ismerjen.

— Nem, te tizenkét órával előbb utazol el és megvárod Vonziersben. Se nem láttad, se nem ismerted. Még azt sem mondom meg neki, hogy mi dolga lesz ott. Utközben azután tudtára adhatod a dolgot.

— Hogy ismerjem meg?

— Nyakán vörös kendő lesz, kezében hasonló szinü kendőbe burkolt csomagot fog tartani, fehér botja lesz; ha kijön az indóházból, Rétnel felé veendi utját és az utczasuhanczok dalát fogja dudolgatni.

Estéphe anyó sokkal kevesebb idő alatt, mint leirására kellett, gondolta ki e kis tervet, mint oly nő, ki százszor vitt keresztül hasonlókat.

— Auguszta — szólt hozzá a férfi — folytasd csak mindvégig, igy mindkettőnk szerencséje meg lesz állapitva.

— Még emlékszel a régi névre! — szólt az, kit Estéphe név alatt ismerünk — én még hasznodra lehetek hát — folytatá gunyos hangon, mi eléggé bizonyitá, mily keveset tart vendégére.

— Bizonyitékaid is lesznek — viszonzá ez utóbbi. — Először is itt az igért ezer frank. Hozd tisztába a dolgot embereddel; e részben teljesen bizom benned.

És mint oly ember, ki nem kivánja tovább folytatni a társalgást, felkelt.

— Holnap reggeli félkettőkor légy készen, én majd csak betaszitom a kaput.

— Jól van; de visszatérve ezen ujabb kirándulásból, mely több veszély, mint haszonnal jár, magyarázatot akarok. És a grófné?

— Visszajöve mindent meg fogok magyarázni.

A kocsmárosnő a bejárat ajtajáig követte vendégét s ez nagyon is lassu járást szenvelgett és éppen ezzel árulta el, hogy már nagyon szeretne künn lenni. Ugyszólván elsompolygott; de társnője jól megértette. Azonban fékezte magát. Másnap viszont fogja látni és szilárdul feltette magában, hogy akkor döntő magyarázatot fog kérni. Határozata szilárd volt és imént hallott társalgásából Ferenczczel kivehettük, hogy oly nő volt, ki keresztül is tudta vinni terveit.

— Tehát holnap! — szólt.

Ezzel felnyitotta az ajtót. A hangsulyozásban, melylyel e két szót kiejté, valóságos előkészület volt a csatározásra, melyet a jövő éjjel meg akart kezdeni. A férfi jól megértette. Egy szót sem szólt; némán kezet szoritott vele. Léptei nemsokára elhangzottak az elhagyott utczán.

III.

A „G. B. L. társaság."

A jelenet, melyet elbeszéltünk, nagyon is szoros kapcsolatban áll ezen elbeszélés bevezetése és folytatásával s igy az olvasónak még némi magyarázattal tartozunk. Hogy több világosságot deritsünk arra, mi ez igaz történetben meg következni fog, vissza kell mennünk kis időre és meg kell állapitanunk, mily összefüggés van a Venise-utczai lebuj, a Lockeren kastély, melyet a bevezetésben leirtunk és a szereplők közt, kik e dráma folyamában elő fognak fordulni. Ez mintegy életrajza is lesz azon személyeknek, kik a társadalom legkülönbözőbb osztályához tartoznak és kiket az érdekek egy pillanatra összehoztak.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1912. szeptember 11-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A mama.

A gróf Teleky alapitványból 100 arany pályadijjal jutalmazott eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta: Szigligeti Ede.

Személyek:

Megoriné	Rákosi Sz.
Czilli	D. Ligeti J
Berki Akos	Dezső
Esztike	Váradi A.
Szegfü Tivadar	Hajdu
Ormi Béla	Mészáros
Ugri Miska	Rózsahegyi
Egy ur	Abonyi
Inas	Faludi

Kezdete 1/2 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Piktorok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Rivoire és Miraude.

Személyek:

Mauclair piktor	Göth
Noemi	Haraszthy
Madeleiae	G.-Kertész
Házmesternő	Rónaszékyné
Fanny	Csáky I.
Pradoux	Tanay
Ruffat	Körmendy
Chiméne	Szerémy
Chapan	Tapolczai
Paupion	Tihanyi
Legrand	Ditrói

Kezdete 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irták: Leon Viktor és Stein Leó. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc.

Személyek:

Zéta Mirko báró	Táborl
Valencienne, neje	Bejczyné
Danilovics Daniló	Balint
Glavari Hanna	Fóthy
Rosillon	Bejczy
Raoul	Balogh
Bogdanovics	Herold
Kromow	Kövessy
Olga, felesége	Déry R.
Pricsics, őrnagy	Kövesdy
Praskovia, felesége	L. Mihályfi J
Nyegus, irnok	Latabár

Kezdete 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Mesés India.

Kezdete 1/2 8 órakor.

BUDAPESTI SZINHÁZ

Miss Saharet fellépésével.

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét irták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerzette: Eysler Edmund Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:

Maros Béla, őrnagy	Ferenczy
Mary White	Pataky
Raffainé	Szathmáryné
Tilda, leánya	Sz. Szőllősy
Camillo	Fekete
Donogán báró	Szabolcs
Lovászi	Fenyvesy
Szirák báró	Szász
Berekes	Parányi

Kezdete 1/2 8 órakor.

NÉPOPERA.

Hoffmann meséi.

Fantasztikus dalmü 3 felvonásban. elö- és utójátékkal. Szövegét irta! Barbier Gyula. Ford.: Váradi A., Fái J. Béla és Radó A. Zenéjét szerz.: Offenbach J.

Személyek:

Hoffmann	Pogány
Guliietta	Adler-A
Olympia	
Antonia	
Copellius	Gábor
Doppertutto	
Miracle	
Miklós	Serák M.
Crespel	Bihar
Spalanzini	Hajagos
Antónia anyja	Hikisch

Kezdete 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

A Frankfurtiak.

(Die fünf Frankfurter).

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Rössler Károly. Fórd. Molnár F.

Személyek:

Gudnla aszony	T. Forrai R
Anselm	Vágó
Náthán	Szirmai
Salamon	Sebestyén
Carl	Kertész
Jacob	Pető
Charlotte	Nagy T.
Gustav herczege	Törzs
Christhoph örgróf	Dobi
Eveline herczegnő	Tóth I.
Agordó herczeg	Pártos
A herczegnő	Csatai J.
Abrauberg gróf	Papp

Kezdete 1/2 8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Limonádé ezredes.

Enekes vigjáték 3 felvonásban. Német eszme után irta; Hazsányi Zsolt.

Személyek:

Gr. Szentmarjai	Rátkai
Lenke	Perczyi
Marietta	Berky L.
Von Flaumitz	Hajnal
György	Király
Kelemen	Balázs
Teréz	Soós M.
Olga	Rombai L.

Kezdete 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körut 31. Telefon 110—22.

Ma este 8 órakor legelsőrangu szinházi és varieté-előadás. Szenzációs szeptemberi uj müsor. Billie Reeves az amerikai Tinglitangli világhirü első alakitója, **a részegek királya** csak e hó 15-éig. — Conchita **Ledesma**, Cilli **Bauer, Redam Brothers, Smaragda, 6 1/2 Sennets**, tréfás jelenet az állatkertben, **A biciklizö Klein család, Lydia & Amelys, The 7 Brighton Bathing Belles.** stb. **A mexikói nagybácsi**, operett, **Solti** Hermin, **Szász** Ilona, **Virág** Jenő uj szóló müsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi dij nélkül válthatók a **Royal-Orfeum** jegypénztáránál és a városi jegyárusitó helyeken. **Előadás után Royal-Cabaret.** Csütörtökön, szeptember 12-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti müsorral.

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, hogy

Képviselőházi étterem és kávéházamban

az eddigi árakat a nappali forgalomban tetemesen leszállitottam, hogy azáltal a t. közönségnek eme páratlanul álló, kellemes szórakozó helyet hozzáférhetőbbé tegyem. **Minden este müvészi zene Silving Berthold karmester vezetése alatt.**

Teljes tisztelettel

Czipóth József
tulajdonos.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körut 10. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyitása. Tartós fogtömések. Foghuzások (altatásbön is). Szájpadlásnélküli müfogak, aranyhidak, koronák. Jól használható fogsorok elkészitése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják müfogaikat.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107—64

Ma hétfőn, szept 9-én este 3/4 8 ó. **NAGY NEMZETKŐZI BIRKOZÓ MÉRKŐZÉS.** Ma este birkoznak **LURICH**, világchampion, **SOURA** keletafrikai négerchampionnal **GYGANIEWICZ** világchampion **ZIPPS** amerikai négerchampionnal **GLOBUS-BORTELL, RANDOLFI-PETERSEN, PLANDETTI- TERASSIER LURICH** bemutatja a hires, klasszikus szonjátékot. Birkozás elött különleges müsor.

:ROYAL-ORFEUM:

Erzsébet-körut 31. Telefon 110—22.

Minden este 8 orakor

a szenzációs szeptemberi müsor!

Billie Reeves

az amerikai **Tingli-Tangli** világhirü **első alakitója.**

A részegek királya

csak e hó 15-éig vendégszerepel. **Couchita Ledesma, Cilli Bauer, Smaragda.**

6 1/2 SENNETS.

Tréfás jelenet az állatkertben.

Redam Bros. A biciklizö Klein-család. Lydia & Amelys. The 7 Brighton, Bathing Belles, A mexikói nagybácsi operett. **Solti** Hermin, **Szász** Ilona, **Virág** Jenő uj szólómüsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi dij nélkül válthatók a **Royal-Orfeum** jegypénztáránál és a városi jegyárusitó helyeken. — **Előadás után Royal-Cabaret.**

Csütörtökön, szeptember 12-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyáru családi előadás teljes esti müsorral.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utcza 18. szám.

Igazgató: Kéleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.

Telefon: 14—32. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

9 1/4 órakor! Ma! 9 1/4 órakor!

„A menyasszony leánya".

Bobózat 1 felv., irta; Satyr. Rendező: **Rott Sándor.**

10 órakor! 10 órakor!

MORITZ II.

Sketch, előadja: **Springer Ármin.**

11 órakor! 11 órakor!

SEINE TANTE.

Bohőzat 1 felvonásban, irta: **Hirschfeld L.**

és a többi uj szólószámok.

Jegyek elővételben: a **Folies Caprice** nappali pénztáránál d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig. **Hirsch** Andrássy-ut 19. **Sopronyi** Rákóczy-ut 1. és **Az Est** kiadóban. — 12 óra után az I sö emeleti **„Casino de Parisban** a világ legelső **ének- és táncszámainak fellépte.**

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyujtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben)

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazg. VI., Nagymező-u. 17.

Az előadás kezdete 8 órakor. Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig.

Ma és minden este

Les Perezoffs

a „Café Americain"-ben.

Aallbach, Gyárfás, Keleti, Sajó, Robins, Thienel, Graham és

további 12 attrakció.

Kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 óráig a nappali penztárnál,

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54—23.

Augusztus hó 17-étől naponta

Kezdete 1/4 9 órakor. 9 órakor:

A vörös Bernát

és 11 órakor:

Zavaros rokonság

Bohózatok. Irták: Glinger és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt **Steinhardt, Hunyadi, Ricza Giza** uj kuplékkal. Éjféltől hajnalig a remek télikertben cabaret és tánc és Sárközi Pista cigányzenekara.

Jegyek: délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytőzsdében Andrássy-ut 19. és a Hungária fürdő pénztáránál kaphatók.

BRISTOL

Elsőrangu szálloda. Kávéház és étterem.

BUDAPEST-DUNAPARTON.

Royal Cabaret

Erzsébet-körut 31. Telefon 110—22

Ma és minden este pont éjfélkor nagy nemzetközi cabaret előadás. **40** szenzációs ének és táncattrakció! Többek közt: Conchita Ledesma, Mlle Mirka Franka, Klein sextett, Cillé Bauer, Szalai Ritta, Halász Ferike, The english Meermants, Abonyi Irén, Mary Bejzan, Feledi Margit, Fodor Vilma, Charlotti Carlott, Csatai Sári, Lilly et Fiffy, Végh Zsazsa, Anie Girard, Szondi Angela, Sisters Sylvester, Regina de Matignon, Mizzi Roland, Rise Altmann, Hegyi Irén, Makenzics Anny, Elly Nay, Kelemen Böske, Lydia & Amelys, Deák Nővérek stb. stb. — Kukó Vince zenekara. Bal-mabile. Keringőverseny reggelig. Uj nóták! Uj táncok! Kedélyes mulatság!

Saját kertemben

tenyésztett, Ia Jonáthán és Bismark fajta

ALMÁK

50 klgos láda küldeményekben rendelhetők. Ezen fajta almák az egész országban a legszebbek és legjobbak. Az árak megállapodás szerint. Közelebbit az eladónál **Herskovits Alter**

IRHÓCZ (Máramarosmegye.)

Ahová levélbeli megkeresések intézendők.

Heti müsor:

Szeptember hó		Nemzeti Szinház	Magy. Kir. Operaház	Népopera	Vigszinház	Király Szinház	Magyar Szinház	Budapesti Szinház	Fővárosi Nyári Szinház (Budai Szinkör)	Uránia
12	Csütörtök	Az idegesek	—	Hoffmann mesé	Csitri	Limonádé ezredes	Karenin Anna	Az asszonyfaló	Pillangó kisasszony	Az Olimpiász
13	Péntek	Dolovai nábob leánya	—	Traviata	Piktorok	Limonádé ezredes	Brewda ur	Pajkos diákok	II. Rákoczy Ferenc fogsága	Az Olimpiusz
14	Szombat	Éva boszorkány	—	Hoffmann meséi	Györgyike drága gyermek	Limonádé ezredes	A rablólovag	Pajkos diákok	A kis barátnő	—
15	Délután: Vasárnap Este	Rang és mód	—	A korneviller harangok Hoffmann meséi	A gólya — Toto Piktorok	Leányvásár Limonádé ezredes	Sárga liliom A rablólovag	Lumpacius vagabundus Az asszonyfaló	Elvált asszony A kis barátnő	—

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös irósasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai irodabútortelepe,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 28. sz.
Árjegyzék ingyen. Telefon 122—60.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3—6 gyorshajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2—3 gyorshajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenkint egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Venezíában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.
A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyujt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

DARÁNYI LEGUJABB MODELLŰ **Számoló** ÉS LÁTHATÓ IRÁSU **összeadógépei**
nem szorulnak reklámra.
Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén. Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadógép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztálya
Budapest, VI., Váci-körut 37.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT
hugyszervi bajokat, syphilist, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig **a férfigyengeség** (impotencia) **makacs alakjait,** melyek már más kezeléssel daczoltak, meglepő eredménynyel gyógyitja rationalisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján
Dr. FABINYI
speczialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszerek.
Rendelés: 9—3, este 5—7-ig.
Budapesten, Rákóczi-út 8/a.
(Lépcsőházi bejárat.)

Butor készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban
EHRENTREU és FUCHS testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88—59.

„Altvater"
Gessler
Budapest

18 esztendős,
kipróbált asszonyujság a
„HÁZTARTÁS"
amelynek ma huszezer előfizetője van az ország minden részében. A pompásan szerkesztett lap (Szerkesztője Kürthy Emilné) felölel mindent, ami a magyar asszonyokat, leányokat érdekli. Előfizetési ára félesztendőre csak **6 korona. Nem mindennapi kedvezmény,** ha most beküld hat koronát félévi előfizetés gyanánt, akkor **minden ráfizetés nélkül ingyen és bérmentve megkapja** a felsorolt tiz kötet könyvet:
Házi cukrászat. A fogak-, kéz- és köröm ápolása és gyógykezelése. A női szépség ápolása. Gyermekbetegségek és azok gyógyitása. Pecsenyék és vadak készitése. Idegesség és annak gyógyitása. Gyors segély, orvosi tanácsadó. Társasjátékok otthon és a szabadban. A szerelem könyve. Hölgyek tanácsadója.
Megrendelésnél tessék hivatkozni erre a hirdetésre. Mutatványszámot kivánatra készséggel küld ingyen és bérmentve a **„HÁZTARTÁS"** kiadóhivatala **Budapest, VI. kerület, Eötvös-utca 36. szám.**

Közvetlen keleti behozatal.
Valódi **Perzsa és Smyrna** szőnyegek
nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfelemelés nélkül **részletfizetésre is.**
SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

FVÖESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
VI., Teréz-körut 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fil.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fil.-rel fizetendő.

Akar nősülni?
28 éves csinos, vagyonos **orosz hölgy**, 22 éves egyedülálló árva 400,000 korona hozománynyal, 38 éves gyermektelen özvegy 120,000 kor. vagyonnal és még **sok száz vagyonos hölgy** van előjegyzésben. Komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágositást kapnak. **Schlesinger, Berlin 18.**

Nappali
kereskedelmi szaktanfolyam (Engedélyeztetett a 40988—1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fentartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tanfolyamra oly nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásközvetités. Tájékoztató. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, **Andrássy-ut 67.** (bejárat a Vörösmarthy-utcáról.) Elnök **dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő.** Igazgató: **Aranyosi Miksa felsőker. isk. igazgató**

Saszellaszőlő
mézédes, mázsánként 54.— K, postakosaranként 3.50, őszibarack, táblakörte, magválószilva, csemegealma vegyesen 3.60. Turkesztándinye, ugorka, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.— koronáért szállitja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Csemegeszőlő,
muskotály, saszella mázsánként 50 kor., postakosaranként 3.50, táblakörte, őszibarack, magbaváló szilva, csemegealma vegyesen 3.50, ananászdinnye, ugorka, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Gyorsirás
és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsiró Társaság szaktanfolyamai lényegesen **megnagyobbitott** modern hygienikuş uj **helyiségeinkben** (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés **gépirás**-magyar- és német **gyorsiráshan.** — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandij igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német **helyesirás, „Kartothek"** amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, **összeadó- és számológépek kezelése.** Párhuzamosan **esti tanfolyamokat** is tartunk. Végzett növendékeinket **díjtalanul** állásba juttatjuk **Glogowski és Társa,** (Remington) **Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.**

Herefejtőgépek
minden nagyságban, legteljesebb szavatossággal azonnali szállitásra legelőnyösebb árakban megvételre ajánltatnak. Szücs Ödön Budapest, Nagymező-utca 66. sz. cég által.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legujabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállit
Schulz-csillárgyár
Rózsa-utcza 109. Podmaniczky-utcza mellett. Telefon 108—07.

Kitünő fegyverek
öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Werndl gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Werndl lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronnyal 25 K. fegyverszij 1 korona, éles töltény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskamüves által kipróbált jó fegyverek. **Tiller Mór és Társa** udv. szállitóknál, Budapest, Váczi-utcza 35. Fegyver-árjegyzék kivánatra dijmentesen.

Illusztrált korrajz a párisi kommünről!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommün története)
Regényes korrajz
Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.
Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Diszkertkedvelők
kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő faiskolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körmenden. 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, diszcserjék kaphatók.

Soványság
Az egyedüli eredménytől kisért háziszer a **dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora.** Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek — **Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást.** Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. **Köszönő levelek minden országból.** Dobozonként 1 frt **10 kr.** Használati utasitással. Főraktár **Balázs Mór E. Budapest,** VII., Isván-ut 11. **II/1. Telefon 156—80.**

MIKSZÁTH KÁLMÁN utolsó könyve:
Töviskes látogatóban
Elbeszélések
(Az iró könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytöredéke.)
Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Nyugalmazott
uri családoknak alkalmas villák esetleg szöllővel, Balatonparton eladók. Virius, Szegezd, Zalam.

Zálogczédulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porczellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utcza 85. Telefon 95-45 Meghivásra jövök

Virius telepen
Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasut és hajóállomás), sanatorium szállodák és villatelkeknek alkalmas erdei terület □-öle 2 koronáért eladó. Virius. Szegezd, Zala megye.

Parlamenti
gyorsirók által vezetett magyar-német gyorsiró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés dija havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. **Az Országos Magyar Gyorsiró-Egyesület miniszteri** jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilványossági joggal. Alapitotta Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényü egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag Hegedüs Sándor-utcza 7, előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A cimre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos" és „Gabelsberger Szakiskola" jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 64—68.

Könyvtár,
uraságoknak, mükedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi müvek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szives megkeresések a kiadóhivatal utján **Könyvtár** jeligével kéretnek.

Készpénzért
vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállitok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosithatom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló, ebédlő, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zsufolt raktárimat, itt jutányosan
vehet
a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó czég
BUDAPEST, Váczi-körut 9. szám
(Bejárat Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és ujak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapittatott 1886-ban

Boroshordók
uj és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavoniai tölgyfából, **borszivattyuk, „para" borlőmlők, borsajtók,** szőlőzuzók, pincefelszerelési cikkek **olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz.** Telefon 57—72. Árjegyzék ingyen.

„Hungária beszélő-gépek
tölcsérnélküliek is kizárolag eredeti elsőrangu gyártmány, **részletfiztésre is** olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körut 4.
Kérjen árjegyzéket.

AZ
ATHENAEUM KÖNYVTÁR
legujabb kötete:
A németek egyik legérdekesebb és legkülönösebb tehetségü irójának káprázatosan szinpompás, érdekfeszitő és megható regénye:
VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony
(A Falconieri villa)
384 old. ... Ár 1 Kor 90
Eddig megjelentek:
KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A szamárbőr. Regény (387 old.) Forditotta Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos feleségé és más novellák. (384 oldal).
BÖLSCHE: Szerelem az élők világában. (1152 oldal). Két Kötet.
TOLSZTOJ: Hadzsi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
Minden Kötet ára ... 1 Kor 90
• Kapható minden • könyvárusnál. Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Zálogczédulákat
veszek. Elzálogositott brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utcza 91. sz.
Izabella-utcza sarkán.

Találmányokat
tömegcikkeket megvételre külföldnek állandóan keres **Révai és Társa** szabadalmi és értékesitési osztálya, Budapest, József-körut 21.

Acetylén-kézilámpa
A legnagyobb sötétségben is 250—300 lépésnyi területet nappali fényben bevilágitó **acetylén-lámpa.**
Nélkülözhetetlen minden vidéki házban. — Gyári ára
100 mm.-es reflektorral K **4.—**
110 mm.-es reflektorral K **6.—**
118 mm.-es reflektorral massiv kiállitásban K **8.—**
1 klg. Calc. Carbid 70 órai égésre ... K **—.50**
LÁNG JAKAB és FIA
Bpest, VIII., József-körut 41,
Árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek
hugyosöfolyás, hugyosöszükületek, hólyagbántalmak, aitesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, magömlések, elgyengült férfierő, női nemi bajok, méhbajok, fehér folyás, idegbántalmak stb. stb. alapos gyors és gyökeres kigyógyitására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
hirneves szakorvos rendelő-intézetét
Budapest, VI., Andrássy-ut 28.
FELTÜNÉS NÉLKÜL eredményes gyógyitás levelileg is.
Kivánatra gyógyszerről is gondoskodik.
Rendel hétköznapon 10 órától 4 óráig és este 7—8-ig. Vasárnap délután 2 óráig.
Ehrlich 606
Javitott
Joha oltások!
Levelekre azonnal válaszol.

BÉRCZI-VITRAGE
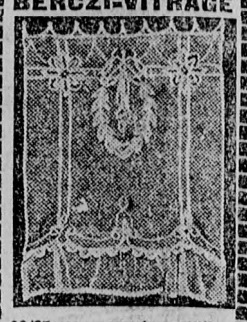
60/35 cm. nagy borsotüllre Point-Lace szalag munka rézruddal és gyürükkel darabja **1 kor. 50 fill.**
Bérczi D. Sándor
BUDAPEST
Főüzlet: Dessewffy-u. 5. szám. — Fióküzlet: VIII., Üllői-ut 4. szám

BUTOR
30% megtakaritás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferencziek-tere 3 félemelet. Vétel és eladása **használt és uj** polgári, uraságí lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol bőrgarniturák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.
Telefon 82—13. 28599

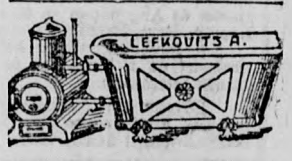

Saját gyártmányu fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; **fűthető kádak** 60 kor.-tól feljebb. Elvállalok mindenféle kutszivattyuk és házi vizvezeték-berendezéseket **legolcsóbb áron.**
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett
rendkivül kedvező fizetési feltételek mellett szállitunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utcza 7. sz.
Díszes butoralbum 1 kor.

ADORJÁN ANDOR könyve:
SORSOK ÉS PÁLYÁK
Irodalmi arcképek
Ára 3 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Nyomtatott a Hazai Hirlapkiadó Részvénytársaság körforgó gépein Budapesten, V., Honvéd-utca 10.